

VOL. 4.

పుటము. ౪.

682

వై. వి. చా.
కవి, వాక్య, ప్రతి.
ములకున్న, మొక్క తి.
నా వీటిని ఉ.

పత్రిక ౧-కి 9 వైసలు

మమోక

ము ప్ర క టిం ప (బడును 3౦౪9౦4

7 సం॥ జూలై నెల 2 వ తేది సోమవారము

No. 78

సంవత్సరామాస మాస ద్వాదశి ౧౨.

సంచిక ౭౮

సప్త.

(లిమిటెడ్)

నివారు, చెన్నపట్నం,

ఖుష్కీ, పయ్యకున్న, దుంప, ఫలవృక్ష
యగా తయారుచేసి విక్రయించుచున్నారు.
బడుట చేత ఎరువులు కొనదలచిన వారి
అయాధి ముల గుణా గుణములను అను
త్రికము ఇంగ్లీషు, తెలుగు, అరబిక్, కన్నడం,
తమ విషయముగా వ్యాసులు వ్రాసి,
వైచేప్పిన పత్రికకున్న, ఇంకా ఎరువు
లాసమున వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

12, మదరాస్.

12, Madras.

యత్త గ్రంథకర్త చే తెలిగింపబడిన

పార్థప్రకాశము.

మొక్కతాల్కాల్క నిర్మించి దేశముం
నిధానం బగు శిక్షాపద్ధతి వ్యాపింప
ము మనస్సునదికొని 'స్పెన్సర్' అను
ఎడ్యుకేషన్ అను గ్రంథము నెట్లు
పై ప్రస్తుత కాలపు హిందూదేశ
దేశమునెట్లెవల నుత్తరంబగు శిక్షా
వలెనను నభిలాషతోడ విశుద్ధానంద
గ్రంథమును రచించుచున్నారు.
గానముగల ప్రతి శిష్యుని ప్రతి
కు ఈ గ్రంథమును పంపివీరిర
కురీ పంపించుటకు ధ్యాయముల
పంపించుటకు సంగతులు
వారికి కిది చింత
వ్రా. 150 పుటల పుస్తకము.
లోగా వ్రాయువానికి ఖర్చులు
తరువాత వ్రాయువానికి రు. 1-4
లయివాట్లు వ్రాయవలయును.

పె.వి. జానకిరావు.

భోర్లు, పాత గుంటూరు.

TRY ONCE!!

ITANJAN

Pain Balm

8 PER BOTTLE

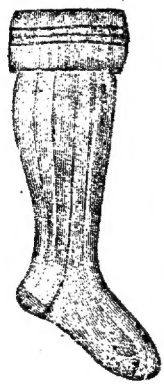
anywhere.

Application.

IN DEPOT,

Bombay & Madras.

ALL OVER
Encourage Swadeshi
Industries BY
ANDHRA KNITTING
220, China Bazaar

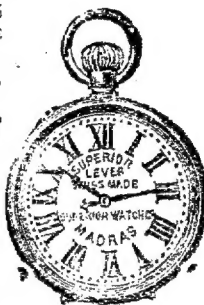

Socks
ings
col
size
at m
rates

So

సువియర్ లీవర్ జ్యూయలు చాస్
గొలుసుతో సహా ధర రు 3-0-0. పోస్టేజీ 0-4-0.
దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ గలదు.

ఈగడియారము డ్యులుమిద
మా కంపెనీ చేరు ఎజ్జినిసిరాతో
ముద్రింపబడియుండును. ఇది చూచు
ట కందమై తలచిగమును, డబ్బు
ప్రూఫ్ అను గ్లాసు జోమును గలిగి
మొరటుపనులకు తగియుండును. నె
వైయూటిలోభాగమున గ్యారంటీచీటి
అతికొంచెముండును. నీచుండి మా
క తయారుచేయబడినది. కాన నెవరి
యొద్దను జిక్కను. ఒక కొక్కర్తకు మునునకు తలంపుతో
తక్కువ వేల నుండితిమి. చాలకాలము పరిచేయనట్టి స్వల్ప
ధరగల గడియార మిది యొక్కటియే యని యనుభవంబున చెలి
యును. ఇదివర కనేక గడియారములు ఖర్చుయి యోగ్యతా
పత్రముల నుదయిస్తుంది. ఒకటి తెప్పించి చూచుడు. మా
పట్టుమునన నేకులు కొని సంతసింపిరని, వేరుమాటలేందుకు?
సువియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెంబి1 చుద్రాస్.

అద్భుతనివారిణి.

126

ప్రొఫెసర్ జేమ్సుగా
ఎత్తెక్కి టానిక్ పెరల్స్

ఇది బలహీను
లకును నీరకు
లకును మందు
నిద్ర లేకుండు
ట, జ్వరము
తక్కువగను,
మెదడు నిష్కా
గా ముండును,

నిద్రయందెంతమాత్ర మిచ్చలేకుండుట, నిస్సక్తున బలహీనును,
ఆయాసము, శుక్లవర్ణము పోగొట్టును. విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు
గుమాస్తాలకు వర్తకులకు, మనోవ్యాధులకు మొద
లగు వారికి పశ్చిమైసమందు; బలమును గలిగించును. అనేక
శేలమంది ఇందువలన బాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినమే
ఒక బుడ్డిని కొని దానిమోస్తరు ఒకమారు పరీక్షింపుము.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0

40 " " " 2-0-0

చీనము!

పరిమళ ద్రవ్యముల గా

ఆట్టో దిల్ బస్

మనోరమ్యముగాను కొంత
వాసనయును కలదు. ఆలోకహిత సా
యొక్క సంబంధము బొత్తిగాలేదు. చేతిగుడ్డతో గాని చొ
క్కాయ పైనగాని 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నందన
నము మధ్యలోనుంటే యెంత నుఖమయిన వాసనను అను
భవించ వచ్చునో అంత అనుభవించును. ఇతర వాసనలు యే
వేని యుండినా యీ ఆట్టోదిల్ బస్ యొక్కవాసన ప్రాధా
న్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపుము.

నెల 1/2 (ద్రాము బుడ్డి 1-కి రూ. 0. 8-0

, 1 (ద్రాము బుడ్డి 1-కి " 0.12-0

" 1/2 అవున్న

ఆంగ్ల యిం

మె

చుద్రాస్

రెడిమప్షన్.

(మా స్వకీయవిలేజ్ యొద్దనుండి)

నెల్లూరు, జూన్ 29:—సభాధ్యక్షులగు శ్రీరాజా నాయని వేంకటరామారావు బహదరు మునగాలజమిందారు గారు నిర్మిత యదయముననే వచ్చిరి. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులును, సభ్యులందరూ రెడ్డి ప్రముఖులను రైలు స్టేషను నుండి వారి కెదురేగి గౌరవించి, భవనాలల నోసంగి, మోటుబండిపై ఉత్సవముతో దీనికొనివచ్చిరి.

ఈయనకు సభాధ్యక్షుల వేంకటరామారావు ప్రత్యేకముగా దెప్పింపబడిన అంభారీషనుగై సభామండలమునకు ఉత్సవముతో నీసికొనివచ్చిరి. వారిలోగూడ మునగాల కుమారరాజాగారును వచ్చిరి. ప్రతినీధుల సంఖ్య అంత అధికముగా లేదు. నెల్లూరునుండియు చుట్టప్రక్కల గ్రామములనుండియు గుంటూరు నుండలము నుండియు రెడ్డిజాతి లనేకులు వచ్చిరి. సభామండలిపు బయటగాని లోపలగాని పోలీసు ఉద్యోగి ఒకడైనా లేకుండుటయే ఈసభకు గౌరవనికలసిన విషయము. ఉదయము 9:30 గంటలకు సభ సమావేశమయ్యెను.

జి. వెంకటరామిరెడ్డి, నాయని వెంకట్రంగారావు బహదరు, రేబల నుండరామిరెడ్డి, కొ. చంద్రారెడ్డి, తిక్కవరపు రామిరెడ్డి, దామవరపు వెంకటసుబ్బారెడ్డి, కాటంరెడ్డి ఆది వారాయణరెడ్డి, పువ్వుతిరెడ్డి రామచంద్రారెడ్డి, దొడ్ల వరదారెడ్డి, బలరామరెడ్డి, రామిరెడ్డి, కృష్ణరెడ్డి, బి. రామచంద్రారెడ్డి, బాద్రప్ప కోటరెడ్డి, జెజవాడ నుండరామిరెడ్డి, పొన్నలూరు లక్ష్మీనరసారెడ్డి, హెచ్. రామిరెడ్డి మున్నెంశేమారెడ్డి బత్తుల నరసారెడ్డి, జెట్టి బలరామిరెడ్డి, ఆనం సుబ్బారెడ్డి, సి. వెంకటసుబ్బారెడ్డి, పోనకా వీరారెడ్డి, గోవిందరెడ్డి, గున్నపాటి వీరాచారెడ్డి, దొడ్ల వెంకటరామిరెడ్డి, లక్ష్మీనరసారెడ్డి అగివెల్లి నారాయణరెడ్డి, వీరరాఘవరెడ్డి, అన్నదేవులగోవిందరెడ్డి, సి. నారాయణస్వామిరెడ్డి, రేబలగోపాలరెడ్డి, ఉగ్గుమాడి సుబ్బారామిరెడ్డి, దొడ్లరామిరెడ్డి, జెజవాడ చంద్రశేఖరరెడ్డి, పోనకా పట్టాభిరామిరెడ్డి, వెల్లేటి వెంకటరెడ్డి కట్టచుంచి వీరారెడ్డి, ఓరుగల్లు రంగారెడ్డి గార్లును ఇంక ననేకులును సభ సలంకరించిరి.

పగ్గతరెడ్డి రామచంద్రారెడ్డిగారిచే చదువబడిన ప్రాథమిక సభ యుపకమింపబడెను. అనంతరము బాలకని కిరీరెడ్డి వేంకటసుబ్బారెడ్డిగారు సభాపద్యములను జదివెరి. అటుపిమ్మట ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుల యుపన్యాసమును జెజవాడ రామచంద్రారెడ్డిగారు చదివెరి.

అందవన్యాసకల నెల్లూరు శబ్దోత్పత్తినిగూర్చి నుడివి రెడ్డి శబ్దముతో సమన్వయముచేసి వుండలమున ప్రసిద్ధికెక్కిన రెడ్డిజాతిని గుర్చి వీరేషముగా నుడివి, రెడ్డిజాతి పూర్వీకుల గుణగణములను, దేహపాటకము మున్నగువానిని గొనయాడి పద్యనగర్చియు ధన్యానమును గూర్చియు వికచత్వమును గూర్చియు హితోపదేశమును జేసిరి.

కట్టచుంచి రామలింగారెడ్డి (నైనూరు) సుబ్బరాయలు రెడ్డియార్ (గూడలూరు) రావుబహదర్ లక్ష్మీనరసారెడ్డి, బయ్యపరెడ్డి (ఆనంతపూరు) మున్నగు రెడ్డి ప్రముఖులు సభకు రాజాలమికి కలచుచు, పండిన తెంతివార్తలు చదువబడెను. అనంతరము బాల్లూరు కోరెడ్డిగారు మునగాల జమిందారు గారి గుణగణమును గొనయాడుచు నుపన్యాసించి వారి సభ్యత్వ పదవికి ప్రతిపాదించెరి. ఈ ప్రతిపాదనమును బలపఱచినపిదప కోపూరవాసులగు గురవారెడ్డిగారు అధ్యక్షులను ప్రశంసించుచు ప్రసంగించెరి. అనంతర పద్యక్షులు ఉత్తమాసము సభిష్టించిన వెనక వారిని పుష్కలమలంకర్యము చేసిరి. అనంతరము అధ్యక్షులు తమ యుపన్యాసమును జదివెరి. ఈ యుపన్యాసము భవగర్భితమై ప్రశంసాపాత్రముగనన్నది. బ్రాహ్మణజాతిసభ్యులనుండి రాజకీయసభ్యుల కొంచె మున్నదనియు, దానిని తొలగించకలయానగా ఆహ్వానసంఘమువారు నూచించి దున ఆప్రకరణమునకు యుపన్యాసమునుండి తీసివేసితి అధ్యక్షులు చెప్పెరి. సభాసానంతరము విషయనిర్ణాకము వారి కేర్పరచబడి పద్యము 2:30 గంటల సమయము 3:30 కేరేమై తీర్మానములను నిర్ణయించుచు అంతరము 5 గంటలకు సమావేశమయ్యెను.

తీర్మానములు

మధ్యాహ్నము 2 గంటలనుండి విషయనిర్ణాకము 5 గంటలవరకు జరిగెను. మహాసభా సమావేశమవుడు తీర్మానముల చర్చ ప్రారంభింపబడెను. అందు ప్రథమున ప్రస్తుత మహాసంగ్రామమున మిత్రమండలికి సంవిజయము గలుగవలయు నని దైవమును ప్రార్థించి నెల్లూరునుండి రెడ్డి ప్రముఖులలో మొదటగా జెజవాడ రామిరెడ్డి గారి యకాల మరణమునకు సభవారి భిచాదెలుపుచును అధ్యక్షులు లుపపాదించిన తీర్మానములు నాంగీకృతము లయ్యెను. రెండవ తీర్మానము సుపపాసన యమున సభ్యులందరు లేచి నిలుచుండి తమ విచారణలనుచిరి.

(2) తొందరపరములందు ప్రసిద్ధి గాంచిన రెడ్డిజాతి వ్యాధులు క్షీణము మరచుటచే నానాటికి లగుచున్న రెనియు వారెల్లరు మరల వ్యాధులనుండి నించి శరీర పాటకమును సంపాదించుటకు ప్రయత్నిననియు శ్రీ కొళందవేలు రెడ్డిగారు పుపాదించియు ఆరోగ్యకంఠిమైన దేహ ముండిననే గాని మతాగ్రబుడ ద. హిందూ దేశము నందు ముఖ్యముగా భిక్షుధర్మ విశేషముగ పరిగణింపబడుచున్నది. అతకి శరీర పాటకము ముఖ్యసాధనము. స్వామి వివేకా విశేష దేహబలము గలవాడు. అతడు కుంభకోవచ్చినప్పుడు బాలరసవ్యాపకమునకు ప్రత్యుత్తర "మీరు భగవద్గీతల వ్యాఖ్యానము వెంటకొనిచినవలె" లేదనియు, దానికంటె లెక్కి సులభయో ఇంకేవా ముఖ్యునియు జెప్పియుండిరి. మనపూర్వకులనుండి దగిన వస్తుధారణాదులుగల్గున మనము స్వలను తొడిగికొని, మంచిచియందు పని చేసికొన

పొన్నలూరు లక్ష్మీనరసారెడ్డిగారి తీర్మాన చి మాంసాదుల యాహారమును తగ్గించి ఆయాహారములను గలిగినంత వ్యాధులము చేయవలెననియు నిర్ణయించినట్లు పద్యనికములందు పొగ్గము, అపదకులయందు ఉపవాసములుండి అక్షిణాదిగో కొనవలెననియు చెప్పెరి. దాక్కుర శేషారెడ్డి, మును బలపఱచిరి. కృష్ణసాయకృత్తి మనకు కచ్చుచున్నది. అందుననే విశేషమగు వ్యాధుల వ్యవసాయకృత్తిని గొని అందిలి వ్యాధులము: విశేష ప్రయోజన ముండను. అది మానినయె: మెక్కువయై, చురపాలము మున్నగునవి పోషమామెదితమయ్యెను.

(4) నూతనకృష్ణసాయకృత్తి పద్ధతులనేర్పటకు కృష్ణసాయకృత్తి కాలను ప్రదర్శకు జిల్లాయందు నేర్పఱచి ప్రతి తాలూకాయందు లయము నేర్పఱపవలెనని ప్రభుత్వమువారిని బి. హెచ్. రామిరెడ్డిగారు పుపాదించిరి. కృష్ణులనుండి వచ్చినది. దానికలననే మనకి పూర్వమున మన వారొక నిధమున మనవారట్లు చేయుట యే గాని ఎంకలయనో తెలియదు. (కొరవలన నెట్టి సుతువులు కట్టనో తెలియదు.

The Asian

ది ఏషియన్ కమర్స్

(1) మూలధనము :— రు 50,000;

(2) సొమ్ము: గవ్న మెంటు నెక్సాస్

(3) గతిచిన పాడినీలు: ఇతర కం నూటికరు 6 వడ్డీతో నిచ్చి

(4) ప్యాన్లు: వీరకల హక్కుల పూర్ణమైన లాభఫల హక్కులను నకు కలుగు సౌకర్యముకటి, భవ లాభము (బోగసు) ప్రతి రి సంగి లేదా, ప్రతి రి 500 పినుట్లు తగ్గించుకొనవట్టును కోర్కెచూ ఈ క్రింది చినునామాలకు జె. కె. రాజారావు డి. శేషారావు

ది 2

పతి జిల్లాయందు ఏర్పఱపవలెనని లు లేకుండు వ్యవసాని యభివృద్ధికి యణ రెడ్డిగా రీతిర్మానము బలపఱచిరి. పగ్గతరెడ్డి డిగారును గూడ తీర్మాన స్థాన మామెదితమయ్యెను. వాదములను పంచాయతీ సంగ రాఘవరెడ్డిగారు పరచుచే బలప్రయోగముచే తిప్పడు దేశ పరిస్థితులను: లమున తగవులను దీర్చుకొనున వ్యయప్రయాసలు, లమున నివి యేవియు ననునవచ్చును. కొత్తయొ: చెంచురాయరెడ్డిగారు బి వి వికచత్వమున్ననే గాడదని చెప్పెరి. కోర్టులందు యిట్లేని పంచాయతీలపల గాఘన రెడ్డిగారును హెచ్చు: అచిరి. కోర్టులందు గ్రామప సాక్షులును ముదయిలు: భయము లేదు. సంచాయ: గు తెలియును. న్యాయన: వయగును.

ఇప్పుడు జరుగు తన మామెదితమయ్యెను.

శ్రీ రాజా వేంకటాద్రి అప్పా పట్టాభి పీఠులయిన తరువాత రేవుకర్షకు తమగ్రామములను రచ్చిననియు, వారిని జమీన్దారులును జెప్పకొనుచున్నా వ్రాయుచున్నాడు.

జిల్లా లెక్కలి గ్రామంల యి 21-6-17 ది లగాయతు పు రి దినములవరకు కీర్తి శేషా హవధానలుగారి కుమార్తె కటరాన సోమయాజు

దయగాను శ్రీ బాబు కైకలీ న బలపబడినది. ఈ క్రితు: స్వతంత్రము, వైశ్య హృదయ లది రాత్రింబగళ్లు దయచేసి సోమదేవయ్యగారికిని బంగారు, నుకలును పంచవారవెక్కిలు, 50కువ, పకపు మొదలుగాగల లది సమర్పించి వారచే ఆశీర్వాద: కు లయిరి. ఇదియునుంగాక సోమయ్య లగాయతు "సగ్య తుపు 15 దినములవరకు యా శ్రీ సోమయాజులువారు లిరిగి టంకాల సాంబమూర్తిగారు

bay.

శ్రీ శ్రీ శేషలయిన భారతవర్ష పితామహులు
శ్రీ శ్రీ దాదాభాయి నాథోజీగారు.

అభినవ భీష్మనిర్మాణము.

శ్రీదాదాభాయి నాథోజీగారు మొన్న శనివారము సాయంత్రము 5 1/4 గంటలకు కాలభక్తము నొందిరిని తెలియజేయ చింతిలుచున్నారము.

బొంబయి నగర పరిసరమున నుండు వర్సోవలో శ్రీనాథోజీగారు మేయి నెల 29-వ తేదీని నోగ్రస్తులైరి. డాక్టర్ల యీ నెల 1-వ తేదీని నిశ్చయజేసికొనిరి. తగిన వైద్య సహాయము లభ్యపడుటకుగాను నాథోజీగారిని మేయి నెల 2-వ తేదీని బొంబయికి గొనివచ్చిరి. వైద్య సహాయము ప్రయోజనము లేకపోయెను. నాథోజీగారి కాలమాసము మైనదని నమ్మియున్నవారు మనుషులు మున్నగు కుటుంబస్థులందరు వారి చెంతజేరిరి. నాథోజీగారి యారోగ్యమును గూర్చి ప్రజలెల్ల రాత్రుపడసాగిరి. శనివారము సాయంత్రము విాయన మరణింపగ నే బొంబయి పుర మంతయు చిచ్చరసాగరమున ముగ్ధులు. నాథోజీ గారొకప్పుడైన నేకమూలమున హిందూదేశమున వారి నామముచ్చరింపనివారు లేరు. ఆవసానకాలమునకును నాథోజీగారు రాజకీయముల యందత్యాదరమును కనబరచియున్నారు. హిందూదేశమునకు సామ్రాజ్యయుద్ధమునకు సఫలయందు అధినేతములలో సమముగ ప్రాతినిధ్యము లభ్యపడెనని విశ్వాసము యాయన యత్యాసంధముని భారతవర్షమునకు యచ్చదశ ప్రారంభమైనదని పలికిరి. 1825 సం॥ సెప్టెంబరు 4 వ తేదీని జన్మించి పీరు 92 వత్సరములు జీవించిరి. ఇంగ్లండున తన యారోగ్యమునకు భంగము కలుగచుండగ వైద్యుల సలహాపై నీయన 12 సం॥ల క్రిత మిండియాకు పిచ్చిసి, యీ కాలమునంతయు, కుటుంబ మధ్యమున వర్సోవలో కడపిరి. ఈ 12 సంవత్సరములలోను బొంబయి విశ్వవిద్యాలయము నాపే డాక్టరు నిరుదమును గ్రహించినపుడు తక్కువ పేరన్నకు కన్నీడు నుండి కదలలేదు. ఆపుడియనకు హైదరాబాద్ రాజ్యమున గౌరవముల మరచి నా మరపురాక హైదరాబాద్ కెట్టి యాభిమాన మున్నదియు తెల్లచిందును. వర్సోవయందు పీతేయ ల జడియు లేక సుఖజీవన మొనర్చిరి. నానా దిక్కులనుండియు ప్రఖ్యాత పురుషు లందరును నీరి నిజీకు పోయి దీర్చించుచుండెడివారు బొంబయి నగరమునకు వచ్చినవా రందరును భారతపితామహుని దీర్ఘంపక నాపురమును పీఠువారు కారు. బొంబయి రాష్ట్రపతిపాలకు (గవర్నరు) లందరును నీరి సప్రసవమును దీర్చించుచుండిరి. మూడుసంవత్సరముల క్రితము ఫౌర్టింజిప్రభు మనపితామహుని జూడబోయెను. ప్రతివత్సరమును భారతీయులు నాథోజీగారి వర్ధంత్యత్సవమును జరుపుచుండ వారు

ప్రతిసామున రమదేయలకు ధర్మమార్గముల నుపదేశించుచుండిరి.

బొంబయికి వచ్చిన యనంతరమున నాథోజీగారి దేహస్థితియందు కొంతవర కారోగ్యముగనపడెను గాని నిజముగ నానాటికి బలహీనమగుచుండెను. గత 29 వ తేదీని పీతేయ తిన జాల నంతటి బలహీనమున నుండిరి. కాని యంత్యకాల మొక యరగంట కాసన్నమగునపుడు మాత్రము పీరికి స్పృహదీపింపిరి. కార్యమున నుండుటవలన సకాలమున రాజాలకపోయిన యుత్తరు కుమార్తెయను తప్ప తక్కిన మనుషులు, కొడంగు ముగ్గుగు సంతతివారందరు ఆవసానకాలమున పీరినన్నిధి నుండిరి. నాథోజీగారి రంజ్య సమయమున నాయాసపడక, చనిపోయిన యనంతరమునగూడ పీరి ముఖారవిందము నిశ్చలమై దయారసమును వెల్లిగొల్పినదై యుండెను. బలహీనముచే పీరు తుది నాలుగుదినములందును మాటలాడజాలక పోయిరి. ఆ సమయమునగూడ రాజకీయములందు పీరి కాత్రము వదలలేదు. ముఖ్యవిషయములను, (అందు మాతృదేశమునకు సంబంధించిన ముఖ్యముగ) తనకు దెలియజేయవలసిన దని పీరు నిరంతరమును కోరుచుండిరి. అల్లుడును, మనుచులును వారై ప్రతి కలలోని ముఖ్య సమాచారములను పీరి సమక్షమున జరుపుచుండిరి. తన ప్రాత స్నేహితుడు, 57 జార్జి బస్టపుడ్డుగారి మరణ వృత్తాంతము పీరిని విచారము మొందించెను. నాథోజీగారి వశీరవ్యవస్థ యెట్లున్నదియు తెలియజేయ గోరుచు వ్రాయబడిన లేఖలు, తంత్రి వార్తలు మున్నగువాటికి లెక్కలేదు. ఉత్తరములు తంత్రి వార్తలు పీరుండిన గృహమును కప్పివేసినదని చెప్పవచ్చును. విల్లింగుడకు ప్రభువు శ్రద్ధాంజలి లాక తంత్రివార్త నంపిరి.

వృత్తికల జ్ఞాను.

బంగాళి వృత్తిక యిటుల వ్రాయుచున్నది:—మహర్షి వలె తనజీవితమును గడపి, మాతృదేశ విషయమున శ్రమపడి పట్టుదలతో పనిచేసినవని వైద్యమున నాథోజీ మహాశయుడు నివిశేషము. జాతీయోద్యమవ్యవస్థాపనమొకాక నాథోజీగారు హైదరాబాద్ పురోవృద్ధి కారకులలో ప్రాముఖ్యస్థానము నలంకరించి యున్నారు. విద్య, సంఘ సంస్కరణము, నిమ్మ జాత్యుద్ధరణము, శ్రీల పురోవృద్ధి మున్నగు విషయములయందు వీయన యిష్టాయుద్ధరణ సహాయకములై యుండెను. నాథోజీగారి మరణకారణమున మాతృదేశమున కిహారణము కలెనను. ఈనష్టము పూర్తియగు సరికి అనేకసంవత్సరములుగడవవచ్చును. కొన్ని సంవత్సరములు నడచినను ఈలోపము తీరునాయని సందేహముగనున్నది. నాథోజీగారు తలవెట్టిన కార్యము

నిర్వహింప నిశ్చయము పూనుకొందురుగాక యని దేశమున అన్ని దిక్కులనుండియు వివదగను.

హిందూదేశమున కేది శ్రేయస్కరమని తాను యోచించునె అదానివిషయమై నునఃపూర్వకముగ నాథోజీగారు శ్రమపడు స్వభావముగల వారగుటచే హైదరాబాదు యూరోపీయనులను వారి నాదరించుటకు గారణమని పయ్యెనీరు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

భారత జాతీయతను నెలకొల్పి ప్రాచీనభారత ప్రముఖులలో నాథోజీగారి రంగులను- లిడరు.

(0)

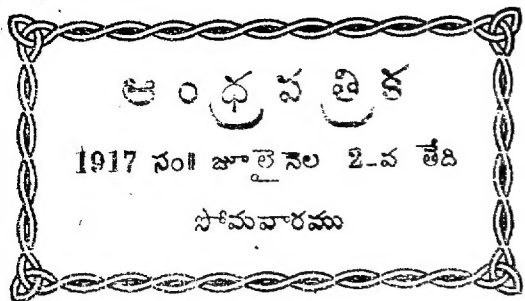
మంగోలియానాథ పితరములు.

(0)

బొంబాయి నాథాదేశ కార్యదర్శి ట్రైమున్స్ ఇండియా పత్రికాప్రతినిధితో నిలువ నడివెను. “మంగోలియా నాథకు గుండుగని తగులుటకు స్వల్పకాలము ముందుగ నాథాదేశాధికారులకును నాథాదేశిని నాయనా వ్రలు జరిగినది. ఆనాడు పగటిపూట వారావరణ సంకలనము చాల హెచ్చుగానుండెనుగాన మరల మంగోలియానాథకు పిలువగ ప్రయత్నమురాకపోయినను ఆనాడును కలుగలేదు. ఆదివారము నాడు సుధ్యాస్తమయ నాథలోని రెండవయందొగి నాథపడవలో నొకపడవలో బొంబాయి నాథా శ్రేయమున కువచ్చి అచటనున్న పరిశ్రామక వారి కగపడు వరకును మంగోలియా నాథ మునిగిన సమాచార మెవ్వరికిని తెలియదు. మంగోలియా కెస్తాను పడవ కొట్టుకొనిపోవుచుండ దానిని పట్టుకొని తీసుకొనివచ్చిరి. మొదటిపడవ వచ్చిన కొద్ది సేపటికి రెండవపడవగూడ వచ్చినది. నాథాదేశాధికారులు 2 స్త్రీమరులను వెంటనే పంపిరి. మంగోలియా నాథలోని వారి నెక్కించుకొనిన పడవలు బొంబాయికి దక్షిణమున నున్న జంజిరాను చిన్న రేవునకు దక్షిణముననున్న ఆభాతమునకు చేరుటచే నాథపడవలో నవటికి చేరిన వారిసదుపాయము కొరకు బట్టలు వైద్యోపకరణములు మున్నగువానిని రెండు పొగయోడలు నచటికి కొనిపోయెను. అచటనున్న వారి నందరిని తీసికొని ఆనాథుల రెండును సోనవారము నాడుమధ్యాహ్నము బొంబాయికి చేరెను. మందుగని తాకుడు తీవ్రమగుటచే మంగోలియా నాథలోని వాయువాస్తానము వెంటనే పాడైదగిన వారు వాయువార్తల సంబంధకపోయిరి. నాథలోని యందొగిలు మున్నగువారెచురుకుగ పడవలను దింపి ప్రయాణికులను పడవలలో నెక్కించి నాథ నీటిలోమునుగునపు డాయదటుకు పడవలు చేరువగునండిన మునిగిపోవు గాన నట్లు మునుగకుండ మారమునకు పంపగలిగిరి. 15 నిమిషములలో కేలకొలది ప్రయాణికులు సురక్షితముగ దూరమునకు తీసికొని పోబడుటయే యందులకు నిర్వహము. నాథాపరిసర ప్రాంతమున కెరటములు తీవ్రముగ నున్నవి. తెరచాపకొయ్య లింకను సముద్రోపభాగమున కనబడుచున్నవి. (29వ తేదీనాటికి) సముద్రము చాలదుడుకుగా నుండుటచే మునిగి టపాసంచులను తీయుటకు పిలువగుండలేదు. ఎఫ్.ఇ. విన్సెన్ట్ యిగారు ఈనాథలోవచ్చిరి. నాథ మునిగిన పిమ్మట పీరికపడవలో వెళ్లవ వేసి చాల అలసిపోయిరి. ఆయన బొంబాయి చేరునంత కడలేనిస్థితిలో నుండినందున మంగోలియా నాథాయన బొంబాయికి రాగానే పోలీస్ పరుండవెట్టి దరికి చేర్చి కోగులబండిలో నెక్కించి కొలాబా యందవైద్యశాలకు గొనిపోయిరి. కాని అచట నాథడు 29వ తేదీ యుదయమున చనిపోయెను. ఇతడు మూసాసువేల్లు శాసనసభలో సభ్యుడు- సిడ్నీలో ప్రముఖుడు. లిండికోరెయి కార్నసుకంసెసికి యజమాని- ఇతడు రెండు సార్లు సిడ్నీకర్తకసంఘమున కభ్యుత్తుకుగా నియోజింపబడెను. యధారంభమునుండియు రెడువ్రాసు సంఘమున చాల శ్రద్ధ వహించి యధరంగమున పోయిచున్న ఆస్ట్రేలియా పైని కులకు నేలకొలది గొర్రెచర్మపు వేస్తుకొట్టు పంపెను. వింది కోయిగారి భార్య ఆస్ట్రేలియాలో నున్నది. పుత్రులు ప్రాస్టనందు యధము చేయుచున్నారు.

(0)

“శరీర వ్యాయామవేత్తలు” అను శీర్షిక క్రింద నాథ 25-వ తేదీని తెనాలినుండి యొక లేఖకుడు వ్రాసిన లేఖను బులును రామజోగరావుగారు క్రికోడి రామమూర్తినాయుడు గారి కిష్టలని వ్రాసి యున్నాడట. తాము నాయకుగారి శిష్యులమని వ్రాయుట అసంభవము, అన్యాయము, అజ్ఞానము అని రామజోగరావుగారు వాత్సల్యమున మా పేర వ్రాయుచున్నారు.

కీర్తి శేఖర ల గు

దాదాభాయి నారోజిగారు

భారతభాను డ ప్రముంచెను. పవిత్ర భారత భూమి యంధకారబంధుర మయ్యెను. సక్రమ రాజకీయాందోళనమునకు విషమదశ ప్రారంభ మయ్యెను. నాయకులకు ప్రవాసశిక్షలు విధింప బడెను. వాక్స్వాతంత్ర్యము పత్రికాస్వాతంత్ర్యము దేశమున క్రమక్రమముగ క్షీణింప నారంభిం చెను. ఈ క్షీణమస్థితిలో ప్రజలు దారి వెన్ను గానక పరితపించుచున్నారు. దారిజూపు నాయ కులు బయలుదేరలేదు. బెడరుతీర్పు నాయకు లుద్భవింపలేదు. స్థానికప్రభుత్వములు మొదలు ఆంగ్లదేశోద్యోగివరకు నాశలు విడవలయు నని పలికినపుడు, “తత్తరపాలున కవసరము లేదు. బ్రిటీషుజాతి స్వాతంత్ర్య ప్రియత్వము నకు పేరెన్నిక గనినది. వారితో నే బోయి విన్నవించెద, మీ యాశయములు సఫలీకృతము లగు”కని విశ్వాసము బురికొల్పగల ప్రజానాయ కుడు భారతదేశమునం దెవరయినను గలరా? ఎన్ని యాశాభంగములు సంప్రాప్తించినను, భావి దశ యెంత నిరుత్సాహకరముగ గాన్పించినను, భార తీయులలో అతివాదులని మితవాదులని, బ్రాహ్మణు లని బ్రాహ్మణేతరులని, హిందువులని మహమ్మదీ యులని, భూస్వాములని ప్రజాసామాన్యమని, ఎట్టి యనగత్యముగ విభేదములు తలయెత్తి రాజకీయ పరిణామమున కడ్డు గలిగించుచుండినను వర్సనా వగరమున జరాభారమున క్రుంగి తన జీవేచ్ఛంజము చేత నారోజిగారు మాతృదేశమును కాంతిమయ ము జేయుచుండుటచే, ఆటంకములన్నియు మంచు వలె కరగి యదృశ్యమగుచుండెను. ఆ దీప్తి శనివా రము సాయంత్రముతో నస్తమించెను. తిరిగి రాజ కీయాధ్రుమమును వెలిగింపగల, రాజకీయ ఋషి యవతరించెనా? ఈ ప్రశ్నకు జవాబాసంగుట ముస్సాధ్యము.

“దేశీయ సాదరులారా, కలసి యొకమత్వ ముతో జనిబూనుడు. దేశభక్తి, గాజభక్తిని విడనాడకుడు. మీ యాశయము తప్పక ఫలించును. బ్రిటీషుజాతి, వాసిగాంచిన హిందూ దేశమునకు తన తో సమానముగ పౌరస్వాధికారములను బ్రసాదించి, కరస్పర్శనము జేసికొను శుభదిన ము లనతికాలములోనే ప్రాప్తించును. ఆసమ యము విశాల విశ్వప్రపంచమునకు కళ్యాణదిన సము.” ఈవాక్యములను నారోజిగారు లాహో రులో జరిగిన దేశీయమహాజనసభయందు అగ్రా సనాధిపత్యమును వహించినపుడు చతుర్థతాబ్దము క్రిందట భారతీయుల కొనగినసందేశము. బ్రిటీషు జాతియెడల వారికిగల యధికవిశ్వాసము నీవాక్య ములు వ్యక్తపరుచుచున్నవి. ఎన్నికష్టములు సంభ వించినను, మార్గ మపుడవుడు అంధకారయంత్రె యున్నను, యీ ప్రబలవిశ్వాసము నారోజిగారిని విడలేదు. సామాన్యమానవుల కందరకును ఈ విశ్వాసము కష్టసమయమున చలించుముండుట దుస్సరము. ఈసుగుణమే, యాయన యున్న సెట్టి సమయమందైనను, యుద్వేగము మునుగ

కుండ గాపాడెను. నిరంతర సంతోష నిమగ్న హృదయమే, ఆ కీర్తికాముని శతవర్షజీవిక జేసెను. వై జెప్పబడిన వాక్యరత్నముల జూచిన, హిందూ దేశమును ప్రబోధింపజేయుచున్న స్వపరిపాల నోద్య మము నారోజిగారిముఖమునుండి యనేక వర్షముల క్రిందటనే హిందూదేశమున వెలువడినటుల స్పష్టము. నిన్న నేడు మాతనముగ ఇట్టి రిత్త కోరికలను భారతీయులు వాంఛించుచున్నారను విమర్శకుల యపవాద మెంత నిరాధార మయినదో తేటతెల్లమగుచున్నది. హైద్రాబాద్ రాజకీయా భ్యుదయమునకై యేబదివత్సరముల వై కాలము నారోజిగారు నిరంతర శ్రమను దీసికొనిరి. రాజ కీయ చారిత్రములో నింతకన్నను గొప్ప వ్యక్తిని పేరికట దుస్సాధ్యము. అందుచే రాజకీయ మహర్షి యని నారోజిగారిని జెప్ప నొప్పును. భారతదేశము పరాధీనమగుచుండటచే, ఎట్టి సమ స్థయు రాజకీయసమస్యగనే పరిణమించుట సహ జము. మత, సాంఘిక, ఆర్థిక విషయములను ఒక దృష్టితో పరికించినయెడల, అవి రాజకీయసమస్యలు గనే గాన్పించును. నేవాదాయ పరిపాలనము రాజకీయ సమస్య. భారతీయులు ద్రవ్యాగ్రసమున కై కరదేశములకు వెడలుట రాజకీయసమస్య. అంతర్జాతి వివాహములను సలుపుట రాజకీయ సమస్య. స్వదేశ పరిశ్రమల నుద్ధరించుట రాజ కీయ సమస్య. బాలుర కుపయోగించు జాతీయ విద్యను గరపుట రాజకీయ సమస్య. ఈ సత్య మును గ్రహించియే దాదాభాయి నారోజిగారు తమ శక్తినంతయు రాజకీయాభివృద్ధికై ధారబో సిరి. ఆ మహామహునికి సాంఘికభివృద్ధియందు విముఖత యేమాత్రమునులేదు. బొంబాయిరాజ ధానిలో నారోజిగారు స్త్రీ విద్యా స్థాపనాచా ర్యులు. వితంతుదాహ సంఘప్రతిష్ఠాపనము నకు కారణభూతుడు. కాని ప్రజలకు రాజకీయ స్వాతంత్ర్య సంపాదనయే సత్వరదేశాభివృద్ధికి మూలకారణ మని యాయన దృఢవిశ్వాసము. దివ్యజ్ఞాన సమాజాధ్యక్షురాలగు ఆనెవిసెంటుగా రిటీవల తమ కాలమునంతను రాజకీయాందోళ నములో గడపుచుండి రను విషయమును గమ నించిన నారోజిగారి మతప్రాబల్య సత్యము తేట పడును. పార్లమెంటు సభలో ప్రథమ భారతీయ సభ్యుడు నారోజిగారు. పార్లమెంటుసభలో సమ కాలిక పరీక్షల నంగీకరింపజేసినది నారోజిగారు. హిందూదేశము ధనకనకవస్తువాహన సమృద్ధితో దులదూగుచున్న దను దుర్భమను బ్రిటీషు జాతి జెందియున్న సమయమున హిందూ దేశమున ఆదా యము మనుజుని కొక్కరికి ఇరువది రూప్యముల కన్న నెక్కుడులేదని రుజువుపరిచి, అజ్ఞానాంధకార మును పటాపంచలు గావించినది నారోజిగారు. నూట యేబది వత్సరములలో వత్సరమునకు మూడుకొట్ల వసరముల వంతుర దేశమునుండి నిరంతర ధనప్రవాహము దేశమును విడిచిపోవు చున్నదియు, ఇందుకు బదులుగ నొక్క దమ్మిడి యైనను దేశమునకు తిరిగి వచ్చుట లేకపోవు టయే, హిందూదేశ దారిద్ర్యమునకు గారణమని, తన “హిందూదేశ దారిద్ర్యము, అనాంగ్ల (Un-British) పరిపాలన” మను గ్రంథమున రుజువు చే సిరి. ఆర్థికస్వాతంత్ర్యమే స్వపరిపాలనమునకు బునాది గాన, ఆ హక్కును దేశీయులకు బ్రసా దింపవలయునని, యిప్పటి యాందోళనసారమై యున్నది. నారోజిగా రీసత్యమును చిరకాలము క్రిందటనే గ్రహించి యీ విధముగ నుడివి యున్నారు :- “అనేక వాదనముల జేసియు ఇంగ్లం డింతవరకును, పన్నులను విధించుట ప్రజల యంగీకారముపై నాధారపడి యుండ

వలయు ననియు, ధనమును వెచ్చించుటకు కధికార ముండవలెనను ప్రాథమిక స్వాతంత్ర్య నయినను ప్రొందవుల కొనగలేదు. పన్నుల విధి చుటయు, ఆ ధనమును వెచ్చించుటయు ప్రభు వుల ఘోరములతో నున్నంతవరకు అది నిరం కుశవిధాన మనుటకు సందియము లేదు.” నారోజిగారికి ఆ దర్శ ప్రాప్తించుదు అధిక విశ్వాస మున్నను, తమ ప్రయత్నము లడుగడు నకును విఫలత జెంచుచున్నపుడు, సహించుట కష్టమయ్యెను. అందుచే, యాతనపయోగించి భాష రానురాను మృదుత్వము దప్పి, పారుష్య మును జెందుచుండెను. ఇందునుగూర్చి కీర్తిశేఖ రుగూ గోపాలకృష్ణ ఘోకలేగా రిటుల నుడివెరి. “దాదాభాయిగారు ప్రపంచములో సాధువుగ ప్రొత్తులతో నొకరిని యందరకును దెలియును. అటువంటి శ్రేష్ఠుడు, పరుషమగుభాష నుపయో గించక తప్పుకబోయినపుడు, పరిస్థితులలో నెన్ని యో లోప ముండియుండవలెను. పరుషమగు భాష నుపయోగించినందుల కాయన బాధ్యుడు గాడు. అట్టి పరిస్థితిని గల్పించినవాడే బాధ్యులు.”

నారోజిగారిని జనులలో బూజింపని వారు లేరు. లాహూరుసభ కగ్రాసనాధిపత్యమును వహింప, బొంబాయి నుండి చనినపుడు, దోవ పొడుగునను ప్రజ లాయన పై జూపిన గౌరవమునకు పారము గాన్పించలేదు. లండను ట్రెముక్వట్రిక వ్రాసినటుల, రంజితు సింగుకాలము తరువాత లాహూరులో నట్టి నైభవ మెరచిని జరుగలేదు. ” ఇట్టి గొప్పతనమునకు కారణ మేమి? అనేకమంది నాయకులు తమ జీవితకాల ములోనే యొక సమయమున బ్రకాశించి మరి యొక సమయమున అంతరాన మగుచున్నారు. మెహతా, వాచా, బెనర్జీ, ఘోకలే, మొదలగు నాయకులు నవీన జాతీయోద్యమము వంగదేశ మున పొడనూపగనే, జనుల దృష్టినుండి మరు గయిరి. జాతీయోద్యమమున ప్రతిష్ఠను సంపాది చిన, వివేచనంద్రపాలు, అరవిందఘోషు, లజపత రాయి, చిదంబరపిళ్లె మొదలగువారి సమయమున జనుల దృష్టిపథమున లేరు. కాని, నారోజిగారు రాజ కీయోద్యమములో నడుగిడినది మొదలు, చనిపోవు సంతవరకు నాయకమణియై నిలిచినాడు. నారోజి గారు, అతివాదులని మితవాదులని గాని యెవ రును కనుగొనయత్నించలేదు. ఆయన యున్నత శిఖ రముపై నధిస్థించి యన్ని పక్షముల వారికిని మార్గదర్శియై వెలుగుచుండెడివారు. ఆయననాయ కత్వము నాజ్ఞేపించినవా రేజాతీయందును, ఏకక్ష యందును లేరు. ఆయన జన్మదినసమున రారాజు మొదలు సామాన్యుల వరకును, అభినందన వర్షము నాయనపై కురిపించెడివారు. పది వత్సర ముల క్రిందట కాశీఘట్టమున, ఆ మహాపురుషు డుపదేశించిన స్వరాజ్యతారకమంత్రమే నేటి వర కును దేశము నుజ్జూతలూగించు చున్నది. భూత భవిష్య ద్వర్తమానముల నెరిగిన యారాజకీయ మహర్షి యొక్క తేజము అంబరవిధిని వెలుగుచు గమ్యస్థానమునకు దారి జూపుగాక! ఆయన నిరం తరముగ దేశ సేవజేసియు, తొంబదిరెండు వర్ష ములు జీవించియుండుట యాయనమనఃసంయమ మునకు భార్యణము. నారోజిగారు మృతజీవులు. ఆచంద్రతారాస్థిముగ వెలుగు, వారి జీవితచా రిత్రమే ప్రజల కుత్తేజ మొసగి, నిరాశను బోనాడి, స్వపరిపాలనార్కుని సామీప్యమున జేర్చును గాక!

జమిందారుల ప్రకటనము

మదరాసు రాజధానిలోని జమిందారులు గొందరు స్వ పరిపాలనోద్యమమును గూర్చి యొకటి యభిప్రాయమును వేరొకటోట ప్రకటించినారు. ప్రతిమహోద్యమమునకును ఈ త్యాగవంతులు బయలుదేరిన సమయమున వెనుకంజవేయు వారు మరొకందరు బయలుదేరుట సహజధర్మము. క్రియకు ప్రతిక్రియ వెంటనంటియుండును. ఇది ప్రకృతియొక్క ముఖ్య ధర్మము. ప్రపంచచారిత్రము పరికించిన వారి కిది విదితము. ఇంగ్లండులో లిబరల్ రాజధాని ప్రతికర్తలు గృహస్థానిత్యకాళి వారున్నారు. బెంగాలులో స్వరాజ్యవాదులుండగ, స్వరాజ్య ప్రదానము విప్లవకరమని వాదించు అల్పజను నాయకులున్నారు. రోమకరాజ్యములో ప్రజాపక్షవాదులకు వ్యతిరేకముగ అధికారాభిమాను లుండెడివారు. కాని అన్ని దేశములందును తుదకు స్వాతంత్ర్యపక్షమే జయము గాంచినది. స్వాతంత్ర్యవాంఛకు నిరోధములు గలిగించుట దుస్సాధ్యము. స్వపరిపాలనోద్యమ ప్రవాహ మనుబంధునీయము. ప్రపంచమున నన్ని దేశములందును స్వాతంత్ర్యవాంఛ రగులుకొనినది. రాష్ట్రములన్నిటికిని సత్వరముగ వ్యాపించుచున్నది. రుష్యా దానిదాడి నాపతేక లొంగిపోయెను. గ్రీసుదేశమున కట్టి స్థితియే సంభవించినది. ఆస్ట్రీయాదేశ వికలవరముచే నూగింపబడుచున్నది. ఇట్టి స్వాతంత్ర్యోద్యమ ప్రపంచములో కలిగించిన ధీమతము? మన యేలికలగు బ్రిటీషుప్రభుత్వమువారేగదా! రెండుదినములక్రిందటనే గదా, ప్రధానమంత్రి యగు లాయడు బార్డ్లెగారు ప్రతిజాలియు తనముక్తిని తానే సాధించుట యుక్తమను సిద్ధాంతమున ప్రపంచమున సుస్థిరముగ నిలువ బెట్టినంతవరకున, తా మీ సంగ్రామమును జాలింపమని యుత్సాహముతో స్థాస్థాపత్తనమున నుపన్యసించినది? అట్టి తరి, బ్రిటీషుపరిపాలనముక్రింద నున్న భారతీయులు బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునకు లోబడిన స్వపరిపాలనమును జొందుట యె టలు యకార్యకరణమో, యాద్రుప్రకటనలలో చర్చింపకుండుట వోదనీయము.

ప్రాసాద హర్యములలో బహుమతి శ్రీమంతులై జమిందారులకు, ప్రజాసామాన్యమునకు గల కష్టనిష్ఠరములు అనుభవేద్యములుగావు. దేశము దారిద్ర్యభూయిష్టమై యున్నది. బంటిపూటడిని పుష్టపరుండు వారనేకులుజనసామాన్యమున గలరు. ప్రజలిచ్చుపన్నులు ప్రజలయుపయోగాధమై పూర్తిక వచ్చింప బడుట లేదు. ఈ న్న తో ద్యోగములు దేశ యులకు పూర్తిక లభించుట లేదు. దేశమునందు ప్రతికర్తలు తలయెత్తుట లేదు. అధికాభివృద్ధి గావించి, దేశమును తిరిగి యుత్పత్తికరముగావించుటకు ప్రజలకు స్వాతంత్ర్యాధికారము గావలయునని ప్రజలంట్లు పించుచున్నారు. ఇదియే స్వపరిపాలనోద్యమ మూలస్థానము. ఇట్టి స్థానమునకు, ప్రజాభిప్రాయమును బాగుగ గుర్తెగుట కవకాశములేని జమిందారులు, వ్యతిరేకాభిప్రాయమును ప్రకటించుటలో వింత గాన్పింపదు. అందుచే మాకు వాటితో వివాద మేమియును లేదు. కాని యిత్తరుణమున యా ప్రకటనమును గావించుట కేమి కారణము గలిగెనో తెలియుట లేదు. గౌరవనీయులగు రంగస్వామి అయ్యంగారు, రాజా కె. ఆర్. వి. కృష్ణారావు పంతులు గారు స్వపరిపాలనోద్యమము నామోదించిరిపో, కర్నూలు జిల్లా సభలో కృష్ణారావు పంతులుగారు రుపన్యసించి యెన్నిమానము లయినది? వీరల చర్యలు తమకసంతృప్తిగడున్నవో, భూస్వాములసంఘపు సభను వెంటనేజరిపి, అందుల తమయసమృద్ధిని చెలుపుమా ధీర్యావమును గావించియుండిరా? అటుల గావించినయెడల, ఆ ధీర్యావము ననుసరించి, వీరిద్దరిని తమ పదవులకు రాజీనామా యయ్యవలయునని కోరియుండిరా? అట్టిచర్యను గావించినటుల ఈ ప్రకటనమునందు గాన్పింపదు. అంగవిధానము ననుసరించు పద్ధతులను తామోదించుచు వ్నారమరి చెబువును, అట్టి క్రమచర్యను వదిలివైచి, కొందరుగలసి యా ప్రకటనమును ప్రచురించుట కింత యాత్రమేల గలిగెను? ఈసంగతులకు తగుసమాధానము వెలువడనిపో, గౌరవనీయ సభ్యుల చర్యలు సమూహస్థానములని ప్రజల విశ్వసించుట నిశ్చయము.

గౌరవనీయసభ్యులకున, ప్రతికనంపినవారికిని అభిప్రాయభేదము విశేషము గాన్పింపదు. గౌరవనీయులగు అయ్యంగారు స్వపరిపాలనోద్యమమునకు తాము విముఖులు గారని తెలిపియుండిరి. ప్రకటనాంతమున, స్వపరిపాలనాద్యమునకు తాము వ్యతిరేకాభిప్రాయములు గామనియు, ఈ యాద్యమును సక్రమపద్ధతులచే జేయు యవసరమనియు జమిందారులు తెలిపియున్నారు. అయ్యంగారుయినను ఈ దినమున

నే హోమురాలును ప్రసాదించవలయునని నుడువలేదు. 19 వందీ సామ్రాజ్యభాసన నిర్మాణ సభాప్రతినిధులు గౌరవనంపురణములను వారతనమువారు వెంటనే ప్రసాదించవలయునని యొ, నటు పిమ్మట స్వపరిపాలనక వసరమగు శిక్షమొసంగ వలయునని అయ్యంగారి యభిప్రాయము. అందుచే తమ ప్రతినిధికిని, తమకునూ, నిట్టి ప్రకటనమును ప్రచురించ వలసినంత తీవ్రాభిప్రాయ మొక్కడ గలిగినదో, యూహింప సశక్యము. అయ్యంగారు గూడ తమవలెనే సక్రమాంధోళన పద్ధతులనే యవలంబింప నభిప్రాయము గలవారు గాని, విప్లవకారులు గారని జగద్విదితమే.

కానన నిర్మాణసభలలో ప్రతినిధులకు పాల్గొంటు సభ్యులకుగల హక్కులులేవు. అందుచే నట్టి భాధ్యులు గూడ లేవు. తమ వోటుగ్లతో ప్రతి విషయమందును సంప్రతింపవలయునని గాని, తాముచెప్పిన యభిప్రాయమునే సభలో తూచాడప్పకుండ ప్రతినిధులు వెలుపవలయునని గాని యూహించుట భ్రమప్రమాదజనితము. ప్రకటన యందే తమ యాదగ్గనుని యొప్పికొనిన స్వపరిపాలనా విషయమును గూర్చి, సభలలో వొక్కి వక్కాణించినంతమాత్రమున ప్రతినిధులు దోషకారు లెటులగుదురో దురూహ్యము. ఇదిగాక దేశమంతయు స్వపరిపాలనోద్యమము నామోదించుచుండ, భూస్వామ్యప్రతినిధులుమాత్రము పురాతనవాంఛలనుమాత్రము వెల్లడించుచుండుట హాస్యాస్పదముగాదా? ఈవిషయమై యింతకన్నను వ్రాయుట యవసరము. ప్రకటననుబట్టి గౌరవనీయ సభ్యులు చేసిన దోషమెద్దియో ప్రస్ఫుటము కాలేదు. ప్రకటనముయొక్క యవసరమెద్దియో యంతకన్నను గోచరమగుట లేదు. ఏతొందరపాటుచే నిట్టి ప్రకటనమును ప్రచురించినను, దీనిని వెంటనే యుపసంహరించికొనుట సమంజసము. లేనిపో, కను దేశాభ్యుదయమునకు అడ్డు దగులుచున్నారని ప్రజల హింతుట నిశ్చయము. ఈ సంస్థానమున దేశీయులందఱు కలసి పనిచేయుట యత్యవసరము. ఇప్పుడు భేదభావమున నెదురులేదు. సకలవర్తమే విజయమునకు సాధనభూత మనిపేర గ్రహించెదరు గాక!

----- (0) -----

క్రికేములగు

దాదాభాయి నారోజీగారి సంగ్రహచరిత్ర.

దాదాభాయి నారోజీగారు పార్సీ వత్సగురువుల వంశములో 1825 వ సంవత్సరము 4వ సెప్టెంబరు జేదిన, బొంబాయి నగరమునందు జన్మించిరి. నాలుగువత్సరముల ప్రాయముననే తిండి చనిపోయెను. కాని తిండిలేని లోపము లేకుండ, తల్లి కడుబాగ్రత్తతో తమ మారుని పెంచెను. ఆ పుట్టి కాలమున లభ్యమయిన యుత్తరువుద్యను తమవారన కామె చెప్పించెను. తల్లి యొక్క యు దార భావము లే తన జీవితముయొక్క సాత్త్వికవ్యయమునకు దోడ్పడిన వని దాదాభాయిగారు పలుమారు చెప్పెడివారు. 1850వ సంవత్సరమున ఆయన గణితశాస్త్ర సహాయోపాధ్యాయుడుగ ఎం.కే.స్కూలు కళాశాలలో బ్రవేశించి, కొంతకాలమునకు అక్కడనే ప్రధానోపాధ్యాయుడయ్యెను. మొట్టమొదట భారతీయులలో నీ గౌరవమును సంపాదించినది నారోజీగారే. 1856 వ సంవత్సరమున నుద్యోగమునకు రాజీనామామొచ్చి, కామా అంతు కో యను వర్తకసంఘమునకు మ్యానేజరుగ ఇంగ్లండునకు వెడలెను. దాదాభాయి ఇంగ్లండునకు వెడలక ముందు 1845, 1855 సంవత్సరముల మధ్యకాలమున బొంబాయి నగరమునకు మహాపతాకములు గావించెను. విద్యార్థిసాహిత్యసంఘము నేర్పవలెను. బొంబాయిలో ప్రధమదాలికా సాహిత్యాలను దాదాభాయిగారు నిర్మాణము గావించిరి. పార్సీ మహాదీపాలికాసాహిత్యాలను క్రిందోత్సాహముచే స్థాపించుట ను. బొంబాయిలో నాదాభాయిగారు శ్రీ విద్యాభావనాచార్యులని చెప్పవచ్చును. 1851వ సంవత్సరమున గుజరాతీభాషలో "రాష్ట్రగర్భిత" అనగా సత్యవాదని యనుపత్రమును అభివర్ణతో నిర్వహించెను. ఇంగ్లండునకు బోయిన వెంటనే ఇండియను సివిల్ సర్వీసుపరీక్షనై తనస్పృహని నురలించెను. ఈపరీక్షలను ఇండియా ఇంగ్లండు దేశములలో నొక్కమారే జరిగించవలయునని యాంధోళనము జరిగించెను. తుట్టుకుదకు 1898 సంవత్సర

మున కామన్సు సభలో సమకాలిక పరీక్షల నామోదించుచు తీర్మానము గావించబడెను. దేవుడు వరమిచ్చినను పూజారి వరమిచ్చి డనుడంటు పాల్గొంటు సభలో రంగీకరించినను, ఇంతవరకును హిందూదేశమునందీ సంస్కరణమును ప్రవేశ పెట్టలేదు. తుదకు ఉద్యోగ విచారణసంఘమువారు రయినను, ఇందునుగూర్చి యంగీకారమును తెలుపక పోవుట యాశ్చర్యకరము. ఇంగ్లండుదేశమున కీర్తిశేఖరులు డబ్ల్యు. సి. బోర్టీ గారి సహాయమున లండను ఇండియను సంఘమును నారోజీ గారు స్థాపించిరి. అది యా దినమువరకును సజీవముతో నున్నది. అటుపిమ్మట "ఈస్టు ఇండియా" సంఘమును పేరుతో, భారత దేశముపై సామభూతి గలవా రందఱును సమావేశ మగుటకై యొక సంఘము స్థాపించబడినది. 1862-వ సంవత్సరమున నారోజీగారు ప్రత్యేకముగ వర్తకమును సాగించగ, 1866-వ సంవత్సరమున వారికి వ్యాపారసభ్యులు కలిగెను. కాని వారు వ్యాపారమునందు న్యాయము దప్పకుండ ప్రవర్తించిరిని యందరిపొగడ్డలకు బాతులయిరి. వారందఱుచే బొంబాయికి 1869 వ సంవత్సరమున తిరిగివచ్చిరి. వారు హిందూదేశాభివృద్ధికై గావించిన మహాపతాకములను ప్రశంసించుచు, బొంబాయి పౌరులు మెహతాగారి నాయకత్వముక్రింద సభను గావించిరి. ఆర్థికసంఘము నెరుట సాక్ష్యమిచ్చుటకై నారోజీగారు ఇంగ్లండునకు వెంటనే ప్రయాణమయిరి. ఆసంఘమువారి యెరుట హిందూదేశము దారిద్ర్యమునకు బుట్టినిల్లనియు, హిందూదేశీయులకు సగుటుమీద మనుజుని కొక్కరికి ఇరుగు రూప్యములకన్న ఎక్కువ యాదాయము లేదనియు, నిందుకు బ్రిటీషు పరిపాలనమున కగుచున్న యమితమగు వ్యయము, ఇంగ్లండుకు ఇండియా దేశమునండి నినిపోబడుచున్న సంవత్సర ప్రవాహము, భారతీయులకు స్వదేశములో నున్న తోద్యోగములు లభింపక పోవుటయు ఈన్నతోద్యోగము లన్నియు అంగ్రజేశీయులే యాక్రమించుటయు ముఖ్య కారణము లని, నిశ్చయముగ వడిచెను. నారోజీగారు 1874 వ సంవత్సరములో ఇండియా దేశమునకు వచ్చిరి. అంతలో బరోడా సంస్థానమునకు దివాను పదవి నలంకరించిరి. ఆ సంస్థానములో గెండు సంవత్సరములలో ప్రధానమగు సంస్కరణములను గావించిరి. 1885 సంవత్సరమున బొంబాయి మ్యునిసిపల్ కార్పొరేషనులో బ్రవేశించి యమూల్యుడుగు నేర జేసిరి. 1886 వ సంవత్సరమున తిరిగి ఇంగ్లండునకు వెడలెను. అక్కడ పార్లమెంటులో సభ్యుడగుటకు యత్నించి విఫలమయ్యెను. ఆ సంవత్సరాంతమున కలకత్తాలో జరిగిన దేశీయ మహాసభ కగ్రాసనాధిపత్యమును వహించెను. 1889 వ సంవత్సరమున ఇంగ్లండునకు వెనలి అక్కడ అనేక ప్రయత్నములను జేసి కట్టకడపట 1892 వ సంవత్సరమున కామన్సు సభలో సభ్యత్వమును సంపాదించిరి. 1892 సంవత్సరము కి ఈ గట్టు వేసిన పార్లమెంటు సభలో తమ ప్రతిపాదనావ్యయమును గావించిరి. ఆ యవస్థాసము సభలో నాభ్యుదయమును బరికొల్పెను. పార్లమెంటు సభలో, హైమంవాజయముల ఫలప్రాప్తికై బనిచేయుట కొక సంఘము నేర్పవలెను. నమ కాల పరీక్షల పార్లమెంటు సభ యంగీకరించు నటులజేసెను. ఈ సంవత్సరాంతమున బారోజీగారు దేశీయ మహాసభ కగ్రాసనాధిపత్యమును వహించెను. వారికి బొంబాయినుండి లా మహారాజకు వెడలునపుడు ప్రజలొసగిన స్వాగతము వ్యవస్థితము. వెళ్ళిక మిషనుని యమింప బడుటకు కావలయు నారోజీగారే. ఆసంఘము నెరుట హిందూదేశీయుని భవించుచున్న గావీయ కష్టముల నన్నిటిని, హృదయము కడగునటుల వివరించిరి. 1902 వ సంవత్సరమున "హిందూదేశ దారిద్ర్యము, అందుకు కారణము" లను పాత్రమును ప్రచురించిరి. 1905 సంవత్సరమున హిందూదేశ ప్రతినిధిగ ఆస్ట్రేలియానుకు బోయి సాంఘికవాదులసభ నలంకరించి, హిందూదేశమున బ్రిటీషు ప్రభుత్వవిధానమునుగూర్చి వ్యక్తకరించిరి.

1906-వ సంవత్సరమున కలకత్తా దేశీయ మహాసభ కగ్రాసనాధిపత్యమునువహించి, స్వరాజ్యసందేశమును ప్రకటించిరి. అప్పటినుండియు బొంబాయివద్ద వర్సీవానగరమును గుర్తముగ కాలము గడపుచుండిరి. వారి జన్మదినమున, అధివంశములు ప్రపంచమునందన్ని భాగముల నుండియు వచ్చుచుండెడివి. హోమురాలు ఉద్యమముగూడ వారి యాశ్చర్యమును బడలెను. వీరు బొంబాయి నగరమున జూను నెల 30 తేదీని పరలోకప్రాప్తిని జెందిరి.

విరోధామహాసంగ్రహము

యుద్ధస్థితి-స్కా-ట్లండునందు ప్రధానమంత్రిగారి ప్రసంగము

అంతర్జాతీయ సాతమునందును—విజయము నిశ్చయము—రష్యా బలసంపన్న మగుచున్నది

మోర్తా ముయొద్ద ప్రబలయుద్ధము—శత్రువులకు గొప్ప నష్టము

శత్రుచేతములందున్న గ్రీకురాయబారులను పిలువనంపుట—యుద్ధస్థితి కలిగియుండుట

(రైటరు ఏ జెన్సీ.)

ఇంగ్లండు

ప్రధానమంత్రిగారు

గ్లాస్టోలో సమరవిషయమై దృఢముగ నుపన్యసించుట.

లండన్, జూలై 29:—నేడు గ్లాస్టోనగరమున నెంట్లు

ఆంధ్రమునందును ప్రధానమంత్రి లాయీడు బార్లిగారికి గ్లాస్టోనగర పౌరసత్వగౌరవ మొసంగబడెను. మందుగుండు కిర్యాలుమున పనిచేయు స్త్రీలందఱు వీరికి ముఖ్యముగ అని కోర్కాహముతో స్వాగతం బొసంగిరి. ప్రధానమంత్రిగారు తమ యువన్యాసమున ఇట్లు నుడివెరి:—సామ్రాజ్యమున నొక కుపామచే నడిపదుద్రముగ కొట్టుకొనుచున్నది. నాకలోనున్న ప్రజలందఱు ఓర్పుతోను, కష్టపహిష్టతతోను శైర్యసాహసములతో మెలగి మేధావులందఱు తమకీకర్తి నుపయోగించి పని చేసినచో నాకే ప్రమాదము రాజాలదు. నాక మునుగ నేరదు. సహకారభావముతో ప్రతివారును పూనుకొన్నచో తిన్నగ సముద్రవర్షమునుండి దరికేరగలుగుదుము. (సంతోషము.) ఈకోరసంగ్రామమునకు గ్రేటుబ్రిటన్ చారిత్రాత్మకముత్తర వాడులు కారని ప్రధానమంత్రిగారు వ్యక్తీకరించిరి. ఇంగ్లండు ప్రభుత్వమువారు దౌర్జన్యముగ సమరమందు ప్రవేశించిరిని జర్మనులు ప్రకటించువాస్తవనియు కేవలమసత్యములు. వర్తమాన మన అత్యాశ్చర్యకరమగు రషియా విజృంభణమువలన యుద్ధ స్థితిగతులన్నియు కొంతవరకు సమస్థితిలోనికి వచ్చినవి. కాని తాత్కాలికముగ మన కంతలాభి కారిక లేదు. కొంతదనుక ఈ చూపులు శాశ్వతముగ మంచి చేకూర్చగలవు. మిత్రమండలి వారికి గల వైద్యములన్నిటిని పడమటిరంగమునకు గొంపోయి శత్రువులకు ఒత్తిడి కలుగజేసిన, శత్రువుల కెట్టిస్థితి సంభవించి యుండును అని నేడు పడమటిరంగమునం ప్రాప్తమయెను. మనవైనికులకు కలిగిన తరిగిడు, అమభవజ్ఞానము, మనమైనక సమాజేశము వ్యవస్థితములు ఆపూర్వములు. ప్రపంచమున ఇది మరకన్నకు కనివిని ఎఱుంగని కంకకపు ఫిరంగులను మనము పడనంగగిలిమి.

బలవత్తై మైన రషియా చేతము.

రషియా పరవర్తనమువలన సంగ్రామ విజయమునకు ఆలస్యమాయెను. అయినప్పటికిని పరివర్తనమువలన రషియా చేతము చాల బలసంపన్నతతోగూడుకొన్నదాయెను. రషియా పరవర్తనమునకు పూర్వము చేకూరియుండెడి విజయముకంటె ఎక్కువ సంపూర్ణ దిగ్విజయమును రషియా ప్రజలు పొందగలరు. (సంతోషము.) ఈలోపుగ మనము పరాసువారు ఇటలీవారును ఎక్కువ భారమును బాధ్యతను వహించి పోరవలసి యున్నది. మన ప్రజల ప్రయత్నములచే ప్రపంచమందున్న ప్రజాప్రభుత్వ రాజ్యముల కెట్టి యాపద సంభవించలేదు. మనము దిట్టముగ ప్రయత్నములు చేయనిచో ప్రపంచమందున్న ప్రజాప్రభుత్వ రాజ్యములన్నియు నామరూపములు చేకుండగ నశించి యుండియుండును. గ్రేటుబ్రిటన్ వారు తమ వైద్యములన్నిటిని సమరమున జొనిసి ఐరోపాఖండము నంతకును ఎట్టిదుర్భత వాటిలకుండగ రక్షింపగలిగిరి. మానవస్వాతంత్ర్యమును కూడ నిలబెట్టిరి. (సంతోషము.) రషియాప్రజలకు ప్రతిదినము సౌకర్యములు కలుగుచున్నవి. వారి లాభబలములు పెంపొందుచున్నవి. ప్రస్తుత ప్రభుత్వముకంటె మంచిప్రభుత్వము వారెన్నడు ఎఱుంగనే ఎఱుగరు. స్వేచ్ఛాపతాక సంరక్షణార్థము ఆమెరికావారు తమ యోధపుత్రుల నందరిని ఐరోపాకరంగమున కనుపుచున్నారు. ఏతర్కారణమున మన మనుకొనుచున్నారో సమగ్రముగ విజయము మనకు సిద్ధించునని పేరాలో నుండిని.

అంతర్జామి యుద్ధములను అడుగంటింకలేదు.

సంగ్రామమందు విజయమును బడెను. (సంతోషము.)

అంతర్జామి దౌర్జన్యమును నిర్మూలమైన జేయవలెను. లేదా వాని స్వేచ్ఛావిహారమును కొంతవరకు హద్దులో నైన నుంచవలెను. మన నష్టము లపారములు. తత్సందర్భమున మనవర్తకమునకు కొంత నిష్పంధకము కలుగవచ్చును. కొంత కష్టము కూడ సంభవింపగలదు. ప్రభుత్వమువారు బాగుగ యోచించి చూడ అంతర్జామిలవలన మనకెట్టితూదాప్త కలుగ నేరదని నిశ్చయించుకొనిరి. మన ఆహారపదార్థముల కెట్టి కొరతయు కలుగ నేరదనియు, మన వైద్యములను రణరంగములనుండి బారదోల బాలననియు ప్రభుత్వమువారు నమ్మకముతో నున్నవారు. (సంతోషము.) మే, జూను మాసములలో మన నాకానష్టము ఎమితముగనున్న నాకా కార్యాలయమువారి చేసిన అందవాకంటెచాలతక్కువయని నుడువదగును. (సంతోషము.) అంతర్జామిల యుద్ధములను ప్రతిహతముగా వించుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. అంతర్జామిలను నశింపజేయు ఏర్పాటులు గూడ జరుగుచున్నవి. (జయధ్వనులు) లాయీడు బార్లిగారు తమ యువన్యాసమున చాలించి కొంతకాల మూరకుండుటం జేసి సభ్యులందఱు ఏదియో కొత్త సంగతిని తెలియజేసినదను ఆతొ నుండిరి. కాని అట్లు కొత్తముదంత మేమును వెలువడలేదు. మనము చేయవలసిన ప్రయత్నము లన్నిటిని సమీపి మేని జపిలినలను నిష్ప్రయోజనముగను, నిర్భక్తముగ జేసినట్లు అంతర్జామిలను గూడ భంగపుచ్చగలమని నేను వైద్యముగ నుడువగలను. మనకు గోధుమలు, బొట్టి, ఓలు కామధాన్యము బక్షిణము తగిన తగ్గుగాక. కాని యుద్ధమును మాత్రము సాంతముగ చేయకలుగుదుము. యజమానులు, వారితాబేదారులు పరస్పర విశ్వాసములతో ప్రవర్తించినచో మనస్థితిగతులను తెలిసికొందురు. మనకు జనుమగు విధాన మరయుదురు. (సంతోషము.) మనవైద్యము లజేయుము. మన సేవ నోడించు టసాధ్యము. (సంతోషము.)

ఇప్పుడు ప్రజలకును వైద్యములకును విభాగములే లేవు. మనజాతియొక్క నీతిగౌరవమును కాపాడుకొనవలెను. నాకెవటను ప్రజలపట్ల నిష్కృత్యము, ఆశ్రద్ధ కనపించుటలేదు. (వినుడు వినుడు) మనకులె నాదృశ్యముగూడ కష్టముల కోర్చి పనిచేయుచున్నారు.

ఆశ్చర్యకరమగు ప్రభుత్వ కీ ప్రదర్శనము.

నేత్రులు లుదరు జను ధ్వనులు గావించి జాతీయ గీతములను ముఖ్యముగను, సంగీత యంత్రము మీదను పాడిరి. ఇట్టి కష్టకాలమందు ప్రజలతో సమాసముగ చక్రవర్తికూడ శ్రమపడి పని చేయుచుండెనని గ్లాస్టో ప్రజలు బహుంతులము వాస్తవ విన్నవెంటనే ఆయ నెంతయు ఆమితానంద భరితుడగును. (సంతోషము.)

యుద్ధ మెప్పుడు ముగియును?

ప్రజలు కలవరముజేందక సావధానముగ తమతమ విధ్యక్త ధర్మము లాచరించినచో మార్యోదయ మెట్టిరీత్యము మొ మనకు దిగ్విజయముగూడ వాస్తవమని దృఢవిశ్వాసము నుండవచ్చును. (సంతోషము.) జర్మనులు నాగరికమును వదలుకొని ప్రపంచమునకు లోకకంటకులై నీతిబాహ్యముగ ప్రవర్తించుచు సమరముచేయ నొడంగినపుడు మిత్రమండలి వారందఱు ఈలోక కంటకులగు రిపులను చూపుమాపుటకు కృతనిశ్చితులై సంగ్రామమునకు దిగిరి. మిత్రమండలివారి ఉద్దేశములు నెరవేరినతక్షణము యుద్ధముగూడ ముగించునని నాకు స్ఫురించుచున్నది. అట్టి ఎవల జర్మనుల దౌర్జన్యము విజృంభించిన ప్రపంచమంతయు ఘోరసంఖోభాధినిబడి మునగవలసినవచ్చును. (సంతోషము.) జర్మనీనిపుడు మనకునుకూలముగ సంధిజేసికొనుట కంగీకరించెదరని ప్రజలనుకో నుండుడగ వివిధులైనవి. నిశ్చయముగ మనకు సంధిసహకూహము; ఇది మాకు నష్టముకాని లాభ

ముకాదు. జర్మనులు కోరు సంధివలన వారికి తాము జయించిన దేశములలో ఆర్థికస్వాతంత్ర్యము తదితర అధికారములు కలుగును.

సంధి నిర్ణయము

జర్మను ఆధినిచేతముల గురించి ప్రస్తావించుసందర్భమున ప్రధానమంత్రిగారి రిట్లు నుడివెరి:— జర్మను ఆధినిచేతముల ప్రజల కోరికలను మనము గమనించవలెను. అమాయకులగు ఈప్రజలు జర్మనులకంటె కాంతిమంతులగు పరిపాలకులను కోరుచున్నారు. (వినుడు వినుడు) ఇట్టివరకుల ననుసరించి ప్రవర్తించుటకు జర్మనీలోనున్న ప్రజల కిష్టముండునా? ఏ జాతీయభివృద్ధిని-ఆజాతీయ చూచుకొనకూడదని ఆస్తి యను ప్రధాన మంత్రిగారు నుడివెరి. ఏ జాతీయారు ఆజాతీ అభివృద్ధిని చూచుకొననిచో సంధి యన్నచో కలలొనివార్డు. ఒకవేళ సంధి సమకూడినను చిరకాల ముండజాలదని లాయీడు బార్లిగారు వ్యక్తీకరించిరి. ఋజు మార్గము ననుసరించి సమకూర్చిన సంధిని ప్రతిజాతీయారును గౌరవించెదరు. ప్రసిద్ధులు సంగ్రామ దౌర్జన్య మడుగంటునేని నిష్క్రమక మగునట్టియు శాశ్వత మగునట్టియు సంధి సమకూడుట కవకాశము కలుగును. ఇట్టి సంధి వలన సర్వదా కాంతిని వ్యాపింప చేయ నిచ్చగించినచో జర్మను చేతమున ప్రజా ప్రభుత్వమును ప్రవేశ పెట్టుటయే ముఖ్య కర్తవ్యము. జర్మను ప్రభుత్వపు టేర్పాటును గురించి ఎవరను ఇట్లుండ వలెనని జెప్పటకు నిచ్చగించరు. కాని మనమందఱు జర్మను చేతమందు ప్రజాప్రభుత్వ మేర్పడినపిదప కొత్త ఉద్దేశములతో ప్రభుత్వపు టేర్పాటును గురించి చర్చింపవచ్చును. జర్మనీ చేతములలో ప్రజాప్రభుత్వ మేర్పడిన వెంటనే జర్మనుల సంగ్రామ దౌర్జన్య పరిపాలనా సమయమున మనకున్న దురభిప్రాయములన్నియు మారి సదుద్దేశములల వడును. సంధివిషయ మైన పరతులను చర్చించు కాలమున ఇట్టి తారతమ్యమును గుర్తించినచో విచేకముతో ప్రవర్తించిన వారగుదురు.

గంభీరమగు హెచ్చరిక.

ఈవర్తమాన ఘోరసంగ్రామమునందు సుప్రసిద్ధులైనట్టియు యోధాగ్రేసరులైనట్టియు ఘోరభూమిలు అమూల్యములగు తమ ఆర్థప్రాణములను ధారపోసిరి. అద్దానంజేసి మహత్పలితిములు నిశ్చయించుకొని మనకు సంప్రాప్తించును. ఇట్లు అర్థప్రాణముల నర్పించినగాని మానవ స్వేచ్ఛావృత్తి నిర్దిష్టబాలదు. అంతర్జాతీయ హక్కుల నిమిత్తమును అంతర్జాతీయ న్యాయపరిపాలనము నిమిత్తమును మీరందఱు శక్తికంచనలేక పోరెదరని నేను దృఢముగ నమ్ముచున్నావాడను. తుదశత్రువులను లోక కంటకులగు జర్మనులు స్వేచ్ఛానందమును తమ స్వాధీనము జేసికొని ప్రపంచమందు న్యాయపరిపాలనా శీనులగుండెదరుండగ గోరుదురేని మీరందఱును ఐకమత్యముగ సమరమందు పోరుటకు ముందంజ చేయవలెనని నేను మిమ్ముల నందరిని మనఃపూర్వకముగ గోరుచుంటిని. ప్రధానమంత్రిగారు తమ యువన్యాసాంతమున తెలియజేసిరి. (అధికోర్కాహము)

నష్టపరిహారము వలదు.

రాజ్యాక్రమణ వాంఛనీయము అను మొల

లండన్, జూలై 30:— బెల్జియంచేతమునకు నష్టపరిహార మిప్పించుటకు జరిగినచర్చ సందర్భమున ప్రధానమంత్రి లాయీడుబార్లిగారి రిట్లు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి:—

మన మిప్పుడు సంధిజేసికొనుటకు సంసిద్ధులముగ నుంటిమే. జర్మనులు బెల్జియంచేతమునకు స్వాతంత్ర్యమును సమంపదరని కొంతమంది యనుచుండ నేను వింటిని. కాని అట్లు చెప్పిన దెవరు? జర్మను రాజనీతిజ్ఞు డెవడును. ఇట్లు తెలియజేసి యుండలేదు. జర్మను ప్రధానమంత్రిగారు మాత్రము ఈ విషయమై కొంతవరకు సానుకూలముగ ముచ్చటించిరి. కాని కోట్లకొలది లందఱును కలసి ప్రధానమంత్రిగారి అభిప్రాయమును మార్చివేసిరి. బెల్జియమునకు పూర్వమువలె స్వాతంత్ర్య యధికార మిచ్చి సందర్భమున జర్మను ప్రధానమంత్రిగారి రిట్లు నుడివెరి:— బెల్జియము చేతపు స్వాతంత్ర్యమును మరల బెల్జియమున కిచ్చినేనెదము. కాని ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము, మన స్వాధీనములలో నుండవలెను. జర్మను చేతమును రక్షించుటకు భూ వైద్య నాకాదేశములు బెల్జియములో కలిరముల నేర్పుచుకొని యుండవలెను. ఇయ్యది స్వాతంత్ర్య మనిపించుకొన బాలదని లాయీడు బార్లిగారు నుడివెరి. ఇది కేవలము దాన్య మనిపించుకొనెను. పూర్వమువలె నష్ట పరిహారము వలదు. రాజ్యాక్రమణ మవాంఛనీయమును ప్రశ్న మరల చచ్చువచ్చును. ఈ విషయమై జర్మనుపత్రికలందు యనువులైన చూచివిలుంగము. జర్మనులు ఎంతమాత్రము సమర్థులు గురించి తమ యభిప్రాయములు

యజ్ఞేసి యుండలేదు కానినా. అట్లుగానే యజ్ఞము చేసిన యాగము మేరకు ఒక మహావ్యూహము నీయింట్లో జూరబడి యింట్లో నున్న కొంతమందిని చంపినపుడు ఎట్టి అపరాధమునైన లోనగు చున్నాడు. దురయు ఇతడు మూడేండ్లను నీయింటిని ఆక్రమించుకొన్నపిదప న్యాయశాస్త్రము తనకు విరోధముగ నుండే నని గ్రహించినపుడు నీ యిట్లు నీ కిచ్చినేసెదను. పూర్వపాట్లున్నాడో ఆ స్థితియందు నివురు నీ యిట్టిని నీకు నశనము చేసెదను. నాకు నీవేమి నష్టపరిహారము గూడ నీకు నశనము చేసెదను. మీరు నాకు నష్టమును కలుగజేసినారు. మీరు నష్టపరిహార మీ యవలయునని అతిశాంతి వాదికూత కోరును. ఇట్లు నుడువుచు ప్రధానమంత్రిగారు ఈ విధముగ ప్రస్తావించుచుండిరి. ఇది చూచియున్నదిమయము గారు. ప్రతిదేశపు నాగరికముతో గూతుకొన్న సంగతి గాన నీయింటి మూడున్నములుకావుననుండి అదేగాని నష్టపరిహారము గాని నీయింటిందగ లేచిపోయి మరల రాదని నమ్మకము నీకల్పించునా? తిరిగి ఇట్టి దౌర్జన్యము చేయదని మీకు ప్రమాణపెట్టి ఈ సంగతులీ స్పష్టముగ కూడ వర్ణించుచు

పత్రికాన్యాభ్యాసము.

అంధ్రుడు జూన్ 30:- సామాన్యముందు ప్రజాప్రభుత్వమునకు ప్రసిద్ధికెక్కిన అంధ్రుడు నగరమున బాష్టికరకర్తగా రీప్రజలవిషయమై కష్టపడుచుండిరిని లాయరు బాష్టి గారు తెలియజేసినపుడు ప్రాంతదత్త తన ప్రభుత్వమీ ఆశ్చర్యముగ జూపిరి పత్రికలు ఘోషించుచున్నవి.

ప్రాము

పరాసునాక మునిగిపోవుట

పాన్డను, జూన్ 1:- క్లబ్బును క్రొంచి క్రాయిజరు దాకరనండి బ్రెస్టునకు బోవుచు దారిలో సెకగనిని తాకి బ్రెస్టునకు మునిగిపోయెను. దానిలోని 34 గురు ప్రయాణికులు గల్విండుకొన్నారు. వారిలో 3 దుర్మార్గులు కూడగలరు.

ఎక్కువ ప్రదేశము నాక్రమించుకొనుట.

అంధ్రుడు, జూన్ 30:- బ్రిటిషు ప్రెసిడెంట్ కారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు. తెన్నకు దక్షిణమున మా సేనలు మరల విజృంభించి కందక రంగప్రదేశమును విశేషముగ నాక్రమించుకొనినవి. గుర్రోదన కాగ్నేయభాగమున శత్రుదాడుల నభరీకృతముల జేసి వారిని తరిమి వైచితిమి. వైమానిక యుద్ధము లనేకము జరిగినవి. ఆరు శత్రువిమానములు గుంపులు గుంపులుగ పూహముల క్రింద నేలకొరిగినవి. 6 శత్రు విమానముల నేల గూల్చితిమి. నాల్గింటి సామ్రాజ్యములగ క్రిందకు తరిమివైచితిమి. మావిమానములలో నొకటి గానరాకున్నది.

నూతన శత్రు సైనిక పంక్తులు.

అంధ్రుడు, జూన్ 28:- రజాంగణవిలేజుకు లీ క్రింది సమాచారమును తెలుపుచున్నాడు. తెన్నప్రదేశమున నిలిచి మిద సెరింపవలయు శత్రుపంక్తి నగరములోనికి పోయి అచటనుండి తూర్పుకు బోయి ఏవిమానసమీపమున విడియును. అచటి బాటలను వారిదిగజాత పాడుచేసిరి. చెట్టుల గొట్టివైచిరి. ఆ ప్రదేశమును జలామయముగ జేసివైచిరి.

అంధ్రుడు, జూన్ 29:- రజాంగణమునందలి విలేజుకు దొక డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు. తెన్నకు వైటులిభాగమున బ్రిటిషువారిని శత్రువులు నిట్టముగ నెదిరించిరి. కందకముల నుండియు, చెన్నాచెరువున యితరప్రదేశములనుండియు శత్రువు లొక్కమారుగ నెదర్చిరి. కాని వారిలో 20 మంది పట్టుపడిరి. అనేకమంది ముఘామిని నెదిర్చి పోరాడిరి. చిన్నచిన్న కందకములలో నున్నవారు లోబడ నిరాకరించిరి. అందువలన వారిపై బాంబులు ప్రయోగింపబడినవి.

శత్రులు లాభముల గెకొనలేకుండుట.

అంధ్రుడు, జూన్ 30:- పరాసు అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు. మూజునది కందకభాగమున ఎనకోరు ముఘాములకు మధ్యప్రదేశమున భయంకరముగ ఫిరంగియుద్ధమింకను ఘోరముగ జరుగుచునేయున్నది. ముఘామునకు పశ్చిమభాగముననున్న ధలముల నభివృద్ధి జేసికొనుటకు శత్రువులు విశేషముగ ప్రయత్నించిరి. కాని మేము ప్రయత్నముల విఫల మొనరించితిమి.

మర్రోము భయంకరావస్థనందనము.

అంధ్రుడు, జూన్ 30:- పరాసు అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు. కర్నీకాశ్రమకు శత్రువులు మరల దారుణముగ దాడుల సుపుచున్నాడు. అందు రెండువారులు లాగోలీ మిదికి నశనపబడినవి. ఆదారులలో ధనంకరుడు గ్రామకాగ్నిని వాచకయోగించిరి. కొంతసేపు క్షమణ ప్రదముగ పోరాడినపుడు నొక ముఖ్యప్రదేశమును జ్వలన లాక్రమించుకొనిరి. లాగోరు ముఘాముల మధ్య ప్రదేశమున ఫిరంగియుద్ధము మహా భీమణ ప్రదముగ జరిగెను. 30 మందిని కొండయొక్క పల్లెను ప్రదేశమున మేము ప్రతియుద్ధ మొనర్చితిమి. అచట నిరకరలో శత్రువుల చే నాక్రమితమైన కొండప్రదేశమును కశ్యము చేసికొంటిమి. అందువలన ముఘామునకు పల్లెయును నుండు రజాంగమున రెండుమైదు ప్రదేశమున జ్వలనము మహా భయంకరముగ యుద్ధ మొనర్చిరి. మా వైనికులు మహాదౌర్జన్యముతో ప్రతిఘటించిరి. మొదట శత్రువులు మా ప్రభువు పంక్తి సంతతును భేదించి లోనికి పోచిరి. కాని మేము మహా ప్రయత్నము లొనర్చి వారి తరిమివైచితిమి ముఘాముల యొక్క పల్లెప్రదేశము నింకను శత్రువులు పట్టుకొనియేయున్నాడు. మేము మొత్తము మీద 80 ఖైదీలను పట్టుకొంటిమి.

శత్రువులముట్టడి.

అంధ్రుడు, జూన్ 29:- ఎఫ్. ఎ. సర్ దేవ్ గారు గారిటుల తెలియజేయుచున్నాడు:- ఫాంపేనీకా జిరినింకను పట్టుకొనియున్న శత్రుదళములు ఆ ప్రదేశమునకు పల్లెయును మనస్థలముల ముట్టడించిరి.

పరాసు యుద్ధవిలేజుకు చంపబడుట.

అంధ్రుడు, జూన్ 30:- ప్రధానకార్యాలయము నద్దనున్న రయిటరుగారి విలేజుకు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:- బ్రిటిషువారి సయ్యముతో నుండిన ఎం. పెర్జె దెస్టెజుపరాసు యుద్ధవిలేజుకు 65 వ సంఖ్యల కొండను చూచుచుండగా గుండుతగిలి చనిపోయెను. యుద్ధవిలేజుకులలో మరల మొండుటకడ ప్రభువును.

పరాసుదేశమున నమెరికా పటాలములు విడియుట.

అంధ్రుడు, జూన్ 30:- పరాసు దేశమునందలి యొకానొక నగరమునండి రైటరుగారి విలేజుకు డిల్లుల తంతి నిచ్చుచున్నాడు. జనరలు నైంగుగా రిచటకి విచ్చేసిరి. వారు వెంటనే ఆమెరికను నాకాశ్రమమునకు బయలు దెసలిరి.

జర్మను తిరోగమన సన్నాహములు.

అంధ్రుడు, జూన్ 27:- ఆట్టెకర్పికి వెనకను రైనునది మీద వైదు ఆనకట్టకు కట్టబడియెను. జ్వలనము బహుశా వెనకకు మరల వచ్చునని యిది నూచించుచున్నది. వారచట నంట నిజముగ నావికాభివృద్ధికి చాల హానికరముగ నున్నది.

బెలియనులు జర్మను కందకముల ప్రవేశించుట.

అంధ్రుడు, జూన్ 30:- మాన్సు నగరమునందలి ఆరు వందలమంది పురుషులు బలవంతము మీద జర్మను కందకములలో ఏప్రిల్ 15 వ తేదీనుండియు యుద్ధము చేయుచున్నాడు. అనేకమంది నీరసముగను లోగ్గులుగను ఉన్నాడు. అనేకమంది ఫిరంగులు తగిలి మరణించిరి. కొంతమందికి విశేషముగ గాయములు తగిలినవి.

నూతనయుద్ధ కుశల విజయములు

అంధ్రుడు, జూన్ 28:- పరాసుదేశమున నున్న ఒక ఆమెరికా విలేజుకు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:- నూతనయుద్ధ కుశలతా మాలమున మాంబు గార్ని డెట్టునద్ద జరిగిన నాలుగు యుద్ధములలో 3 పరాసు వైనికులు మరణించిరి. 50 కి దెబ్బలు తగిలెను. 486 జ్వలనము రజాంగమున చచ్చి పడియుండిరి.

కమ్యా

క్రాస్టాడట్ ప్రతిఘటన కార్యాంగీకారము

పెట్రోగ్రాడు, జూన్ 29:- డైరెక్ కార్మిక ప్రతిఘటన పాల్గొనఁగల్గు సంఘమువారు క్రాస్టాడట్ ప్రతిఘటన చేసిన కార్యమును మెచ్చుకొనుచు నీ క్రింది తీర్మాన మొన

ర్చిరి. "క్రాస్టాడట్ ప్రతిఘటన కార్యము స్తుతిపాత్రము. వారికి మనము సహాయ మొనర్చు తెుతయు నావశ్యకము పెట్రోగ్రాడు నందలి కార్మిక వైనిక ప్రతిఘటన సంఘము వారి చర్య మిగుల భండనీయును."

మొదట పదిహేనులకు 94½ గుబులు (రుష్యానాచేము) ల నిచ్చుచుండెడివారు. మొన్నటిదమున 10 హేనులకు 217 గుబులు భర యయ్యెను.

రుష్యాదేశమున బ్రిటిషు పరిశ్రమలు.

పెట్రోగ్రాడు, జూన్ 30:- హిందస్థనుగారు బ్రిటిషు పరిశ్రమల తరఫున రుష్యావర్తమానమునొక హిందస్థానిక పత్రికనుండి. రుష్యాదేశమున నివస్యులగిన హిందూమిశ్రాం దోశనములన నాదేశమునకు దిక్షి బ్రిటిషు పరిశ్రమల నందంజేయు ఘనమెట్టులనున్నది. బ్రిటిషు పరిశ్రమలు రుష్యాకు మహాపకారములుగ నున్నవి. ఇంగ్లాండుదేశములో నిట్టి పరిశ్రమల విషయమున దోషమువాచేయి చేయుచున్నాలో కనిపెట్టి రుష్యావర్తమానమువారు నష్టపరిహారాధి డిట్టముల జేసికొన వలెను.

రూపులనుభవ తిరస్కారము.

పెట్రోగ్రాడు, జూన్ 29:- రూపులనుభవ యొక్క రూపుల సమావేశములో వైనిక కార్మిక ప్రతిఘటన గోరన ప్రకార మా సభను చాలింబులు కి మ్యకొన నగిరింపలేదు.

రుష్యుల ప్రకటనలు

అంధ్రుడు, జూన్ 1:- పి.పెయిసెడికి దక్షిణమునకు ముఖ్యముగ జోలొట్టిబ్రెజిలీకు మధ్య నున్న రజాంగము లందుకు శత్రుఫిరంగులు మహాభీకరముగ పనిచేయుచున్నవి.

ఇటలీ

ఇటలీయనల పరాజయము.

అంధ్రుడు, జూన్ 30:- ఆసియాగో పీఠభూమిమీదనున్న ఏంజిలాపానుకుండి కడదిన రాత్రినూనైన్యము లన్నియు వెదలివచ్చినవి. అచటి శత్రువుల నిరంతర కరిష్టు ఘోషము ను కోర్వజాలక వాటులవచ్చిరి. కాని వారాపాను తూర్పు కొనను మాత్రము విడచి పెట్టలేదు. పిక్టోలు, కార్బ్రికచ్చులపై శత్రువులు సరిపిన దాడులు పరాభూతములైనవి.

దొరతనమువార్తల సమ్యక్ము

కోము, జూన్ 1:- కేటిడినుతో ఫాంబరు నారి పదిదినముల రహస్యచంద్రాంగము పూర్తియయ్యెను. ఇంక బహిరంగసమావేశమున నూర్పుంకిరి. సిగ్గుచూపునీగాను కొంతకడి యుపన్యసించిన పిచ్చుట దొరతనమువారియందు పూర్ణవిశ్వాస ముండుటకు సభలో 861 రు ఆనుకూలముగను గత ప్రతికూలముగను అభిప్రాయ మొంగిరి.

హాలండు

విదేశ సంబంధములు.

పెట్రో, జూన్ 30:- స్టేటుజనరలులో విల్ హెల్మ్ నారాడిగా రుపన్యసించుచు నిటులకెట్టిరి. విదేశములలో మన సంబంధములు దాగుగ నే యున్నవి. కాని యుద్ధము జరుగునంతకాల మెప్పుడో జరుగనో యని భయము కలుగుచుండకమానదు. స్వేచ్ఛాచ్ఛాత్యంత్ర్యుల కొఱకు ప్రజలు చరల యుద్ధమున కిని వినియోగింపవలసి వచ్చునని లోచుచున్నది.

స్పెయిను

జర్మను జలాంత్ర గాములు స్పెయిను నిద్రోహము.

మాడ్రిడు, జూన్ 30:- వాడిక్ వర్తమానమున కరణు కొచ్చిన యొక జ్వలన జలాంత్ర గామివారి సుగీతముగ జ్యోతికి చేయవలెన పంపవలసినదని జ్వలనము కోరిగా దారిలో నేనియు కలహములకు గాని వ్యయములగాని చేయకుండ యా నాకపోయిన దాని దామమియు జేయమని స్పెయిను దొరతనమువారు వాదన మొనర్చిరి. కాని జూన్ 11వ తేదీ నానా కేటిక్ సముద్రకాభిలో స్పెయినుయుద్ధకాలచే గొట్టి నేయబడినది. అందున గూర్చి వ్రాయుచు ఒకపరాసుపత్రిక డిల్లు వ్రాయుచున్నది. "జలాంత్ర గామివారి స్పెయిను దొరతనమువారు నిరాటంకముగ పోనిచ్చియుండిన ప్రాప్త స్పెయినులకుండు గాధపైత్రేకి దోహదరాధ మొనర్చిన వారగుదురు."

అమెరికా

అ॥ సం॥ రాష్ట్రములు బ్రేజిలున కంపు సందేశము
న్యూయార్క్, జూలై 1:— అమెరికా ప్రేజిలుల వై
నిక, పరిపాలక ఆశోక్త్య సహాయము గూర్చి ముఖ్యమంత్రి ప్ర
త్యేక రాజకీయ సందేశమును న్యూయార్క్ నుండి ప్రేజిలున
కంపబడుచున్నది.

గ్రీకు

యుద్ధసిద్ధివలె దోచుట.

ఏథెన్స్, జూన్ 29:— ఇప్పటి కింకను యుద్ధమున ప్ర
వేశించి నటుల ప్రకటింపక పోయినను దొరతనము వారు యు
ద్ధమునకు నట్లుగ నే భావించుచున్నారు. జర్మనుల ప్రతి
నిధు లిక మీదట వెంటనే దేశమును దానిపోరునకు నిక్కు
వము. మంత్రులు తమతమ కాళుల మరల వైకొనిరి. అనుమానా
స్పదుల వెంటనే తొలగించు ప్రయత్నము లారంభమాయెను.
సముద్రయాన మంత్రి ఆడ్మిరలు కండ్లొరె యట్ గారు నలుగు
రు చాచికాధికారులను, తక్కిన యుద్ధాధ్యక్షుల కొంతమం
దిన యుద్ధాగమల విడచి పొమ్మనమని యాజ్ఞాపించెను

ఏథెన్స్ నుండి యొక కొంతవార్త గంగలిని వెలుపు
చున్నది. మిత్రమండలివారి వైద్యములు ఏథెన్స్ ను విడచి
పోయినవి. వారిస్థానమును వెనిజ్ లిసుగారి పాక్షిక వైద్యము
లుంపబడినవి.

మెసెడోనియా కంపదలచిన వైద్యములు.

ఏథెన్స్, జూన్ 30:— పిలావనీసులో నున్న వైని
కాధిపతులందఱును ఏథెన్స్ నకు రావలసినదని వెనిజ్ లుగా
రు త్రువు తేసిరి. వెంటనే మెసెడోనియాను కొన్ని వైద్యముల
గుంపు సన్నాహముల తక్కించుటకు వారాహ్వానింపబడిరి.

గ్రీకు ప్రవాసితులు

పార్సిస్, జూలై 1:— గ్రీకు దూత సమావేశము,
మరి 28 గ్రీకు ప్రవాసితులు ఎలాక్సిసు చేరిరి.

జర్మనీ.

జర్మన్ సైన్యము ముంచివేయుట.

హేగ్, జూన్ 27:— రాటరుదామునండి, కోపెన
హేగ్ నకు బోవుచుండిన జర్మన్ సాక టెర్చలింగు సమా
పమున మందుగనుల తాకి మురిగిపోయెను. దచ్చిపడవలు స్త్రీమ
రులలోని 13 రు ప్రయాణికుల సంక్షేపించిరి. ఒకనికి గాయము
తగిలెను. అయిన నతడు కప్పించకున్నాడు.

బుడుబుడు ఏడుపులు.

ఆమ్స్టర్డము, జూలై 1:— జర్మనీదేశపు రాజకీయ
రాయబారి టైడిగా బట్టుకొనినందులకు జర్మన్ పత్రికలు
కొన్ని బుడుబుడులులు లారంభించుచున్నవి. అంతాక
పత్రిక ఆప్రేలుకు వస్తువులు నార్వేలో నుపయోగింప నుద్దేశ
శింపబడతదని చెప్పుచు నిటుల వ్రాయుచున్నది. నార్వే
నిబంధనలకు వ్యతిరేకముగ సుచరించుటకులన నా రాయబారి
జర్మన్ లలో శిక్షింపబడనకుట వాస్తవము. ఇక విచారణ
జరుగగలదు. ఈసంగతి నార్వేజనుల కాంక్షన మొనగి
యండవచ్చును గాని వేరను యాటెండ్మెన్టుగా రాప్రేలుకు
వస్తువుల నార్వేలో నుపయోగింప వలంపడెను.

రూటను ఫేల్సుగార్ చర్చ

నార్వేవారి కుపితులక్షేముట

స్టావ్ హేము, జూలై 1:— స్వీడను దేశమంతటను
రూటను ఫేల్సుగారి చర్చలకు విశేషాంక్షగము గలిగిరి. దా
గ్లాగ్లేడు దీని ఖండించుచు స్కాండినేవియా యందలి
మాడుదేశములను జర్మన్ లు అవినీతికర్మలకు ప్రతికూలము
లను వెంటనే చేయ ప్రారంభింపవలయు నని పలుకుచున్నది.

బుడాపెస్టు అల్లరులు

ఆమ్స్టర్డము, జూన్ 30:— జర్మన్ పత్రిక ల్లిట్ ప్రక
టించుచున్నది. బుడాపెస్టులో నియోజన స్వాతంత్ర్యాంధో
శనములు మితిమీరుచున్నవి. కొంటు టిస్టాగారి క్లబ్బుచున్న
వెడ్డపూకచేర వారిమీద రాళ్లను, ఇనుపకడ్డెలను విసరసాగిరి.
కొంటు టిస్టాగారు బయటికి రావలయునని వాదించుటకు
గంటనకు కొట్టిరట్ట. ట్రానుబండ ద్వంస మొక్క. పట్టుట
పటాలములు వచ్చి మూకను చెల్లాచెదురు చేసెను.

మంత్రివర్గ విషమస్థితి

జ్యూరిచ్చి, జూన్ 30:— ప్రధానమంత్రి వాన్ సేయెన్
రుగారు, సంధి యుద్ధసంగతులన్నియు చక్రవర్తిగారి చేతనే
నిర్ణయింపబడవలయు ననియు, అందువలన మంత్రివర్గమున
క్రొత్త యాంధోశనము కలుగగలదనియు జెప్పిరి. జెమ్మలు
ను, స్టావులును ఇదివరకే విశేషాధిక్యత సొంతబడిరి. జర్మనులు
గూడ ఈమాటకు వ్యసనమొందుచున్నారు.

టర్కి

పెలన్ ట్రెను వైమానికాట్టహాసము

ఈజిప్టు, జూన్ 28:— టర్కీరమువద్దనున్న సస్లయి
డిపోను బ్రిటిష్ విమానములు విజయవంతముగ దోచుకొనెను.
రామెలవద్ద నున్న వైమానికాశ్రమముమీదను జెరూసలం
వద్దనున్న వైనిక సంస్థాపనలమీదను వారు వైమానిక దాడుల
గలిపిరి. జనరలు సర్ ఎడ్మండు ఆలెస్సీగారు ఈజిప్టునకు
విచ్చేసి యవటి వైద్యాధిపత్యమును వహించిరి.

తురుష్క వైద్యములు రుష్యాను విడుచుట.

లండను, జూన్ 28:— రుష్యాముఖమున విడచి అనే
క తురుష్క వైద్యములు పేలవైతనుకు బోయెను. ఆసియా
రజాంగములకు బోవుచు జర్మన్ ఉద్యోగియులు కన్స్టాంటి
నోపిలులో విడిసిరి. ట్రెలిజాండు, ఎడ్లముల మరల స్వాధీన
ముచేసికొనవలయునను ఆలోచనలు తక్కింపబడుచున్నవి.

సిరియా

యుద్ధతంత్రీవార్త.

సిరియా, జూలై 1:— గతనెల 29 తేదీని ఇండియా
మంత్రి రాజప్రతినిధికిల్లి తంత్రీవార్త సంపెను:— ఆంగ్లవైద్య
ములు పురోగమముకలిగియున్నవి. రెండు మైళ్ళునిడివిగలయు
ద్ధభూమియందు శత్రువుల స్థానములన్నియు ఆంగ్లేయులవశమై
నవి. లాకూరెట్టు గ్రామము నాక్రమించి, రెన్నునకు సమీప
ముననున్న ఏవియనుపరిగరము నాంగ్లవైద్యములు చేరినవి.
తేబ్యుకోరున కుత్తరమున గూడ యుద్ధముజరిగి, అందు ఆంగ్ల
వైద్యములు విజయమునందినవి.

ఎయిసునదికు తీరమున నుండుపీటభూమివైపున పార్టు
బర్ను అను దానివయ పరాసు సేనలుగలిసి, శత్రువుల ప్రధమ
కందకపంక్తిని బట్టుకొనినవి.

ఇటలీవారు ఏషియాగో పీటభూమివై మరల యుద్ధ
మును ప్రారంభించి తాము జయించుకొనిన ప్రదేశముల ముట్టి
డించిన ఆస్తియను వైద్యములను పారదోలిరి.

అంతర్గాములనుండి నష్టములు స్వల్పముగ తగ్గినవి. ఆం
గ్లరేవులకు మొత్తముపై 2876 స్త్రీయర్లు వచ్చుటయు, ఆరేవుల
నుండి 2223 స్త్రీయర్లు వెడలుటయు జరిగినది. మొత్తముపై 28
స్త్రీయర్లు ముంపబడినవి.

అమెరికను క్రూరస్థుల పెక్కులు తమమగమించియుండ
పెక్కుండు అమెరికను సిపాయిలు ప్రాన్ననకువచ్చిరి. పరా
సువారివైనికుల నత్యాదరమున సన్మానించిరి.

ఏథెన్స్ నగరమున వెనిజ్ లుగారు మంత్రివర్గమునేర్పా
టుచేసిరి. ఈయన యుద్ధమంత్రిత్వమును, ప్రధానమంత్రిత్వ
మును స్వీకరించెను.

బరద్యాక్ వాస్తవ్యుడగు సొకవంక దేశమును గుమారు
1000 రూ॥లు విలువగల వెండిని బారాబజారు నందు అమ్మి
వేయుటకు కలకత్తానగరమునకు ఈనెల 1 వ తేదీని కొనిపో
యెను. హారాన్ లుప్రేమనంద్ సొకకూలివాని చేతికి ఆసం
చి నిచ్చి ఆతడు ముందునడచు చుండెను. చేన్ ట్రెల్లాగర్లకు
వచ్చిచూచు నప్పటికి మనష్యుల దొమ్మిలో నాకూలి వాడు
కలిసి కనబడకుండ పోయెను. పోలీసువారు వానిని వెతుకు
చున్నారు.

బొంబాయిలో గ్రాంటు, మహాలక్ష్మి గోస్వాలకు నకు
మనస్సు ఇనుపకాకికి చేయబడిన కంచెకు సమీపమున
వైద్యుడగు డాక్ అను 3 సంవత్సరముల వయస్సు గల మహ
మ్మదీయ బాలుడు తన తల్లితోగూడ నివసించుచుండెను. గత
బుధవారము సాయంకాలము గి గంటలకు ఇంటిలో తల్లి పండు
కొనుచుండగ పిల్లవాడచ్చట నాడుకొనుచుండెను రైలుఇంజను
కేకయు, తరువాత మనుష్యుల కేకలును విని ఆమె లోనుండి
తైటికి వచ్చి చూచునప్పటికి రైలుగట్టున ఆబాలుడు వికత
తీవుడై పడియుండెను.

వృత్తాంతములు

క్రిస్టియానాలో నింకను అనుమానితులగు జర్మనులు వై
డియగ పట్టుకొనబడుచున్నారు.

ప్రజల మందరములో కార్మిక ప్రతినిధిగా నున్న స్త్రీలు
గారు కత్తెను రాతహస్త్యుగారు సహాయ ఆహారాధికారిగ
నియమింపబడుదురు.

మైసూరులో ఇదివఱకున్న స్థలములందుగాక క్రొత్తగా
170 స్థలములయందు ప్రాథమిక పాఠశాలలను జూలై 1 వ
తేదీనుండి దొరతనముగా రేర్పరచెదరు.

10-11-1917 వ తేదీతో సురేంద్రనాథ బెనర్జిగారికి
70 వ సంవత్సరము ప్రారంభించును. గనుక వర్ధంతియుత్సవ
మును జరుపుటకు నేడు (2-7-1917) కలకత్తాలో హిందూ
సంఘమండరమున సొక సభ జరుపబడును.

గడచిన గురువారము కొలంబులో సొక పట్టెయారి
వాడు జూదమాడగ వాని పోలీసు జవాను పట్టుకొని చేతికి
సంకెల్ల వేయుచుండగ వాడు సంకెలను లాగుకొని పారిపో
యెను. వానికొఱకు వారంటు చేయబడినది.

బీసెంటమ్మ మున్నగువారికి విధింపబడిన శిక్షలయొడ
నసమ్యక్తమును దెలియజేయుచు రాజ్యాంగవిధానమును దొరత
నమువారు వెల్లడిచేయవలసిన దనియు, దేశీయమహాజనసభ
సంయుక్త రాష్ట్ర కాభాకమిటివాడు కొన్నితీర్మానముల
నొనర్చిరి.

గత సంవత్సరమున బర్మారాష్ట్రమునందలి లవణపరి
శ్రమ కుచ్చదశబట్టినది. 36,500 టన్నుల ఉప్పు అధికముగ పం
డెను. 70,500 టన్నుల ఉప్పు దిగుమతి చేయబడినది. పూర్వ
సంవత్సరమునకంటె 1916 సం॥ మన దిగుమతియైన లవణము
1/8 వంతు అధికము. మొత్తముపై ఉప్పులకు 27½ రూపాయ
లారామును వచ్చెను.

జాతీయ విద్యాసంఘము:— అలహాబాదు కాయస్థ
పాఠశాల ధన్యకర్తల సంఘమున కధ్యక్షుడగు డాక్టరు డి.
ఆర్. రణజితుసింగు గారును బందరు జాతీయ పాఠశాల
ప్రిన్సిపాలు కోపల్లె హనుమంతరావు పంతులు ఎం. ఏ. బి. ఎల్
గారును జాతీయవిద్యా సంఘమున చేరినని న్యాయండియా
పత్రిక వ్రాసినది.

బాయి హరీంద్రకుమార్ దత్తుగారు గడచిన మంగళ
వారము రోజున కలకత్తాలో మోటారునైకిలు బండిమీద
బారాబజారా నొద్దకు వచ్చునప్పటికి విద్యుచ్ఛక్తి తీగ క్రింద
బడియుండెను. అందు విద్యుచ్ఛక్తి దోలగ లేదు. అచటివారు
కేకలుచేయగా నతడు బండినుండి కాలిబాటవైకి దాటి పారి
మును కాపాడుకొనెను.

యుద్ధభూమియందు డాక్టర్లవసరముగనున్నారు. హిం
దూదేశపు వైద్యశాలలయందు స్త్రీలను డాక్టర్లుగ నియమించి
నందువలన, కొందరు పురుషులను యుద్ధకార్యములకు నియో
గింప నవకాశముండునని ఇండియాదొరతనమువారు యోచిం
చిరి. ఉద్యోగముల జోరుకొన నిచ్చగల్గిలు. తమనామము
వెలియజేయవలయును. పయెనీరు పత్రిక.

కడచిన గురువారమున రత్న పురమునుండి కొలంబోకు
రయులు బండివచ్చునప్పటికి రెండవతరగతి బండిలో బాధ్యుత
సన్యాసలు ధరించు కాదిదుస్తులు దొంటిగా పెట్టబడి యుం
డుటబండ్లను సోదాచేయు నధికారిచూచిరి. సంఘపరిత్యాగము
గావించిన యొకసన్యాసిమరల సంసార సుఖమునుభవించగోరి
తనకామియ కన్త్రములను పర్యేజించి యుండునని తలంప
బడినది.

కడచిన జూన్ 7వ తేదీని సొకకూలివాడు పనిచేయు
చుండగ వాని యజమానులు గిబ్బన్ గారు వానిని పిలిపించి కా
రణము తెలపకయే చేతులు వెనుకకు విరచిగట్టి డెబ్బుకొట్టి
క్రిందబడవైచి గుండెపై నెక్కి తలపైనిగొట్టెనని గిబ్బన్ గారి
పై ఆకూలివాడు కేసుచేసెను. గూలివాని సాక్ష్యము పూర్తి
గా నమ్మదగినది కాదని మేజిస్ట్రేటుగారు గిబ్బనుగారియొద్ద
పూచీకత్తు పుచ్చుకొని వదలిరి.

హిందూసాహిత్యము, జమీందార్లు

హిందూసాహిత్యము రాజాగారు రచించిన మనరాసు జమీందార్లు ప్రకటనప్రకారము మదరాసు హైస్కూలు ప్రకటన కమిటీ తీర్మానము ప్రకటించినది. సామ్రాజ్య శాసన సభలో మదరాసు రాష్ట్రపు భూస్వాములు ప్రతినిధియై యుండిన మా. కె. వి. రంగస్వామి ఆయంగారును, చెన్నపురి శాసనసభలో ఉత్తరమండలముల ప్రతినిధియైన గా. కె. ఆర్. వి. కృష్ణ రావుపంతులుగారును స్వరాజ్యసమితివిషయమై పట్టుబడి తో పనిచేయుచున్నట్లు గానవచ్చుచున్నది. కర్నూలుమండల స్వరాజ్యక్షేత్రము పరిపాలించి తమ యధ్యక్షోపన్యాసమున కృష్ణ రావుపంతులుగారు స్వరాజ్యసమితి నగ్నింపుచు, తత్సమితియందు చేరవలసినదని సభ్యులకు హెచ్చరించిరి. పంతులుగారు భూస్వాములై కర్మకర్తలగు నెన్నుకొనిన ప్రతినిధులగుటచే వారివాక్యములు ప్రత్యేకముగ నాదరింపదగియున్న వని న్యూ ఇండియన్ పత్రిక వీరి నభినందించి యుండెను. ఉత్సాహమున ఆయంగారు పంతులుగారిని మించియున్నారు. న్యూ ఇండియా పత్రికకు వ్రాసిన లేఖలయందును తమ యపన్యాసముల యందును ఆయంగారు తమ యభిప్రాయములను వెల్లడించుచున్నారు. ప్రజలు హోమురూలు ఉద్యమముతో నైకమండలమునని ఆయంగారు టిటివల సొకలేఖ యందు వ్రాసియున్నారు.

ఇరువురూ ప్రజాప్రతినిధులగుటచే వారు స్వరాజ్యసమితిని సమర్థించుచుండుటకు విశేష మగు ప్రాముఖ్యముగలది. భూస్వాములు స్వపరిపాలనోద్యమమునకు వ్యతిరేకింపరనియే గాక, యద్ధ వ్యయమునకు భారతీయులు చంచాల నోసగు విషయమునగాడ తమ యసమ్మతమును దెలుప రంగస్వామి ఆయంగారు సాహసించుచున్నారు. ఆంగ్ల పాలనమున తమ కలవడిన లాభములను గుర్తెరిగి ప్రజలు తమ ప్రతినిధుల వచనముల కంగీకరింపరు. ఆయంగారు, పంతులుగారును ప్రజలవిషయ మెత్తుకొనక, తమ హోమురూలు సామ్రాజ్యనిచ్చెడించుకొనుట గాని తదితర కార్యముల నొనర్చుటగాని జరిగించుకొనవచ్చును. కాని హోమురూలు నాయకులు కొందరు గా. కె. కృష్ణ రావుపంతులు భూస్వాముల యభిప్రాయములని తలచుచున్నట్లు మైలి పొందు పరుపబడిన లేఖయొనదర్శనము. గౌరవసభ్యుల భూస్వాములతో స్వరాజ్యవిషయమై ఎన్నడును ఆలోచనల జరిపి యుండలేదు.

గౌరవసభ్యులు వెలువరించిన యభిప్రాయములతో భూస్వాము లేకీడింపక, సభ్యుల వైఖరి తమకు హానికరమని యోచించుచున్నారు. స్వరాజ్యసమిత్త్యలంబకులు పట్టిన మాగ్గములను భూస్వాము లాదరింపరు. కాని స్వరాజ్యోద్యమములము భూస్వాములకు నచ్చియున్నది. సకాలమున శాస్త్రోక్తవిధానముల నా స్వాతంత్ర్యమును బొందుటకు భూస్వాములు వ్యతిరేకింపరు. (దస్త్రులు.)

హిందూసాహిత్యము రాజాగారు, వెంకటగిరి రాజాగారు, తెలప్రాలు జమీందార్లు, రామారాయనింగారు లయకాల జమీందారుగారు (రావుబహద్దరు) లక్ష్మీనరసరెడ్డిగారు కుత్తూరు జమీందారుగారు (రావుబహద్దరు) త్యాగరాయశ్రేష్ఠిగారు వక్రితేమల జమీందారుగారు కాళహస్తిరాజుగారు ఎలగి జమీందారుగారు (గా) ముస్లింనాయురుగారు కపిలేశ్వరపురముజమీందారుగారు మైలవరముజమీందారుగారు కొల్లెంగోడు రాజాగారు పాలయంపట్టిజమీందారుగారు. ఎట్టియాపురము జమీందారుగారు తొండియన్నాడుజమీందారుగారు పగ్గాకొండ జమీందారుగారు బెల్లూముజమీందారుగారు చెల్లెరెడ్డికుమారరాజాగారు మన్నముపేటజమీందారుగారు కురుపామరాజాగారు సెత్తూరుజమీందారుగారు జగ్గముపేట జమీందారుగారు సరగొడ జమీందారుగారు వుయ్యూరు జమీందారుగారు ఉత్తరమల్లూరు జమీందారుగారు సోలూరు జమీందారుగారు పరులపాడు జమీందారుగారు ముట్లూరుజమీందారుగారు శ్రీపురము జమీందారుగారు పద్మనాభ రామన్నగారు తేనెపర్వముప్రాప్రయటరుగారు కానగము ప్రాప్రయటరుగారు వలస ప్రాప్రయటరుగారు.

ఇంకను మరికొందరు సంతకములు చేయుదురు. అట్టి వారల నామములు ప్రత్యేకముగ ప్రకటింపబడును.

అట్లావా జులై 1:—ఫలసాయము సభివృద్ధిపరచి, వ్యయమును తగ్గింపవలసినదనియు, తమోదయమునవస్తువులను నిలువజేసి స్త్రీపిల్లల లభ్యపడగ నెలాముదాచియుంచిన పదార్థములను మిత్రమండలి పంపవచ్చుననియు ఆచారపద్ధాధికారి కనకాక్షిప్తియలగోరెను.

ప్రజాభిప్రాయములు

రాజోవు ఆంధ్రమహాజనసభ.

ఆయా! రాజోవు ఆంధ్రమహాజనసభ యెచ్చట సమావేశము కావలయునను విషయము చర్చనీయాంశమై యున్నది. రాజోవు సభ గంజాము మండలములో సమావేశపరచుట సమంజసమని ఇదివరలో యొకరు తమ పత్రికలో వ్రాసియున్నారు. వారితో నేనేకీర్షింపబాలనందులకు చింతింపచున్నాను. ఇప్పటికి సమావేశములైన యెదుగుభలలో నాలుగు సభలు ఉత్తరాంధ్రమండలములయందును, నొకసభ నెల్లూరు మండలమునందును సమావేశమై యున్నవి. అట్టివో రాజోవుసభ యైనను పశ్చిమాంధ్రమండలములలో సమావేశపరచనివో “ఆంధ్రమహాజనసభ” కేవలము ఉత్తరాదివారి కొరకై యేర్పడినదని వారు తలచుటకు వీలగును. దత్తమండలములయందు “ఆంధ్రోద్యమ” మొత్తవరకు వ్యాప్తియైనది ఈవర్షము అయిన ఆంధ్రమహాజనసభ కరుదెంచిన ప్రతినిధులవలన తేటపడుచున్నది. కడప మండలమునుండి ప్రతినిధులే రాలేదు. బల్లారి మండలమునుండి విచ్చేసిన ఇరువురు ప్రతినిధులు సభకొరకై రాలేదని నడువుటకు వారు యొక దినమైనను సభకు రాకుండుటయే సాక్షి. సదరు మండలములలోని పెద్దపట్టణములలోనే “ఆంధ్రోద్యమ”మనిన చాలమందికి తెలియనవుడు ఇకను గ్రామములను వ్యాఖ్యాన మొనర్చుట నవసరము. ఈవర్షము శ్రీమంతు. దేవులపల్లి-స్వామికాశ్రమిగాను విశేషశ్రమ వైకొని దత్తమండలములలో సంచారము. గావింపనిది యుద్యమము విశేష వ్యాప్తి మొందజాలదు. రాజోవు మహాసభను విశేషయత్నాహముతో కర్నూలు మండలవాసులు ఆహ్వానించి యున్నారు. 1918 సం॥ తప్పిన 1920 సం॥ వరకు ఆహ్వానింపబడు తమకు వలనపడదని కర్నూలు మండలవాసులు చెప్పియున్నారు. గంజాము మండలవాసుల ఇష్ట ప్రకారము ఆచ్చట 1918 సం॥ సమావేశమగు ననుకొనుదు 1919 సం॥ ఏమండలవాసులు ఆహ్వానింపవలయును? సమీప ప్రదేశమగు నెల్లూరులో సమావేశమునకు విశేషముగా వాని మన బల్లారి, ఆనంతపురము, మున్నగుమండలపు ప్రతినిధులు విశేషమార్గప్రదేశమగు గంజాము మండలమునకు వచ్చి తమ మండలములకు ఆహ్వానించెదరని మనము తలచుట వ్యర్థము వంటిది. ఎన్నియో సంతకములనుండి యాన్ని గంజాము మండలపువారిచిక్కులు 1918 సం॥ ననే సమావేశమొకమండల నిర్వర్తియగునని తలచుటకు వీలులేదు. 1918 సం॥ కర్నూలు, లో జరిగినయెడల సామీప్యముగ నుండును; కాబట్టి బల్లారి, కడప, ఆనంతపురం, మండలములనుండి విశేషముగా ప్రతినిధులు వచ్చుటకు వీలుగా నుండును. 1919 సం॥ గంజాము మండలములో సమావేశపరచవచ్చును. అప్పుడు దత్తమండలములలో యొకసభ సమావేశమైయుండును గాన, వారికి ఉత్సాహ మెక్కుడగుటకు గంజాము మండలమునుండి తమమండలములకు ఆహ్వానించుటకును, మనము దత్తమండల వాసుల కెక్కుడు యవకాశమిచ్చినవార మగుచున్నాము. కాబట్టి ఆంధ్ర మహాజనసభలైన వారు గాయోచించి రాజోవు మహాసభను కర్నూలులో జరుపుటకు నిశ్చయింప వ్రాసించుచున్నాడు.

ఘాలి సుబ్బరామయ్య, నెల్లూరు.

రెడ్లపల్లి ఆంధ్ర రాష్ట్రము

ఆయా! మా నెల్లూరుపురమందు జరిగిన యొక ఆంధ్రమహాజనసభలో మా మండలియైన యొక డిగ్గలు పెద్దరెడ్ల సూత్రధారయై ప్రదర్శించిన అంతర్నాటకా విషయము లోటలంకను సంస్కరించుచుండగానే యావారే మజల రెడ్లసభాసంగమునబ్రవేశించి తమ వారిలోనే విద్యావయో వృద్ధులు నివసించుచున్నను, సాగించినందులకై యానందింపవలసియున్నది.

ఆంధ్రమహాజన సభ జరుగునపుడు రెండవనాడు ప్రత్యేకసభ జరిపి ప్రత్యేక రాష్ట్రవిషయమై మా రెడ్లందఱు ప్రతిపూలాభిప్రాయ మొనరిగి గదా. అందుచువచ్చిన సకలముగాదని యంతరాత్మ బోధించుట చేతనేనా, సాంఘిక విషయములలో కూడినసభవారిమోల రాజకీయమైన రాష్ట్రవిషయ సలెచ్చిరి. అగ్రాసాధిపతిగారు వలదనిక. ఇయ్యన యశాస్రక్రమముని వారిలోని విజ్ఞులు వక్కాణించిరి. నేటికరిన, దమయిచ్చవచ్చిన వారిని సభాధ్యక్షునిగా నియమించుకొని నెల్లూ

రురెడ్లందఱు ప్రత్యేకరాష్ట్రమునకుఁ బ్రతిపూలురని రాష్ట్ర ద్వేషులు ప్రకటించఁ బ్రయత్నించిరి. కాని, యీ చర్యయు సాంధ్రమహాజన సభనాటికి వీరి చర్యకుఁ దొడగుటచేయూర్వము వీరిలోఁదటస్థులైయున్న కొందఱు ప్రత్యేకరాష్ట్రానుకూలమైన స్వాభిప్రాయమును ప్రకటించిరి. ఇయ్యది రెడ్లసాంఘికసభగాక ఆసభాకార్యము పర్యవసించెనను తలఁపుగలవారు సభాస్థానము వదలిపోక, ఈ రాష్ట్రప్రస్తావనము వచ్చుట యేనలుగురిలోనో లేనమై యాకస్మికముగాఁ దఱివేచి తలనూపక యుండినవో మాజిల్లారెడ్లలోనే మఱిందఱో రాష్ట్రవాదులు గాబయలుపడియుండురు. మా రాష్ట్రద్వేషులు మఱి మఱియు నీ రాష్ట్రప్రస్తావననువారగు కొలఁదిన మా మండలియాభిప్రాయము ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్ర విషయముగా నైక కంఠ్య మగుననే నిశ్చయింపవలయును.

అట్లుగాక, మా మండలములో కొందఱు రెడ్లు(ప్రముఖులే యనుకొందము) ప్రత్యేక రాష్ట్రము వలదని నిశ్చయించి ప్రభుత్వము వారికి విన్నవించినతోడనే, భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర విభజన మావశ్యమైనపుడు వీరిమొఱు లాలకించువారుండురా? విరే కాదు. ప్రతిమండలమునను నిట్టి వారొక కట్టె బిట్టు వాదించినను జెనిపెట్టువారుండరు. మా మండలముందైనను, రాష్ట్రద్వేషులతోఁబాటు భూస్వాములైనవారు రెడ్లయందేని ఇతరులయందేని రాష్ట్రవాదులు పెక్కుండుండుటచే రాష్ట్రప్రతిపూల నిశ్చయము మా మండలియైన ఆందఱ భూస్వాముల యభిప్రాయ వనరాదు. ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్ర విషయముగానైన లాభనష్టములందు వారు చర్చ కర్తలైనవారు మృభాష. యాంధ్రముగాఁగల అన్ని వృత్తులుగాని, ఒక భూస్వాములేకరు. ప్రత్యేకరాష్ట్రముచే నెక్కువ పన్నుకేవళ వీరియవలసినవారని యర్థవాదముగా నంగీకరించినను నేనొక పుట్టిరు 70ల కమ్మువారు నాడురు 80ల కమ్ముదురు. అందుచే వీరిపేష్టెమియు జముడుటలేదు. ఆకమ్మకమ్ములు పేదవారిని, కమ్మములకంటె లాభములే పేదవారి కెక్కువ ప్రత్యేక రాష్ట్రము సమకూర్చుననుట రాష్ట్రవాదులు సిద్ధాంతింపించి భారతిములు వ్రాసియున్నారు.

రాష్ట్ర ద్వేషులు, స్వామ్యైకవృత్తిలే, ప్రత్యేక రాష్ట్రము. సార్వభౌమిక శ్రేయముగాదని, స్వాధీనములు గాక, విశ్వసించులేని, సోపన్నముగా రాష్ట్రవాద ఖండము బ్రకటించి, ఇతరవిషయము తెల్పుచును, పన్ను లతిశయించునను వారు మనె సిద్ధాంతింపించి, ప్రతికాలేఖనమునగాని, కరపత్ర ప్రకటనములవలనగాని, ప్రసాదాహుత్యమున వశపఱుచుకొనుట సజ్జపద్ధతియై యుండును. అట్లుగాక, బంధువులను, మోమోట మిగలవానిని, నిష్పంధించి వారి మనంబు తెల్పుచును, చేతులదవపక్షముగా నెల్లించుకొనుట సానుపక్షము గాదనకలసినందులకై వందుచున్నాడను. రాష్ట్రద్వేషులైన మామండలియ ప్రముఖులెల్లు చేయుచున్నారనియు, చేసినయు, ఘంటాపథముగ కెప్పకొప్పు. ఆవిషయమై మఱియొకకూరి విన్నవించును. నెల్లూరు.

ఆంధ్రుడు.

మేయి నెల 11న తేనెని బాబు ఉపేంద్ర చంద్రుర్రుగారు (డక్కా జడ్జికోర్టు స్టేషను) మేజిస్ట్రేటు గారి కొక విజ్ఞప్తిని తూటాను అందజేసిరి.

నేను యానోజు (11-5-1917) మధ్యాహ్నము 3½ గంటలకు కచేరీ దక్షిణపాఠాలో తిరుగుచు కొంటుజేబులో చేయివేసియాదగ వెనలకుంటి లోహపుకడ్డి చేతికి దొరికినది. అపు డవట నుండిన బాబూ డక్ హిసరాజ్ జోషి గారికిని, అక్షయమూర్ బోసులో గారికిని కనుపరచితిని. అది తుపాకి తూటానుని నాకు వారు చెప్పిరి. దానిని నేను బాబు ఎస్. సి. సెక్ గారికి మామగ తమయొద్దకు వీసుకుని వెళ్ళుచుని. నేనంతకు పూర్వము బాబు హేమేంద్రనాథ నందిగారి యెరుట రెండుకేసులలో నాదించితిని. నాపై గల ద్వేషముచే దీని నెవ్వరో నాజేబుయందు నాకు దెలియనంత వేసియుండును. నేను కేసుల యందు వాదించుచునున్న బాబు యోగీశచంద్ర గూకా. (స్టేషను) గారును, మఱి కొందఱును కొద్దుగా నుండిరి.

ఈవరిని గావించినవారిని పట్టుకొనుటకు పోలీసువారిని మేజిస్ట్రేటుగారు కోరిరి. హాస్టసుకొకరు తామిపనిని గావించిరెల్లు కొద్దు సవీక్షణ సెప్టెంబరు మహాబాల్య గారు మేజిస్ట్రేటువారితో జెప్పినట్లు యొక మంతికరిగిన దని తెలియుచున్నది.

హిందూదేశవైద్య సేవయందలి తెంజిరీ కమిషను ఉద్యోగముల కొకరు చేయుచుండ యాహ్వానమునకు ప్రత్యుత్తరముగలుగుటవైగా దరఖాస్తు వచ్చినది. తెలియుచున్నది

సానిక వార్తలు

చెన్నపురి శ్రీల మేరీరాణీ కళాశాల:-

చెన్నపురిలోని దొరకము వారి కళాశాలకు మేరీరాణీ కళాశాల యని పేరుపెట్టకు మేరీరాణీ కళాశాలగా రంగీకరించినది.

బీసెంటు ప్రభుత్వ నిర్వహణ వాస శిక్షకు కాపుండు:- పోలీసు డెప్యూటీ గూఢచారి డెంటెంట్ నార్తన్ మిచ్చెలుగారు మదరాసు నిర్వహణ వాస శిక్షకు న్యాయన ఉదకమండలములో తేభాపరీలనాథి కార్య నియమించబడిరి.

బీసెంటు నిధి:- ఇదివరకు జరు మొత్తము 5333-6-2 ని. వెంకటయ్యగారు సాహాయకము 50-0-0, ఒకరు 501-0-0, కే. కృష్ణగారు కలప వత్తకులు. కల్లాయి 3-0-0, జి. మూర్తిపాళెమగారు విజయనగరము 2-0-0, ఇవంగం వందాయి బి. వెంకట్రమణ్యులగారి ద్వారా 15-0-0, కర్నాటక దాక్షు గుండప్పగారి ద్వారా 100-0-0, ఒక పంజాబీ 7-12-0, ఎఫ్. ఎస్. రాఘవాచారిగారు, ఆర్థిక పరిశీలనాధికారి కోలూరు 5-0-0, పి. వి. ఎస్. 2-0-0, డి. ముబ్బయ్యగారు స్తీడరు, ఈరోజు 5-0-0. మొ. 6024-2-2.

బీసెంటు నిధి:- బీసెంటునిధికి చందాలనుగూర్చి నిన్నటివరకు గోఖలేమండలమున సభ జరుగునని ప్రకటించబడెను. సభకు ప్రముఖులు బాలయండి విచ్చేసియుండిరి. హిందూ ప్రతినిధి సంపాదకులు కస్తూరి రంగఅయ్యగారు సభాధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి. ఇంతలో నారోజీగారి మరణవార్త తెలియవచ్చినందున సభ జరుగలేదు. నేటిసాయంకాలమున నగర సభ జరుగును.

నారోజీగారు మరణించినందులకు తాము విచారించుచుంటిమనియు, ప్రభువారమున వారి కుటుంబమునకు తెలుసువలె నినదనియును తిర్పాట మొనరింపబడిన పిదప సభముగ నెను.

మెట్టండు ప్రభువుగారి యధికార కాల పరిమితి:- చురగాను దొరతనమునా రెండు ప్రకటించుచున్నాడు:- ఈక్రింది నిరూపకములు జాబ్బి సార్వభౌమిని యంగీకార మొందుననియు, జూలై 23 వ తేదీ సోమవారము నాటి లండను గజెట్టులో ప్రకటిత పబనుననియు హిందూదేశ కార్యదర్శిగారు తెలుపుచున్నారు. ఇక్కాలపు నిర్వహణల గొప్పటివలన హిందూదేశ కార్యదర్శి జాబ్బి సార్వభౌమిని యంగీకార సహితముగ మెట్టండు, విల్లింగ్డను ప్రభువుగారిల మరొకరికాలమునకు హిందూదేశమున పని చేయగోరి, వారిద్దరందులకు సమ్మతించిరి.

ఏరిక్ నాథన్ ఆరు క్రిప్టర మతముగా చేరిన చినాదేశపు శ్రీ గడవిన జూను 23 వ తేదీని మెజిస్ట్రేటులు స్టేషను నుండి పూనాకు పోయెను. ఆమె పోయినది మొదలు ఆమె మరల వచ్చువరకు స్టేషను ఉద్యోగస్థులు ప్రతిదినము ఆమెకోరకు కనిపెట్టుచుండిరి. తుదకు ఆమె జూలై 28-వ తేదీని 4 1/2 గంటలకు మెజిస్ట్రేటు స్టేషనులో దిగెను. టిక్కెట్టు యిచ్చివేసి స్టేషను విడిచిపెట్టుటకు సిద్ధముగా నుండిన సభ్యులును ఉద్యోగస్థులు వచ్చి ఆమె పురువును విప్పి సోదా చేసిరి. అందుండిన పట్టు కొలదాలో 21 పావుల బరువుగల కట్టుబందు కనుగొనబడెను. ఆమె కొక చిన్న బిడ్డ యందుట చేతను, ఆమె శ్రీయగుట చేతను నాలుగు మానములు భూరు శిక్షిమాత్ర విధింపబడినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది.

తైవముహాసభ

సంస్కృతభాష లేక మాణివిద్య నభ్యసించు నట్టి గాని వేదాధ్యయనము చేయునట్టి గాని తైవ బ్రాహ్మణ బీదబాలురు పై సభవలన ద్రవ్యసహాయమును పొందగో నవల జూలై 15 వ తేదీ లోకలను కార్యదర్శులలో నొకరికిగాని కోశాధిపతికిగాని దరఖాస్తులను పంపుకొన వలయును.

కొంపల్లి కోటిలింగయ్య
కా. నాగేశ్వరరావు
కార్యదర్శులు.

నారోజీగారి అంత్యక్రియలు.

ఈనెల 1 వ తేదీ ఆదివారము సాయంకాలమున బొంబాయి నగరమున నీభారతపితామహుని యంత్యక్రియలు జరుపబడెను. బొంబాయి నగరవాసు లాచారిగోపాలమున తన యంత్యసేవ నొనరించుటకు కోట్లకొలదిగ తగ్గవునానికటమున నమావేశమైరి. చాల కాలము నకు ముందే వారు నారోజీగారు నివసించు చుండెడి ఎం. ఎస్. కెప్టాను సాలిసిటరుగారి మందిరమునకు ప్రావేశమిరి. నారోజీగారు బొంబాయికి చికిత్సకు కొనిరాబడినది మొదలు కెప్టాను గారి మందిరముననే నివసించుచు నడచుచే వరకువచ్చింది. ఆగ్నేయ రేకమున నిమకవేసిన రాలకుండ జలుబు క్రిక్కిరిసి యుండిరి. మూర్ఛము పొందునను చాలరర కారకములు చేయబడెను గాని ఆ సుఖోపదాయమున నవి ఎంతటికి చాల గలవు. కాన నెం దనో నిలువబడియుండవలసి వచ్చినది. పొన్నీ మతక్రియలు జరిగిన పిమ్మట బంధువర్గమువారును మిత్రములవారును కడసారి అభిషేచనమునినందర్పించిరి. జననమృత్యు మధిగముగ నుండుటచే మారముగ నన్న వారికి చాలమందికి సందర్శన భాగ్యము లభింపలేదు. సాయంకాలము 5-15 నిమిషములకు తవపేటిక గృహమునండి నెలువడెను. పేటిక ను పారీ మరణము పరిచేసింది. వారివెనుక నన్నిజాతుల భారతీయులును గమిగూడిరి. ఈ జనసముదాయము అగ్రమొలు వరకును వ్యాపించి యుండెను. ఇట్లు మందిరమునండి చూసవస్తంభము (పేకథూమ) వరకును శవపేటిక కొనిపోబడుచుండ నన్ని మతములవారును మార్గ మధ్యమున వారి వారి మతానుసారము గ నమ స్కారముల గావించిరి. ఇదివరకు బొంబాయిలో నెన్నడు నిట్టి జనసముదాయము నెవ్వరును చూచియుండలేదు. సర్ ఫిరోజీషా మెహతాగారు చనిపోయినప్పుడు సమావేశమైన జనసంఖ్యను గూడ నది మించిపోయినది. కన్న నూచన కనగిడుచున్నను గూడ నెక్కరును వెనుకకు మరలక మానవస్తంభసోపానములవరకును కూడ బోయిరి. పొన్నీలు మాత్రమే ప్రాకారము లోని కేసనర్దులు. అచట కడసారి దాదాభాయిగారి మొగమును మరల చూసిరి పొన్నీలుగూడ లోపలి ప్రదేశమునకు 40 అడుగుల దూరమువరకు మాత్రమే పోగొనుచురు; వారంతయు నవట నమస్కరించి కూర్చుండిరి. పిమ్మట అపరక్రియలు ముగిసిన సన్న చేపబడగ నే వారందరును ప్రాధానల సుకరించి వెడలిపోయిరి. బొంబాయిలోని నాయకులందరును నచ్చి యుండిరి. పూనా నుండి తిలకగారు ప్రత్యేకముగ వచ్చిరి. సర్ నారాయణ, చందావర్కరుగారు అంత్యక్రియసంధ్యకు సువన్యామునొసరిరి. సంతాపమాదకములగు తంతివార్త లబరిమితముగ నన్ని ప్రదేశములనుండియు వచ్చెను. 75000 మంది సమావేశమైరి.

బొంబాయి క్రానికలుపత్రిక.

దాదాభాయి నారోజీగారి మరణమునకు దేశభక్తులగు భారతీయులందరితోపాటు పేమును దుఃఖాభిని మునింగితియి. భరతదేశసేవాసర్వస్వ జీవమలగుటను మాత్రమేగాక సంపూర్ణ స్వాధీనత్వభాగ్యమున నారోజీగారు విశ్వవిఖ్యాత యశోధనుడై విశ్వసేవకణసమస్తమై వెలింగిరి. ఆతపోధనుని మహిమ కలకాలము భారతీయులగు రక్షాబలిము కాగలదు. నారోజీగారి మేధాసంపాదకు విఖ్యాతిని బడయలేదు. ధీసంపదయందును దేశసేవయందును వీరికి సములగు ముపునందవచ్చునగాని కష్టముఖములను పాటింపక ఏకాగ్రతతో మాతృదేశ సేవ నొనరించుటయందును అప్రతిమాన భర్తృవర్తనము నందును నారోజీగారు భిష్మసదృశులై తనరారిరి. నేడు భారతీయులు హామురాయుకురోరుట కనకాశము- కలిగించిన దీపూత చక్రముని 70 భీరవ్యురుగుధురవాణిమె. ఆచిరకాలమున భరతభావమునకు స్వగాఢ్యము లభించుట నిశ్చయము అపుడు వారు దాదాభాయి నారోజీగారి నున్నపు స్వార్థక స్థానమున ప్రవేశించి పూజించుట ముఖ్యకర్తవ్యము ఆత్మధిక ప్రశస్తతాభరత చేతమన్నై భారతీయులైన పూజితరునుట నిశ్చయము. ఏకజాతియతా నిర్మాణప్రయత్న సంజనితముగు జాతీయతా సంబంధులగు భారతసంకెతి హృదయపర్యముల నారోజీగారి నానుము తరతరముల వరకును గాఢముగిరెము కాగలదు.

దేశీయ మహాజనసభ సంయుక్తరాష్ట్రీ భాషా సంఘమువారు సమావేశమై దేశీయ మహాజనసభాధ్యక్షత పదవి క్రిందివారిని సూచించిరి:- (1) సర్. ఎఫ్. ముబ్బయ్య అయ్యరుగారు (2) గౌ. రాజా సర్ మహ్మద్ అలీ మహమ్మదుభాషగారు (కుమానాబాను) (3) వి. పి. మాధనగార్లుగారు సి. వి. ఇ. (4) గౌ. పండిత హెతీలాలునెహ్రూ (5) గౌ. మహమ్మదాలీ జిన్నాగారు (6) ఎఫ్. కె. గాంధీగారు.

నెల్లూరు రెడ్డిసభాధ్యక్షుని ఉపసంహరవాక్యములు.

సోదరులారా! ఈరెండుదినములును మిక్కిలి భక్తిశ్రద్ధలు కలిగి సభను జయప్రదముగా నెఱవేర్చినందులకు తమరెంతయు సందనీయులు. ఇంత జయప్రదముగా జరుగుటకు నానాస్వ సంఘమువారును, సంఘాధ్యక్షులగు శ్రీయత దొడ్డా వెంకటరామరెడ్డిగారును, ముఖ్యకారకులు. మరియు, కాటం రెడ్డి ఆదివారాయణ రెడ్డిగారును, దాక్షు శేషారెడ్డిగారును, కార్యదర్శులగు బలరామ రెడ్డిగారును, స్వచ్ఛంద సేవకా బృందమునకు నాయకులగు కుబ్జరామరెడ్డిగారు, మొదలగు వారు మన సభ విషయమున నెంతయో కృషి సలిపి, యెచ్చటను వీరేమై మిక్కిలి సాయముచేసి యున్నారు వీరిందరి సాయములననుమి తోడ్పాటులను, భగవదగ్రహము వలనను మనసభ ఇంత జయప్రదముగా నెఱవేరినదే గాని నా క్రింది సాయశ్రమములవలన గావని నిన్ను వినుచు, తడకందజకు నాకృష్ణ తామరముల సమర్పించు చున్నాను.

మొట్టమొదట నన్నీ పులి స్వీకరించవలయునని తల్లి వార్తపంపినపుడు నానుసరతరతలనను చురియుకర యనను కూలములవలనను నేనియ్యోగనశాలనని ప్రత్యుత్తరమిచ్చితిని. ఆవల తిరిగియాహ్వానసంఘమువారును మిత్రులు శ్రీయతకోటి రెడ్డిగారును తంత్రివార్తల నంపి యుత్తరములు వ్రాసి బలవంత వెట్టినందున విధిలేక సమ్మతించితిని. ఇచ్చటి చునరెడ్డిగారిన్ని కతులందుట పని యున్నందున ఈ సభ యెట్లగునో యని మిక్కిలి భయపడితిని. కాని తామందఱును ఆకతులును మఱచి ప్రతితిర్మానమును ఏకగ్రీవముగా సమ్మతించి, కార్యదక్షిణయందు మిరు గనపడచిన యభిమానమునకు వికమత్యమునకు నేను మిక్కిలి సంతసించు చున్నాను. అంతశ్శాఖా సమ్మేళన సుబంధమైన తీర్మానము వైకృతకంఠముతో తాము సమ్మతించి మీ సంస్కరణాభిమానమును వెల్లడించి నందులకెంతయు వందనీయులు.

నా ప్రారంభోపన్యాసమును గుఱించి మద్రాసుపత్రికలు జేసిన వ్యాఖ్యానమును తామును జూచి యుండయరు. అది అంగ్లేయ పత్రికలరెంటిరివ్రాచుమై ఒకమాటు చెప్పవలసి యున్నది. ఒకపత్రిక నావ్యాసమునందును దానికంఠేకొంచె మెక్కునగా రాజకీయ విషయమున వ్యాఖ్యాన మొనర్చినది. మఱిరెండవదన్న నో నేనీ సభయందు రాజకీయవిషయములనే గుప్పించితినినియు, అదివ్రక్రమమయిన, దేశీయసభయొక్క నిర్మాణమునగాని యాదర్శములగుగాని నాకు తెలియనయు నేమేమోపిచ్చిగానాకొనియున్నది. దేశీయ మహాసభను గుఱించి గా, ఆవిషయమై నాకెంతవఱకు తెలియును సంగతి గాని నేనిచ్చట చెప్పబలేదు. అది నేఱు పకరణము. మనరెడ్డి సభయందు రాదకీయ విషయములుండ గూడవనియే నానుభిప్రాయము. ఈ యుద్దేశ్యముతోడనే లోగడ మేము తయారు చేసియున్న సంఘనిర్మాణమును నిబంధనలయందు రావకీయ విషయము లిందు చచ్చింపబడకుండ, జోక్యములేదు. యని నియమము చేసి కొని యున్నాము. నిజమిట్లుండగ నేటి 'జస్టిస్' పత్రిక నన్ను 'పాచ్చి' యందు విచిత్రము. మన సభకును, మనము స్థాపించు సంఘమునకును రాజకీయముగా నేమాత్రమును సంబంధ ముండగూడదని విస్పష్టముగా వెల్లడించునిమి త్రమే నేను శరీయమహాసభయొక్కయూ, శాఖాసభలయొక్కయూ నాదర్శములను, నిధులను, మార్గములను, కొంత జెప్పవలసినవివరది. మఱియు, 'జస్టిస్' పత్రిక యందవారిచిన నా వ్యాసభాగమునందే 'మన సభ రాచకీయముగా జోక్యము గల్గించుకొనగూడ దని' యున్నది దీనిని గమనింపక వారెట్లు చిత్రవిచిత్రముగా వ్యాఖ్యానము చేయుటయొకమము.

కెనడా రాష్ట్రీ యుద్ధ సవర్య.

ప్రధానమంత్రి సందేశము.

లండను, జూలై 28:- కెనడా రాష్ట్ర పదునైవ వత్సరత్వ సందర్భమున సర్ రాబర్టు బోర్డెన్ రు లెడ్డియు లెడ్జి సందేశమునామః:- 1866 నల మున ఆస్ట్రీయా యుద్ధనండి ప్రవ్యా రాష్ట్రము జర్మను రాజ్యముయొధపత్రియు నూడజేరికి కొని వర్తమానసంగ్రామమును నెలకొల్పిన తన 'ఫోర' మార్గము నుబట్టెను జర్మనిదేశము మానవ నాగరిక స్వేచ్ఛల నెదురించెను. జర్మనుల ఎదిరింపులకు అంగ్లోరాజ్యస్థితి ప్రభావభక్తియులు తగుసమాధానము నచ్చుచున్నది కెనడా రాష్ట్రీయట్టి ప్రభుత్వమునందొకటి 1867 లిమున కెనడా రాష్ట్రీయను స్థాపించిన మహానీ యులు. గూడ నిట్టి యుచ్చదేశ నే సిరాష్ట్రీయనునకువాం ఛించియుండును. గనక యిట్టి భవముతోడనే మనము కార్యముల నొనర్చువలయును. అదియండి, అంతముదరకు కెనడా రాష్ట్రీ మెన్నమును చరితంపి విశ్వసముగ మాతృదేశ సేవ యొనర్చెనను క్షీరికహింస రాష్ట్రీయులు యుద్ధకార్యముల ఛరింపవలయును.

THE GREAT WAR

Premier's Speeches on War in Scotland

Submarinism must be Overcome

Ultimate Victory Assured: Russia Gaining Strength

VIOLENT OFFENSIVE AT MORTHOMME: HEAVY ENEMY LOSSES

GREEK MINISTERS RECALLED FROM ENEMY COUNTRIES: A STATE OF WAR

[REUTER'S AGENCY.]

Great Britain

The Premier at Glasgow.

Confident Speech on War Situation.
Call for United Effort.

SCENES OF GREAT ENTHUSIASM.

LONDON, July 1.

Mr. Lloyd-George to-day received the freedom of the City of Glasgow at St. Andrew's Hall and received a most enthusiastic ovation, especially from women munitions workers. In his speech the Premier said: The ship of State was in a hurricane, and all the efforts of skilled men, the patience, courage and endurance of all aboard would be needed to avoid foundering, but with the co-operation of everybody they would guide it through. (Cheers.) He emphasised that Great Britain was not responsible for the war and was not the Jonah of the storm. The German allegations that England wickedly provoked the conflict were a very foolish travesty of facts. Doubtless the startling development in Russia had modified the military situation this year temporarily to our disadvantage, but permanently for the better. (Cheers.) What had happened on the western front showed what could have been accomplished this year if all the Allies had been ready to bring pressure to bear. The training, experience, and equipment of our army was infinitely better than it ever had been, and we now possessed the finest collection of trench-pounding machines ever seen.

A Stronger Russia.

The Russian Revolution postponed victory, but Russia would emerge more formidable than ever, ensuring not only more complete, but more exalted victory than could have been contemplated before. (Cheers.) Meanwhile France, Italy and ourselves had to bear the greatest share of the burden; but for our great efforts, catastrophe would have overtaken the democracies of the world. The strength of Britain flung into the breach has once more saved Europe and human liberty. (Cheers.) Russia is gaining strength daily, and it never had a better government. America is beginning to send her valiant sons to the battlefield of Europe around the standard of liberty. That is why a more complete victory is more assured than we had hoped.

Submarinism Must be Defeated.

One of the conditions under which victory can be assured is that submarinism must be defeated or kept within bounds. Our losses have been heavy and they will probably compel further restrictions on some trades and perhaps hardships. However, after carefully reckoning the possibilities Government has come to the conclusion on the best advice that submarines cannot starve us nor drive our armies out of the fields abroad. (Cheers.) Our losses in May and June although heavy, were hundreds of thousands of tons beneath the Admiralty forecast. (Cheers.) We are beginning to get them. (Cheers.) Arrangements have been made for frustrating them and destroying them. (Loud cheers.)

At Mr. Lloyd-George's pause, and the audience anticipated a revelation. But no secret was disclosed. Mr. Lloyd-George proceeded: "I have no hesitation in saying that if we all do our part submarines will be as great a failure as Zeppelins. You may be driven to eat less wheat and more barley and oats and we shall be running the war on a stock of energy drawn from that food. If employers and workmen pull together and pull with all their might they will see us through. (Cheers.) The army is invincible. It cannot be beaten (cheers) and the army is now the people. The moral of the nation must be kept up. I cannot see any slackening or idleness anywhere. (Hear, hear). There is one man who is working as hard as any in the country and he is the sovereign of the Realm."

Striking Demonstration of Loyalty.

The vast audience here cheered again and again vociferously and sang the National Anthem, accompanied by the organ.

The Premier continued: "I am sure that His Majesty will appreciate the fact that the citizens of Glasgow realise the contribution which he is making to the work of the nation under these trying conditions." (Cheers.)

When the War will End

"If the nation does not get rattled, keeps steady, and endures to the end, victory is as assured as the rising of the sun to-morrow. (Cheers.)

In my judgment the war will end when the allies reach the end they set out to attain when they accepted the German challenge to civilisation. If it ends a single hour before, it will be the greatest disaster which ever befell mankind. (Cheers.)

I hear people say that Germany is ready to give us a satisfactory peace. Undoubtedly you can have peace now at a certain price, for undoubtedly Germany wants peace, but it is a peace that would give her economic and other control over the countries she has invaded."

The Basis of Peace.

Referring to the fate of the German Colonies, the Premier said their people's desires and wishes must be the dominant factor. The untutored people would probably want gentler hands than the Germans to rule them. (Hear hear). Is there any desire in Germany to settle on these essential terms? The Austrian Premier has repudiated the principle that nations must control their own destinies, but unless that principle is effected not only will there be no peace, but if you had peace there would be no guarantee of its continuance. Peace framed on an equitable basis would not be broken by the nations, and an abiding peace will be guaranteed by the destruction of the Prussian military power. The best guarantee would be the democratisation of the German Government. None wishes to dictate the form of their Government, but we would enter into negotiations with democratised Germany in a very different spirit, attitude, and temper from a Germany dominated by the aggressive arrogant spirit of Prussian militarism. The Allied Governments would be acting wisely if they drew that distinction in their general attitude to any discussion of terms of peace.

A Stirring Appeal

The Premier concluded:—"Europe is again drenched in the blood of its bravest and best, but do not forget the great succession of hallowed causes. They are the Stations of the Cross on the road to the emancipation of mankind."

I appeal to the people of this country and beyond that they continue to fight for the great goal to international rights and international justice, so that never again shall brute force sit on the throne of justice nor barbaric strength wield the sceptre of liberty." (Loud cheers.)

A Scathing Rejoinder.

The following is the text of Mr. Lloyd George's reference to the much discussed question of indemnities regarding Belgium:—"We are told," said the Premier, "that if we are prepared to make peace now Germany would restore the independence of Belgium. But who said so? No German statesman ever said so. The Chancellor came very near it, whereupon the junkers immediately fell upon him and the mailed fist soundly boxed his ears. The Chancellor had said: We will restore Belgium, but it must form part of the economic system of Germany, and of the military and naval defence of Germany." That," said Mr. Lloyd George, "is not independence. It is vassalage. Then comes the doctrine of the 'status quo,' no annexations and no indemnities. No German speeches are explicit on that matter. But what does no indemnity mean? A man breaks into your house, murders some of its inmates, is guilty of every infamy and occupies your premises for three years, then turns round when the law is beginning to go against him and says: Take your house. I am willing to give you your 'status quo.' I will not even charge you any indemnity." But even a pacifist would say "You have wronged me, you must pay compensation." "This," continued the Premier, "is not a case of revenge, but an essential part of the mechanism of civilisation of every land, otherwise what guarantee have you against the repetition of the man remaining in your house for three years and then going away, paying neither rent nor compensation? The same thing applies to Serbia."

Press Comments.

Papers comment on the striking demonstration of loyalty at Mr. Lloyd-George's passing mention of the King in the most democratic city in the Empire.

Germans Driven Underground.

Premier on the War Situation.
Fighting Speech at Dundee.

LONDON, July 1.

Mr. Lloyd-George, speaking at Dundee said: We now possessed such a reserve of munitions that whatever German submarines did they could not deprive us of the necessary stocks for successfully prosecuting the war. We had driven Germany's great army underground which was the beginning of the end, for it meant we were pounding a sense of inferiority into every pore of the German military mind.

"Can you imagine," Mr. Lloyd-George continued, the Kaiser before the war in a swagger speech to the Prussian Guards saying:—"My gallant warriors, descendants of the men of Frederick, when the time comes again to meet the foes of the Fatherland, I will see that deep caverns are made in the ground to hide you from your enemies [Laughter]. especially from the contemptible

TELEGRAMS.

British Army which is seeking your lives. I will do more. If, by some diabolical machinery he destroys those shelters, you shall have behind you other shelters to which you can run, and if you cannot take your guns just leave them behind." [Laughter]. These are rabbit tactics, but it is good for the war as well as after the war that the virtue of humility is being taught the Prussians with a fierce, relentless lash."

The Need for Unity.

The Premier proceeded to emphasise the need for unity at home—unity which would bear any sacrifice to assist our gallant fighters. He drew a distinction between deprivation and privation. There had been no privation in the United Kingdom, such as Germany and Austria had endured. We ought willingly to suffer limitations and restrictions. Take horse racing. It was entirely a matter of the extent to which it interfered with war activities and, if this principle were applied to drink, the country would find it would work all right. Referring to profiteering, he said it was unfair in peace time and an outrage in war time. (Cheers.) That was why Government had restricted shipping profits which were a scandal, and why Government had taken steps to keep food prices within bounds.

We Will Win.

In conclusion, Mr. Lloyd George said:—We are fighting to-day the doctrine which dragged Alsace Lorraine from France in 1871. I always knew that struggle would be prolonged. You do not root great evils out of the earth without great struggles. Nevertheless, with persistent, unflinching will, we will win. (Cheers.) There are many discouragements, disappointments, and squalid details in a struggle like this and the end seems postponed, but I can tell you that through the winter of ice, springside will follow. (Cheers.)

PRICES OF ESSENTIAL FOODS.

To be within Reasonable Limits.

LONDON, July 1.

Much interest has been aroused by a statement Mr. Lloyd George made at Dundee regarding the steps which government was taking to keep the food prices within bounds. He said "We are first of all taking strong action to prevent unreasonable profits from swelling the price food and if necessary we shall go to the extremes of resorting to the Exchequer in order to see that at any rate the price of bread is within the compass of the bulk of the people because it is vital in war time as well as in peace time that if the people are to be kept up to efficiency which is necessary in order to carry through their task they should have an abundance of the essentials of life at a price within the reach of every class of the community."

Britain's Munitions Output.

LONDON, July 1.

Mr. Addison, Ministry of Munitions, speaking in the House of Commons, said:—"We are now turning out 20 times as many machine-guns as we did two years ago, and are making all the small arms and small arms ammunition we require independently of outside supplies. The capacity for production of high explosives was more than four times than in March, 1915, and 28 times that of March, 1915. Tanks were being altered and improved. Railway requirements, including locomotives, trucks and track were very great, and India, Australia and Canada had sent their contributions. Canada has arranged if wanted to pull up 800 miles track and ship it complete. The empire outside England had already supplied 2,000 miles track in complete condition and nearly 1,000 locomotives. New spelter works have been designed capable of commercially holding their own with any spelter works in the world."

The King's Visit to Grand Fleet.

Incidents of the Tour.

LONDON, July 1.

It is noteworthy that the King yesterday completed a week of inspection of the Grand Fleet. He visited battle-cruisers and knighted Admiral Pakenham and decorated several captains.

A correspondent describing His Majesty's tour says:—"He was taken to the Grand Fleet at sea and witnessed modern battle practice which is a revolution. His Majesty heard secrets of the new 'Hush' ships and looked into the heart of a submarine which beats high with hope. Everywhere the King was impressed by the enthusiasm and keenness of the men."

The Mesopotamia Report.

No Resignation.

LONDON, July 1.

It is understood that no resignation has hitherto been tendered in connection with the Mesopotamia report.

The New Spirit in India.

The Military correspondent of the "Times" points out that the report of the Mesopotamia Commission refers to the past, not to the present, and says that great changes have since occurred calculated to inspire cheerful confidence. India is doing more than she is given credit for, and larger changes are contemplated both for India and for the Indian Army proving that a new spirit has arisen.

New Asst. Food Controller.

LONDON, July 1.

It is believed that the Labour Member of the House of Commons, Mr. Clynes, will succeed Capt. Bathurst at the Ministry of Food.

Stricter Food Control.

Lord Rhondda's New Powers.

LONDON, July 1.

An Order in Council carrying out the policy of stricter and more complete control of foodstuffs, etc., empowers Lord Rhondda to requisition foodstuffs from manufacturers and producers on a basis of the cost of production with a reasonable one war rate of profit.

TELEGRAMS.

Towards Cheaper Tea.

LONDON, July 1.
The Food Controller has authorised tea sales under the 90 per cent. scheme, which he intends, with the assistance of producers and distributors, to endeavour to modify with a view to cheapening further the lowest priced tea.

Oxford Honours the Viceroy.

LONDON, July 1.
Lord Chelmsford has been elected honorary Fellow of Magdalen College.

Steps to Increase Imports.

LONDON, July 1.
In the House of Commons Mr. G. H. Roberts, Parliamentary Secretary to the Board of Trade, stated that the output of the Lancashire Cotton Mills had been affected by labour and other difficulties. The import of cotton had recently fallen below the point necessary to meet the full demands of all the mills, and stocks were consequently becoming depleted. The Government was taking steps to increase imports as far as possible, and a Control Board would be empowered to control the distribution and use of raw cotton.

The Futures Regulations.

The Liverpool cotton futures regulations are:—
[1] Trading in futures will be confined to buying by spinners in the United Kingdom to cover the sales of yarns, buying by importers against sales of actual cotton to spinners in the United Kingdom, selling of hedges by importers and spinners against purchases of actual cotton for shipment to or in the United Kingdom. No transfer of open contracts to other positions will be permitted except hedges by importers against actual cotton shipped to the United Kingdom and purchases by spinners against sales of yarns.
[2] Prices of futures will be advanced or reduced from time to time by the committee who will use as a basis the prices prevailing in the southern States of America for American and in Alexandria for Egyptian futures.

The Purchase Regulations.

The Cotton Control Board announces that the Liverpool and Manchester Cotton Associations may purchase cotton abroad without licence and the Board is prepared to consider applications for licences to purchase cotton abroad from spinners and others who have habitually imported cotton direct from abroad. Cotton spinners requiring a licence to purchase spot cotton to meet immediate requirements must state the weekly requirements and the number of weeks' supply they hold. Licences will be granted at present for no more than a week's supply at a time. The Board is taking a census of supplies of cotton, etc. The Liverpool Cotton Market is pessimistic, and a number of prominent houses threaten to retire from the trade. It is declared that if restrictions are enforced for the period of the war the market will cease to exist.

Lords Pentland and Willingdon.

Term Extended.

LONDON, July 1.
In view of the present restrictions on travel Mr. Chamberlain with the approval of His Majesty has invited Lords Pentland and Willingdon to serve on in India. They have consented.

Canada

Canada and the War.

Premier's Inspiring Message.

LONDON, July 1.
Sir Robert Borden in a message to the Canadian people on the fiftieth anniversary of the Dominion concludes:—In 1866, the year before our Confederation was born, Prussia snatched from Austria the hegemony of German states and took the first step along the awful path that led to the relentless issue which she forced upon humanity three years ago. Her challenge to civilisation and human freedom is being answered beyond the seas by the free democracies of the world. Among them Canada has worthily taken her place and proudly borne her part. Thus would they have wished it who in 1867 laid the foundation of our liberties. Let us with resolute spirit so maintain our purpose and efforts that in this last and greatest chapter of humanity's striving and triumph it shall be recorded of Canada that as at first she never hesitated, so to the end she never faltered.

Appeal for Food Economy.

OTTAWA.—Mr. Hanna, Food Controller, has issued an appeal to Canadians to increase the production and restrict the consumption of foodstuffs so that commodities capable of storage may be reserved for shipment when tonnage is available for the Allies.

Greece

Greek Deportees at Ajaccio.

LONDON, July 1.
PARIS.—Messrs. Gounaris, Dousmanes and twenty six other expelled Greeks have arrived at Ajaccio.

A State of War Exists.

ATHENS.—Although war has not yet been declared, the Government considers that a state of war exists since its advent to power on the 28th inst. The recall of the diplomatic representatives of the Central Powers and their allies is imminent.

Greek Ministers Recalled.

LONDON, July 1.
ATHENS.—The Greek Ministers in Berlin, Vienna, Constantinople, and Sofia have been recalled and a state of war virtually exists. It is expected that Germany will declare war.

Clearance of Undesirables Begun.

Ministers have taken over their Departments, and the clearance of undesirable personages has begun. Admiral Countouriot, who is Minister of Marine, has ordered the retirement of four Admirals and other officers.

Allied Troops Leave Athens.

A telegram from Athens says that Allied troops have left Athens and been replaced by a Venizelist regiment.

Proposed Force for Macedonia.

LONDON, July 1.
ATHENS.—M. Venezelos has invited the chiefs of the Army Corps in the Peloponnese to come to Athens and discuss the despatch of a force to Macedonia.

Norway

Indignation at Reutenfel's Conduct.

LONDON, July 1.
STOCKHOLM.—General indignation in Sweden at Baron Reutenfel's incident is voiced by the 'Dagbladet' which appeals for vigorous collaboration by the three Scandinavian countries against morally indefensible German acts.

Crocodile Tears.

LONDON, July 1.
AMSTERDAM.—The semi-official Norddeutsche Allgemeine Zeitung states that Germany has protested against Norway's arresting the diplomatic courier after he had officially declared that explosives in his luggage were not intended for use in Norway. The paper says:—The courier will be prosecuted in Germany for violating of Norwegian laws and an inquiry will be opened. It requests the incident has caused anxiety to Norwegian people and repeats that Baron Reutenfel did not intend to use explosives in Norway.

Arrests of Suspect Germans.

LONDON, July 1.
COPENHAGEN.—Arrests of suspect Germans continued in Christiania.

Spain

A German Submarine in Spain.

Allowed to Leave Cadiz.

LONDON, July 1.
MADRID.—It was announced at a Cabinet meeting that a German submarine which recently took refuge at Cadiz had departed after the Government had obtained from Berlin a promise that the submarine would return direct to Germany without attacking enemy vessels or committing any act of war. The Premier announced that King Alfonso would immediately sign a decree having reference to submarines with a view to preventing similar incidents in future.

Submarine "U-52," which is the submarine referred to by the Premier, was found with her engines damaged by gunfire by a Spanish torpedo-boat on June 11th near Cadiz Bay and towed to Cadiz. The "Echo de Paris" commenting on the incident on June 27th said that if the "U-52" was allowed to depart, a serious blow would be dealt at Franco-Spanish friendship.

Spanish Ports Closed to Submarines.

MADRID.—King Alfonso has issued a decree forbidding the submarines of any belligerent to navigate Spanish waters or to enter a Spanish port. If they do so, they will be interned.

Resentment in France.

PARIS.—The permission given by Spain for the "U-52" to depart has aroused furious resentment.

Austria

Rioting at Budapest.

Count Tisza Mobbed.

LONDON, July 1.
AMSTERDAM.—Accounts in German papers show that the iracund demonstration in Budapest was most serious. The mob attacked Count Tisza at his club for an hour with stones and pieces of iron, furiously demanding that Count Tisza should come out. They afterwards destroyed the tamcars. They were then dispersed by troops.

Ministerial Crisis Foreshadowed.

LONDON, July 1.
ZURICH.—Premier Von Seidler's declaration in the Reichsrath that decisions regarding peace and war rest solely with the Emperor will probably provoke a new Ministerial crisis. There is already increased aggressiveness of Czechs and Slavs and even Germans regret the remark.

Russia

Duma Declines to Dissolve.

LONDON, July 1.
PETROGRAD.—A private meeting of the Duma declined to comply with the demand of the Soldiers' and Workmen's Delegates for its dissolution.

Kronstadt Delegates' Action Endorsed.

LONDON, July 1.
PETROGRAD.—The Helsinki Committee of Workmen's and Soldiers' Delegates has passed a resolution by 17 votes to 13, endorsing Kronstadt's action, recording the necessity for extending support to it, and animadverting on the attitude of the Committee of Workmen's and Soldiers' Delegates at Petrograd.

British Industries in Russia.

Mr. Henderson's Warning.

LONDON, July 1.
PETROGRAD.—Mr. Henderson has handed to the Government a communication on behalf of the British industrial undertakings in Russia, pointing out that these undertakings, which are of great importance to Russia, are threatened with ruin owing to the chaotic industrial position, and urging the Government to take over control thereof on similar lines to those in Britain, thus to ensure their security.

British Labour Organisation Explained.

LONDON, July 1.
MOSCOW.—Mr. Henderson has addressed the local Councils of Soldiers' and Workmen's Delegates explaining the British labour organisation.

Fall in Russian Exchange.

LONDON, July 1.
The Russian rouble reached its record depreciation in London to-day, namely, 217 for £10. Normally 94½ rouble equal £10.

Russian Socialist Mission to European Countries.

LONDON, July 1.
PETROGRAD.—M. Goldenburg, Romanoff and Smirnov delegates of the council of soldiers' and Workmen's delegates have started on a mission to enter into pourparlers with all the socialist bodies first at Stockholm and then in Britain, France and Italy.

Germany

German Preparation for Retirement.

LAHORE, July 1.
LONDON, June 30th.—Papers state that five brigades of boats have been constructed across the Rhine behind Aitkirch. This is regarded as an indication of a possible retirement. Actually they constitute a hindrance to navigation. — ["O. and M. Gazette."]

Belgian's in German Trenches.

LONDON, July 1.
Reuter learns that six hundred inhabitants of Mons, whose names are given, have been compulsorily working in German trenches between the British lines and Douai since April 15th. Many are weak and ill and many have been wounded and killed by artillery.

Racial Quarrels Among Enemy Forces.

Austrians Fear Russian Offensive.

LAHORE, July 1.
LONDON, June 30th.—The Nord-Sud agency says that the Germans on the south-west front are intermingling German units with Czechs, Ruthenians, and Poles in order to maintain surveillance. This has led to sanguinary quarrels. The Austrians south of the Brody directed the Russian artillery fire against a German battalion which was dispersed. According to a deserter, the Austrians fearing a Russian offensive, which they are incapable of repelling, are evacuating establishments which serve the armies as far as Lemberg. — ["O. and M. Gazette."]

France

A French Cruiser Strikes Mine & Lost.

LONDON, July 1.
PARIS.—The French Cruiser "Kleber" from Dakar for Brest struck a mine and sank near Brest. 38 of the complement including three officers are missing.

French War Correspondent Killed.

LONDON, July 1.
Reuter's correspondent at Headquarters says that M. Serge Basset, the French war correspondent with the British Army, was killed by a sniper's bullet while visiting Hill 65. He is the first war correspondent to be killed.

Holland

Foreign Relations.

Queen's Warning to the People.

LONDON, July 1.
THE HAGUE.—In the States General, Queen Wilhelmina in a speech from the Throne said:—Our relations with Foreign Powers are favourable, but we must not forget that as long as the war continues danger threatens the country and the people may again be called upon to use their utmost strength for liberty and independence.

German Steamer Mined.

LONDON, July 1.
THE HAGUE.—It is reported that near Terschelling, outside territorial waters, a German steamer bound from Rotterdam for Copenhagen struck a mine and sank. Dutch torpedo boats rescued thirteen of her crew. One is wounded and missing.

America

U. S. Military Mission to Brazil.

LONDON, July 1.
NEW YORK.—A special diplomatic mission is proceeding to Brazil to arrange co-ordination between American and Brazilian Governments and forces.

TELEGRAMS

Commander of American Third Army.

LONDON, July 1.
The "Observer" states that Mr. Julian Byng commands the third army.

American Troops in France.

C-in-C. Proceeds to Base.

LONDON, July 1.
Reuter's correspondent, telegraphing from a town in France, says that General Pershing has arrived and immediately proceeded to the American base.

S. Africa

South Africa's War Gift.

LONDON, July 1.
CAPETOWN.—The Union House of Assembly has passed, by 53 votes to 15, a motion providing for the gift of one million sterling by South Africa to the Imperial Government.

Italy

Confidence in Government.

LONDON, July 1.
ROME.—The Chamber concluded a ten days secret sitting and then resumed the public sitting when a vote of confidence in the Government was passed by 361 votes to 63 after a speech by Signor Bosselli.

Japan

China and Germany.

Japanese Minister on the Situation.

LONDON, July 1.
TOKIO.—In the Diet the Foreign Minister, Viscount Motono, said he was very hopeful regarding Russia. He stated that after the rupture with Germany, China asked for concessions as a preliminary to a declaration of war against Germany, but Japan was unable to act without full agreement with her Allies. He hoped that China would soon solve her internal difficulties and declare war against Germany, thus ending German intrigues to which much of the unrest in China was due.

British Front

Importance and Extent of Advance.

LONDON, July 1.
F. M. Sir Douglas Haig this afternoon says:—Additional information confirms our success in the neighbourhood of Lens. We made an important advance on a front of four miles over a mile depth and captured a series of strong defensive systems on both banks of the Souchez River covering Lens. We gained the whole of our objectives and inflicted considerable casualties. Our losses were slight. Enemy positions of great strength and of tactical and strategic importance are now in our hands. We repulsed hostile raiders north-east of Gouzeaucourt.

Attack Launched During Thunderstorm.

LONDON, July 1.
Correspondents at Headquarters state that the minor battle round Lens and southwards beyond Oppy opened in a violent thunderstorm. The British infantry were drenched to the skin immediately they started to attack and the ground was soon very slippery, but the Canadians fought their way into Avion, the southern suburb of Lens, driving back the enemy to the outer defences of the city across big swamps caused by floods which the enemy had let loose. The attack on Oppy was conducted by the Warwickshire Regiment and other English County Regiments, while at the west of Lens midland troops stormed a line of trenches belonging to the main defences on the city. A big raid north of this point completed the series of sudden heavy blows which gave the enemy no time for a leisurely retirement to the inner defences of Lens.

More Ground Gained.

LONDON, July 1.
A British communique says:—We again progressed southward of Lens capturing a further portion of the trench system. We repulsed raiders south-eastward of Gouzeaucourt. There were several air encounters with large formations of hostile machines. We brought down six and drove down four. One of ours is missing.

Enemy's New Lines.

LAHORE, July 1.
LONDON, June 30th.—Correspondents at the front suggest that the enemy's next line of resistance in the Lens region will be drawn through the city and thence eastward of the area near Avion, where he has blown up roads, felled trees, and caused floods.

LONDON, July 1st.—A correspondent at the front states that the last British advance south-west of Lens encountered considerable opposition from the 5th Grenadiers in trenches and scattered posts. A score of these surrendered, but others engaged in hand-to-hand fights and many who were in dug-outs refused to surrender and were bombed.—("C. and M. Gazette special cable.")

An Enemy Bombardment.

LONDON, June 30th.—F. M. Sir Douglas Haig reports that the enemy who still holds Doullens-le-Croisilles bombarded our positions to the west of that place.—("C. and M. Gazette.")

Latest British Communique.

LONDON, July 1.
General Haig this afternoon says:—Following yesterday's success South of Lens we attacked last night on the North Bank of Souchez river and captured the enemy's defences on a front of half a mile South East and west of the town. We made a successful raid last night northeast of Epehy. As a result of hostile raids east of Gouzeaucourt and at Tucourt near Armentieres we took a few German prisoners.

French Front

Violent Offensive at Morthomme.

GERMANS GAIN AND LOSE GROUND. Attackers Lose Heavily.

LONDON, July 1.
A French communique says:—North-east of Cerny the enemy renewed strong attacks, launching two on La Bovelie, supported by a stream of liquid fire. After a violent fight they gained a foothold in a salient which had been completely flattened out by the bombardment. The artillery struggle continued with extreme violence throughout the Avocourt and Morthomme region. We counter-attacked west of Hill 304, regaining a portion of the trenches previously occupied by the enemy. Simultaneously the Germans undertook a violent offensive west of Morthomme on a front of more than two kilometres. Our soldiers resisted with the greatest gallantry attacks by storm troops whom our fire nearly annihilated. The enemy at first succeeded in penetrating our first line along the whole length of the front, but was repulsed on the greater part by energetic counter-attacks except on the western slopes of Morthomme, where he retained his footing. We took eighty prisoners from our different regiments.

Enemy Fails to Improve Gains.

LONDON, July 1.
A Paris communique says:—Great artillery activity continues on the left of the Meuse between Avocourt Wood and Morthomme. The enemy on the western slopes of Morthomme repeatedly attempted to improve his gains, but all attempts were frustrated by our fire or repulsed by our counter-attacks otherwise there is nothing to report.

Success of New Tactics.

LAHORE, July 1.
LONDON, June 30th.—An American correspondent in France states that a result of the new tactics the losses in four small operations at Mont Cornillet were 9 killed and 50 wounded, while 486 German dead were counted on the field.—("C. & M. Gazette").

Latest French Communique.

LONDON, July 1.
This afternoon's French communique says:—Despite the recrudescence of the bombardment east of Cerny only local engagements occurred in the sector Cerny. Allies where our grenadiers repulsed enemy attempt at various points. The enemy violently bombarded our front lines in the region east of Rheims. Powerful enemy raids east of La Pompe and north and northeast of Brunay cost enemy serious losses and were without result. The artillery struggle continues to be intense in the region of Avocourt Wood, Hill 304 and Morthomme. Our fire smashed up the attack on the Avocourt Redoubt. A lively engagement occurred west of Morthomme around one of our advanced posts which was lost and retaken five times finally abandoned by both sides because the gunfire had completely destroyed it.

Russian Front

The Russian Bulletin.

LONDON, July 1.
The Russian communique says:—Our artillery and that of the enemy was very active south of Fripet river especially in the regions of Zolotchey and Breezany.

Activity in Galicia.

Vague Enemy References.

LONDON, July 1.
Apart from vague references in Austrian and German communiques to renewed activity in Galicia, there is nothing further from the Russian front.

Italian Front

An Italian Withdrawal.

LONDON, July 1.
An Italian wireless communique says:—Our advanced posts withdrew last night from the Agnella Pass on the Asiago Plateau owing to a prolonged violent bombardment. We occupy the eastern end of the Pass. An enemy attack on Piccole and Colbricon failed.

Egyptian Front

Aerial Activity in Palestine.

General Allenby Takes Command.

EGYPT.—A communique says:—We carried out successful air raids on a supply depot at Tulkeram, an aerodrome at Ramleh, and military establishments near Jerusalem. General Sir Edmund Allenby has arrived in Egypt and has taken over command.

Turkish Troops Leave Russia.

LAHORE, July 1.
LONDON, June 30th.—Turkish divisions have been sent to Palestine from the Russian front. German officers have arrived at Constantinople on their way to the Asiatic fronts. An offensive for the purpose of retaking Trebizond and Erzurum is contemplated.—("C. and M. Gazette").

INDIAN TELEGRAMS.

From Our Own Correspondents

By Wire.

Simla

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, July 1.
His Excellency the Viceroy has received the following telegram, dated the 29th June, from the Secretary of State for India:—

The British continue to progress closing in on Lens and have captured the enemy positions on a front of two miles, occupying the village of La Coulette and reaching the outskirts of Avion, a mile and a half directly south of Lens. The British also conducted successful minor operations north of Gouzeaucourt.

The French made a brilliant swift attack north-west of Hurbise on the plateau north of the river Aisne and captured the enemy first line, including a cave 300 yards deep which had been made into the regular fortifications.

The Italians have resumed fighting on the Asiago plateau and repulsed violent Austrian counter-attacks on their recently won positions.

There were slightly fewer submarine losses, 2,873 vessels of all nationalities arrived and 2,924 sailed from British ports. 21 over and 7 under 1,600 tons were sunk.

Large numbers of American troops in fleet transports, escorted by American cruisers, arrived in France and had been enthusiastically received by the French population.

M. Venizelos has formed a Cabinet in Athens, himself being the Prime Minister and Minister of War.

Recruitment of Medical Officers for the Army.

An Important Change Contemplated.

ALLAHABAD, July 1.
The "Pioneer" says:—The Government of India are considering the advisability of employing a certain number of medical women in India in hospitals with a view to setting free more medical officers for military service and the names of medical women prepared to offer their services are being called for.

Applications for Temporary Commission.

It is understood that more than two hundred applications have already been received in response to an appeal for volunteers for temporary Commissions in the Indian Medical Service.

Bombay

THE INDIAN WAR LOAN.

Bombay Women's Work.

BOMBAY, July 1.
Subscriptions to the Bombay Women's Branch of the War Loan have reached the total of Rs. 67½ lakhs. Sir William Meyer has written to Her Excellency Lady Willingdon, President of the Women's Branch, heartily congratulating Her Excellency and other ladies of the committee for the splendid achievements of the Women's War Loan branch without which Sir William Meyer says Bombay would not have occupied the proud position of the first in India in loan results.

South India

Extension of Term to Lords Pentland and Willingdon.

COTY, July 1.
A Madras Government Press communique says that information has been received from the Secretary of State for India that the following announcement approved by His Majesty the King-Emperor will be published in London on the morning of Monday the 2nd July:—In view of the restrictions in force at the present time the Secretary of State for India with the approval of His Majesty has invited Lord Pentland and Lord Willingdon to serve on in India and they have consented to do so.

Mr. Norman Mitchell, Deputy Superintendent of Police has been appointed censor at Ootacamund in connection with the recent Madras interments.

A Rock Out Cave Temple Found.

300 Years Old.

CALICUT, July 1.
A rock out cave of some archaeological interest is reported to have been recently discovered at Chovannoor near Kunnakulam. The cave is said to measure about 30 feet in length and breadth with a height of about seven feet from the floor to the roof. It contained four or five earthen pots, two granite cots and a hearth in a corner of it. The entrance to the cave is effected through a square door-way about four feet in length and breadth. Local opinion is that the cave is about three hundred years old.

BRIEF TELEGRAM.

The Hon'ble Mr. Gulam Mahomed Khan Bhurgri, Barrister-at-Law of Karachi has sent in requisitions to the General Secretaries of the Congress Committee and Secretaries of the Moslem League to hold a special joint session of the Indian National Congress and the Moslem League at some Central place in order to make the attitude of the people of India known to the Government clearly and effectively, that it is in the interest of public peace itself and of goodwill between the people and the Government that the agitation for self-government should be allowed to be carried on thoroughly constitutional lines and that the country is prepared to carry on that agitation at all risks and fight to the last in defence of constitutional liberty.

DEATH OF DADABHAI NAOROJI.

COUNTRY IN MOURNING: UNPRECEDENTED FUNERAL PROCESSION.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

Death of Dr. Dadabhai Naoroji.

The Closing Scenes.

BOMBAY, July 1.

Mr. Dadabhai Naoroji died this evening at 5-15 P. M., of kidney disease. He took ill at his seaside residence at Versova, near Bombay, on the 29th May, and on the 1st June, doctors in attendance entertained little hope of his recovery. He was removed on the 2nd June to Bombay for securing the best medical advice and treatment which, however, proved of no avail, and the end was feared at any moment. Expecting the inevitable his daughters, grandchildren and other members of the family had gathered round and attended on him till the last. For some days past rumours of his death were circulated in the town and morbid from time to time which gave rise to many anxious enquires. This evening the sad news has cast a gloom over the city of Bombay and was received with deep and genuine regret by all classes since Mr. Dadabhai Naoroji's name has been a household word not only in this Presidency, but all over India as a life of unceasing endeavour in the pursuit of high social and political aims and full of lofty patriotism. He was described by the late Sir Pherozshah Mehta as the "Apostle of India". He maintained keen interest in politics up to the last. When the other day the news of India's representation on equal footing with British and colonial representatives in all future war conferences was read out to him he expressed his great joy and great satisfaction to a leading Congress man who was paying a visit to him at the time and feelingly exclaimed that India's glorious day under British rule was dawning. Born on the 4th September 1825, Mr. Dadabhai died at the ripe old age of 92 years. Mr. Dadabhai Naoroji finally returned to India about twelve years ago on medical advice as his health had been failing in England and spent these years in retirement at his country residence the "Banda" at Versova in the midst of his family. During this time he only once emerged from his retirement to come to Bombay to receive the Honorary degree of Doctor of Laws conferred upon him by the University of Bombay. Ovarious which he received during his drive through the city to the Convocation Hall are indeed memorable testifying to his grateful countrymen's love and veneration for him. He passed a quiet life at Versova, but prominent people from all parts of the country whenever they happened to come to Bombay did not fail to pay their respects to the G. O. M. and besides occasional visits by respective Governors of this Presidency he was honoured by a visit three years ago by Lord Hardinge. During all these years the anniversary of his birthday was celebrated all over the country and year after year he took the occasion of his birthday to issue messages to his countrymen. After more than half a century of strenuous patriotic labours in the cause of his country he had well earned the quiet rest which he enjoyed at Versova in the bosom of his family surrounded by his daughters and grandchildren.

On his removal to Bombay there was a slight improvement in the health of Mr. Dadabhai Naoroji but he was fast losing strength and peacefully passed away at 5-15 P. M. yesterday evening amidst the universal regrets of the people of Bombay. Mr. Dadabhai became extremely weak and was unable to take any nourishment yesterday, but he retained all consciousness until the last half-an-hour of his life. Except for his two daughters who are in Kashmir and could not come in time all members of his family were near his death bed and he died surrounded by his grandchildren, his daughter-in-law and his son-in-law. His death was quite painless, his features retaining their saintly look even after his death. Suffering from extreme weakness he could take very little during the last four days of his illness but even on his death bed he showed his deep and abiding interests in public affairs by insisting upon being kept informed of important happenings in the world and specially in his own country which he so passionately loved. His son-in-law, Mr. Dadina, and his grandchildren read out to him the most important news from the papers. He heard with visible emotion the news of the death of his old friend Sir George Birdwood. The residence where the G. O. M. spent the last hours of his life was flooded during the last few days with letters and telegrams enquiring after his health, the latter including one from Their Excellencies Lord and Lady Willingdon.

The Funeral.

BOMBAY, July 1.

The funeral of Dr. Dadabhai Naoroji took place this evening and the public of Bombay showed their deep regard and affection for the departed great leader in unmistakable manner by the gathering that assembled to pay their last respects to the Grand Old man of India. Long before the appointed hour crowds of people representing all Indian communities in Bombay waded their way towards the Palitana House, the residence of Mr. M. S. Captain, solicitor, in whose house Dr. Naoroji had been brought for treatment. The bungalow was literally packed and approaches to it were thickly lined with throngs of people of all positions from the highest to the lowest eager to catch a last glimpse of the earthly remains of the great and pioneer worker for Indian political and social uplift. Long lines of chairs in several rows were placed in temporary sheds along the road leading to the house for providing seats for at least a portion of the spectator who, however, far outnumbered them and a very large number had either to keep standing along the roads or to take up their position in any point of advantage. When the religious rites according to Parsi custom were over the coreligionists of the deceased were allowed to have a last glimpse at him. The crowd being great many were not able to do so at the bungalow. The bier left the house at 5-15 P. M. followed by a procession of Parsis who were joined by a cosmopolitan crowd on the

road, the procession extending over half a mile. All the way from the house to the Tower of Silence, as the bier passed the people on the road side made their obeisance in accordance to their respective religious customs. It was an impressive sight. The procession was the largest of any funeral procession seen in Bombay and in spite of threatening weather it exceeded even the procession of late Sir Pherozshah Mehta's funeral. The procession followed the bier up to the Tower of Silence, at the steps of which the non-Parsis had to stop. The scene at the outer compound of the tower was unique the grounds preventing the appearance of the sea of human heads. Just before consigning the remains to the Tower of Silence Mr. Dadabhai's face was once exposed so that the Parsis who were the only people to be admitted into the inner compounds of the tower could have a final view of it. This occupied nearly an hour as the long line of mourners passed the body bowing down their heads as they passed. Afterwards the body was consigned to the tower and on a signal being given of this fact to the sitting crowd of Parsis (who even could not go except within forty yards of the tower proper) all said their prayers together and departed. All Bombay public leaders were present. Mr. Tilak came down specially from Poona. Sir Narayan Chandavarkar delivered a funeral oration at the request of many present. A number of telegrams expressing condolence have been received from all over India. The crowd numbered fully over 75,000 quite unsurpassed in the annals of Bombay.

The "Bombay Chronicle" on his Death.

BOMBAY, July 1.

The following appreciative remarks are made by the BOMBAY CHRONICLE regarding Dr. Dadabhai Naoroji:—We mourn to-day together with all loyal Indian hearts the death of Dr. Dadabhai Naoroji. It was not merely that his was a dedicated life to the great cause of India. The flame of patriotism has burnt as brightly in others but he achieved a great example of selflessness whose inspiration is as fresh to-day as ever it was and which is destined to be a living influence for many years yet to come. Dr. Dadabhai Naoroji was not a genius. The ranks of Indian leaders and patriots could furnish several who could have given him points in brilliance of intellect. But there was not one who combined in the same measure as he two sterling virtues, unflinching steadiness through thick and thin in the pursuit of the goal and a character of unassailable integrity such was the hall-mark of Naoroji's long, arduous, honourable and disinterested career. If India to-day is asking for Home Rule it has been made possible by Dr. Dadabhai Naoroji as much as by any other single life that has been devoted to her cause. When India gets Home Rule to-morrow, as she must in the just ordering of Providence, she will have good reason to accord to the memory of Dr. Dadabhai a chief place in her pantheon and indeed will do so with joyous gratitude. His memory will ever remain enshrined in the grateful affection of the nation that he helped to create.

Tributes from the Press.

CALCUTTA, July 1.

In noticing the death of Mr. Dadabhai Naoroji the "Bengali" writes:—Mr. Dadabhai Naoroji passed away from this world of ours with the confidence of having lived a most saintly life and a life of very strenuous work on behalf of his motherland. He was not only the founder and father of the National Movement in this country, but one of the most prominent makers of New and Young India. His heart was always in the right cause in education, social reform, the uplift of the condition of women and the depressed classes and in human suffering caused either by famine, pestilence, plague earthquake or any other catastrophe of nature. In Mr. Dadabhai Naoroji's death the Motherland had suffered a loss which may not be filled in for a long time to come. May new hands come into the field and take up the work left unfinished by India's eldest and most esteemed patriot in the prayer that will now go to heaven from every part of this land.

ALLAHABAD, July 1.

The "Pioneer" referring to the death of Mr. Dadabhai Naoroji says:—His whole-hearted devotion to what he considered the best interests of India won for him the respect and esteem of Europeans and Indians alike.

The "Leader" says:—In him a historic figure has passed away to whom must be assigned the first and foremost place in Indian nation-building.

CALCUTTA, July 2.

In noticing Dr. Dadabhai Naoroji's death the "Englishman" says:—He was not a crude political agitator of the type that threatens the peace of India. To-day. Latterly perhaps his speeches were bitter and showed a tendency towards unaccustomed violence in a man of his temper and his years. But in the main he set before his fellow countrymen a standard of courteous patriotic agitation which we can all treat with respect even if we disagree with policy advocated. If any others were like him and

(Message incomplete)

BRIEF TELEGRAMS.

A public meeting under the auspices of the Central Provinces Congress Committee, Provincial Association and Home Rule League was held last evening in the Town Hall. Several people from the mufassils attended. The Hon'ble Mr. M. V. Joshi presided resolutions (a) strongly protesting against the recent internments at Madras under the Defence of India Act which was never meant to

TELEGRAMS.

be applied to constitutional propaganda declared by the High Courts to be legitimate and lawful, (b) recording grateful sense of homage to Mrs. Besant for devoting her great life and unrivalled talents to the uplifting of India and respectfully tendering sympathy in the present enforced cessation of her philanthropic labours; (c) condemning the Madras Government's policy as fraught with grave danger to orderly progress and as likely to evoke deep feeling of resentment and distrust of Governments benevolent declarations of sympathy with peoples legitimate aims and aspirations and deploring diffusion of dangerous spirit of unrest and discontent; and (d) declaring continued adherence to the reform schemes adopted at Lucknow and resolving to carry on the propaganda by lawful and constitutional means; were proposed and carried unanimously.

Five different meetings were held here to-day to protest against Madras internments. Mr. S. Sinha presided over the Provincial Congress Committee meeting. Mr. Wasi Ahmed over the meeting of Provincial Association Committee, Nawab Sarfaraj Hussain Khan over the Moslem League Committee and Mr. Mazrahal Haque over the public meeting of the citizens of Patna and over the Home Rule Meetings. At all these meetings usual resolutions were passed. At the public meeting several gentlemen including Mr. Hasan Inam Hon'ble Rai Bahadur Krishna Sabay and Mr. S. Sinha joined the Home Rule League. The Provincial Congress Committee has recommended the following seven names for the Presidency of the next Congress. Mrs. Annie Besant, Mr. B. G. Tilak, the Hon'ble Raja of Mahumudabad Sir S. Subramaniya Iyer, Mr. N. K. Gandhi, the Hon'ble Mr. Mazrahal Haque and Mr. S. Sinha.

The deputation of Indraprastha Hindu Girls' School which has come to Bombay has been so far able to collect over Rs. 12,000 and secure promise of contribution of Rs. 100 per month for the maintenance of the school.

Latest Telegrams.

REUTER.

[REUTER.]

UNCORRECTED.

U. S. Contingent in France.

"America means Serious Business."

LONDON, July 1.

Reuter's correspondent, who has visited the American contingent in France, telegraphs that our new Allies are fine hefty, young fellows, mostly recruited from the farmlands of Texas, where the American army found itself on the outbreak of war. An officer with whom he had a talk said:—

"The fellows now here are new to war, but are of an old fighting breed. They will pull out all right once they face the Boches. All they want is to get done with drills and have a bit of real fighting. I do not think the Allies will be ashamed of us." The correspondent says the impression he gained from visiting the camps and talks with officers and men is that America means serious business and the Germans will men need to reckon with these Tex cowboy.

The spirit of our own troops is indomitable beyond praise. Here is a little episode which suffices to prove that these are not words of extravagant eulogy. A little advance post south of the Cojeul river was held by fifteen of our men and was the object of a surprise attack. During the darkest hour of Wednesday night, following upon a sudden shower of Bombay, which wounded ten of the little garrison, twenty German "Sturmtruppen" rushed the post. The remaining five standing back to back, made a stand that recalls Drift. The noise of the bombing and firing soon brought reinforcements, and the Germans took to their heels leaving two prisoners in the hands of the five defenders. The Germans took back with them none but their own wounded.

అక్షరసాధారణము మదింపుతో క రాచినగరమున సెక.

సప్తదేశములకు తెరవబడుచున్నది. సహాయమును, వికరపూర్వ నందును సింహాద్దేశమున గల నితరపట్టణములందును నిట్టి మార్పులు క్రమముగ తెరవబడును.

జనాభా అనునామ పుట్టినింటికి ఒకదినమున పోయి తల్లి తో కూడ పటానిచేలను కోయబడుచోయెను. అమెధర్త మావ గారింటికి తన భార్యను జరిగి తీసికొనివచ్చు నిమిత్తము పోయెను. అ త్రవారింటి తన భార్య అనుపదనందున విచారించి అ మె పోయిన పాలములకు పోయెను. అచ్చటనుండి అతడు ను భార్యయు అ త్రయు తిరిగివచ్చుచుండగ మార్గమున నతడు భార్యజుట్టు పట్టుకొని కొట్టినందున నామెయును తల్లియు కలసి అతనిని చంపివర్గతగానున్న నదిలో అతనిశవమును పారవేసిరి. కేసు చేయబడినది. తల్లికి ద్వీపాంతరవాసము, కొమార్తెకు ఉరిశిక్షయు విధించబడినది.

పరమహంస రామదాసు అను నతడు జాగ్రత్తముగా 5 లాల్ అను నుపాధ్యాయుని చంపినందులకు దర్శనంజిల్లా జడ్జిగారు ఉరిశిక్ష విధించబడినది.

భారతీయుల యాశయములు.

అధికారవర్గ పాలకుల సానుభూతి

పాలకులతోటలోని సెయింటు ప్రాప్తిని సేయించుట... అధికారవర్గ పాలకుల సానుభూతి... పాలకులతోటలోని సెయింటు ప్రాప్తిని సేయించుట...

చిరకాలమునుండి యూరోపు రాజ్యములన్నియు కలిగి యున్నట్టియు, యిటీవల ఇంగ్లాండు అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు సెలకొల్పి బూనినట్టియు, జాతీయ రాష్ట్రము సేవయొక్క టీడేజేమున వెలసిన గాని హిందూజాత ముచిర స్థానమును బడయ నేరదు. ఇట్టి సేనను సెలకొల్పి నిండియా దొరతనము వారు యత్నించుచుండిరి. కాని వారి యత్నిములకు నుచితరీతిని హైందవులు హర్షించి, తోడుపడకున్నారు. ఈ మండలమున నింతకా తైదు దుభాస్యులు మాత్రమే వచ్చినవి. దరభాస్యులలో నొకరు. బి. ఎ. పరీక్ష (ఆర్యు) యందు తీర్ణులై యుండినవారై యుండుట తెలియు కీర్తనయు. ఇట్టి యువకులనె హిందూజాతకు వాంఛించియున్నది. ఉన్నత కులజాతిలో నగ్రగణ్యులగు విద్యార్థులే హైందవ జాతీయ వైద్యమున కభ్యంతరవాంఛనీయులు. వైద్యశాస్త్ర కార్యములకు భంగము కలుగునని యిట్టి వారు వెనువీయుచున్నారని కాబోలును. గాని స్వాతంత్ర్యోద్యమ వాంఛి:ప బడియున్నది. స్వాతంత్ర్య పరిత్యాగమే జాతీయోత్పత్తి నిష్ఠానుమన, జాతీయస్వరాజ్యమున ప్రసాదించును. మాతృభక్తియన నున్నత పదవుల నంది, యితరుల పోషించుట గాదు. ఆర్థికపదవులు, ఆర్థికపోషణమున కొందఱకు మాత్రమే లభ్యపడునుగాని ఎల్లవరులను చెందటసాధ్యము. ప్రబలందగున శివస్వామ్యమున జేతనే మునకు భారపోయనంధులై యుండవలయును. పన్నుల విషయమున జైర్లును, ఆయుధధారణ విషయమున యావన విద్యార్థులను జేతనేతన కంకణము బూనవలయును. విద్యార్థులనుండి యంతవరకు సంప్రత్తికరకును సమాధానము లభ్యపడలేదు. భారత సాగ సేవతోడ భారత జాతీయతను స్వీకరించి చిరకాలమునుండియు భారతవర్షమున నిగనించి వివిధములను ఆంధ్రయు లెట్లు చింతింతురని యోచించిరి. స్వదేశ సంరక్షణమునకు వెనువీయు పిరికి ప.దలని వారు తిలంపరా? స్వచ్ఛంద సేన న యం దు జేరు గు మ ని యు వైద్యోద్యోగముల చరింతునునియు ముప్పది సంవత్సరముల నుండియు కాంగ్రెసు సభాముఖమునను, పత్రికాముఖమునను మీరు వెల్లడించిన వాక్కులు డాంబికములని వారు యోచింపరా? వర్తమానమున దొరతనము వారొసగిన స్వాతంత్ర్యమును మీరు వినియోగపరచుకొననందుల కాంగ్లేయుల కెట్టిసమాధానమును మీరొసగగలరు?

అనంతరమున కలెక్టరుగారు సివిలు పరిపాలన యందు హైందవులు తమ సామర్థ్యమును జూపి, మార్గ సంగ్రహములమున తత్సామర్థ్యములు హర్షించి బడినవని తెలియజేసిరి. ఈ సంగ్రహముల వలన భారతీయులను కార్యవిద్యార్థులక సజలయందును, ఇండియా మంత్రిగళయందును స్థానము లేర్పడినవి. మొన్నను బరిగిన సామ్రాజ్య మహాసభకు హైందవ ప్రతినిధులు కష్టపడి యుండిరి. కాని ప్రాంత విషయముల యందట్టి సామర్థ్యముల నిండియుండు గనుపరపలేదు. కత్తారణమున కీరు చాలచు లక నగ జూడ బడు చు న్నారు. ఈ లోపమును తొలగించుట కే ప్రస్తుత మీ యవకాశమియ బడినది. ఇండియాదొరతనమువారొసగిన యాసాంతంత్ర్యముమీరు వినియోగపరచుకొనిన యెడల, జాతీయసేనయందు హైందవులకు కమిషను ఉద్యోగముల నొసగుట పొసగనేరదని సర్వసేనాని బహిరంగపరచి యుండెను. వర్తమానమున జారవిడిచికొని, ప్రాంత గౌరవముల నిమిత్తము మీరు చాలకాలము జేచియుండవలయును.

అధికార వర్గ పాలకులు భారతీయుల యాశయములకు భిన్నముగ వర్తింపరు. దక్షిణఆఫ్రికా, లాంక మైదు, మున్నగు తగాయదాలలో పరిపాలకులు భారతీయుల పక్షమున నే వాదించియున్నారు. అట్లు వాదించు పని యెడల, వారి కాత్మ గౌరవ ముండునా? ఇండియామంత్రిగళాయతు కలెక్టరు నకునున్న యుద్యోగం లందరును భారతీయులసామ్యు దినుచుండి వారి యభివృద్ధికి భంగ మొనరితురా? తుదకు స్వరాజ్యము హిందూజాతమునకు లభ్యపరపలే నని ఆందతి యభిప్రాయ మైయున్నది. కాని స్వపరిపాలనాస్వాతంత్ర్యముల నిడుటకు కొంతకాల విలంబననుగుట తప్పదని కలెక్టరుగారు పన్నుపించిరి.

(౧)

భాషా బంధము

(ఒక విద్యార్థికును)

భాషాబంధమున నధికలరా? కలదుటకు స్వానుభవము ఒక ప్రమాణము. ఆంగ్లప్రామాణ్యము పరిచెయితి.

1. స్వానుభవము: మనము యాత్రాస్థలమై దూరదేశము నకు పోయినపుడు అచట మన దేశస్థులు మన మాటలాడువారు ఎవరైన గలరా య మొదట విచారించుచున్నాము, వారి చెంతి చేరుచున్నాము. ముందుగ విచారించుకొని వారికి జాబులు వ్రాయించుకొనుచున్నాము. మన మాటలాడువాని ఆయాదేశములలో చాచిన ప్రాణము లట్టిపదనట్లు సంతోషపడుచు న్నాము. గాని రామేశ్వరముల తీర్థాటన చేయువారు అచటవచ్చుట తమ దేశస్థులకు తమ భాష మాటలాడు వారిని వెదకుకొనుచున్నారు. భాషాబంధము కావినో ఇట్లు వీరికి ఒక రొకరియెడల గల విశ్వాసమునకు కారణము పరిచెయితి లేదు. తెలుగు మాటలాడువాని దొంగని యైబట్టవలసినను మన మాటలాడు వారికిరు లేనియు ఎటుచూచినను మన మాటలు కాని మాటలేనియు వినుగుచుండుట అనుభవసిద్ధమై యున్నది. దీని నొప్పుకొని వారు ఆత్మసాక్ష్యమును ఒప్పుకొనినారగుదురు. వారికి వాకే ప్రమాణము.

2. ఆంగ్లప్రామాణ్యము: ఇల్లులుడు బ్రాహ్మణ రూపధారియై బ్రాహ్మణ భాష యైన సంస్కృతమునే మాటలాడుచు బ్రాహ్మణులను మోసపుచ్చుచుండెని వాల్మీకి రామాయణ అరణ్యకాండయందు ఆగస్త్యశ్రమ సంవర్షన ఖట్టమున జూడెను. "ధారయక బ్రాహ్మణమరూపం ఇల్లుల స్సంస్కృతం కవక" ఇత్యాది. ఇచట భాషాబంధములననే ఇల్లులుడు బ్రాహ్మణుల మోసగింప గలిగెనని తిరువాతిక కలన తెలియచున్నది కేకల బ్రాహ్మణరూపధానిము చేతనే వానికార్యము సిద్ధిచెందెన సంస్కృతము మాట్లాడవలసిన ఆక్కరలేక పోవచ్చును. వాల్మీకియు ఆ ప్రశంసచేసి యుండడు ఇంచుచే విభాషాతక్తి స్పష్టమగుచున్నది.

మఱియు మానుచుండు లంకలో సీతనుజూచి తనరాక నామెకు తెలుపుకొను నుద్దేశ్యమున ఆమెతో నే భాషయందు ప్రసంగింపవలయునని కొంతిడవు విలకించి తుదకు "వాచం చోదాహలస్యామి మానషీ మిహాసంస్కృతామ్" అని తీర్మానించుకొనినాడు. వానాభాష గాని, మరయొకభాష గాని, మాటలాడినయెడల సీతాదేవి ఆయననునమ్మక ఆయనవౌత్త్యము నిష్పలమగుటయే గాక సీతయు ఆత్మహత్యచేసికొనియుండును. అందులననే "యదివాచం చోదాహలస్యామి ద్విజాతిరిహసంస్కృతామ్, రావణమ్ మన్యమానామాం సీతాభీతా

భవిష్యతి, వానరస్య విశేషణ కథంస్యాత్ అభిభాషణం, అవశ్యమేవ క్రవ్యం మానుషం వాక్యవర్ధకత్" అని తీర్మానించుకొనెను. అట్టివానిమాటలను సీతవిని బహుసంతోషము జెందెను. ననువ్యక్తియైన సీత తెలియదగిన భాష మాటలాడబట్టెగదా మానుషులకు కార్యవిధియాయెను.

వరియు దమయంతిచే జక్కిన హంస మనుష్యవాక్కులచే నలగుణములు దమయంతి తలకక్కుకొని చేయుటయే గాక తానును ఆమెచేతినుండి విడుదల బొందకలిగినది.

వనవర్షము నలోపాఖ్యానమ్
"దమయంతి తు యం హంకమ్ సుమపాధావదంతి కే!
సమానుషంగిరం కృత్యా దమయంతి మధులీవితే ||"
భాషాబంధము స్థాపించుటకు ఈ ఆంగ్ల ప్రామాణ్యములు చాలును.
ఇంకను ఈ భాషాబంధమాత్రమే ఒప్పుకొనని వారు ఉండరని నమ్మవచ్చును.

The Esculapius Remedies Co.
గానకాకై:- త్వేత్, రక్త ప్రావ్యములను పోగొట్టును.
మిఫిలైన్:- సవ్యామి జాడ్యమును ధ్వంసము చేయును.
ఆమ్బులీన్:- శ్రీగర్భ, మూత్రసంబంధ వ్యాధులను వేరులెంచును. వ్రెమాడు బొంధములు బుడ్డి 1-కి రు 2-0-0.
గాంధర్వైన్:- మెకటికి సంబంధమైన వ్యాధులను పోగొట్టును. బుడ్డి 1-కి రు 0-10-0.
విన్సే హేరాయిల్:- తల వెండ్రుక సంబంధ వ్యాధులను పోగొట్టి వెండ్రుకలను వృద్ధిజేయు వాసన తెలము బుడ్డి 1-కి రు 0-8-0.
డెంటలైన్:- నంత వ్యాధులను పోగొట్టి పటుత్వము నిచ్చు దంత చూర్ణము. డబ్బీ 1-కి రు 0-8-0.
హేరడైన్:- మేలైన వెండ్రుకల కప్ప డబ్బీ 1-కి రు 0-12-0. అన్నిటికి వి. పి చార్జ్ వేరు
యం. జి. పుట్ గారి కాఫీవర్చుస్.
లక్ష్మీపూర్ణ వెం 1 కాఫీ విష్ణుమర్చు వెం 2 కాఫీ
యం. జి. పంతు 812, మింటు స్త్రీలు, మదరాసు.

శాకభక్షణము
భరతఖండనానుల మగు మన మార్యముల బంశజులము; "అహింసా పరమోధర్మ" అను నీతి నెఱిగినవాము గావున మేము ఈ పుణ్యము యినాముగా పోస్తుచ్చార్మము మేమేధరించి పంపుచున్నాము. వెంటనే వ్రాయును.
1919 వైద్యశాస్త్ర మునిశ్చరకర్ గోపిందబి, శతవత్సరము 156, బ్రాహ్మీ మదరాసు.
అనిలైన్ చాయలు - లక్ష్మీ రేడ్ (బెర్లిన్)
బెనజో - పర్లెన్ (బెర్లిన్)
కాంగోరేడ్ (బెర్లిన్)
టెన్ను 1-కి టెన్నులు 8 గలది.
పర్లెన్ 4 (B.N.) కీ సెనాచాయ
టెన్ను 1-కి అవున్నులు 20 గలది.
దొరుకు వైవిలాసము:-
సాలే మహమ్మద్ హాజీ, యిబ్రహీం కం పెనీ, వెం 243, 249 ఎవర్ల రేడ్, మదరాసు. 791

ఆత్మజ్ఞానా
శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.
వయ్యముల సద్భావమును గుఠించిన శాస్త్రీయ చర్చ గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ప. చిన్నవైజా చక్కనిగ్రంథము వెల రు. 0-8-0.
మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము పోస్టాఫీసు 212, మదరాసు.

నివేశన స్థలం అమృతము.
బెజవాడ గవర్నరుపేటలో యేలూరు రోడ్డు మీద సుమారు 2000 చ. X. అమ్మబడును.
(803) C/o ఆంధ్రపత్రిక మదరాసు.

పింగళ సంవత్సరాదిసంచిక

తయారై సిద్ధముగ నున్నది

నల సంవత్సరముల జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రామ సంగ్రహచరిత్రమును, అభ్యాత్రిక, ప్రతిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేషవిషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దివ్యనీయములు లగు రంగులనేతపటములును ముద్రాజముల పటములును ఇతరములైన చిత్రపటములును గలిగి యుచికొకేతములపై చక్కగ ముద్రింపబడినది.

కాగితముల కలపున జేసి కావలసినన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధము చేయించుచుంటున్న కలయువారు కంటేనే వ్రాసికొను టుచితము: కల రు 2-0-0
ఆంధ్రదినపత్రిక సంగ్రహం నందాచార్యులకు " " 0-8-0
" అభ్యసంతస్సర " " 0-12-0
ఆంధ్రవార్తపత్రిక సంగ్రహం, లేక దినపత్రిక 3 మాసముల నందాచార్యులకు " " 1-0-0
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, ఛాన్సుబాపు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

తామర తైలము.	పండ్లపొడి.	మోహినీ తైలము.
కచ్చి 1-కి 0-4-0	కచ్చి 1-కి 0-2-0.	నీచా 1-కి 0-12-0.

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుళెట్టివీధి మదరాసు.

బాదాపీడితులకు వరము: ఐవోడిక నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

ఆకలికొనినపు రక్తమువలన జనించుబాధ్యములకు కీరీటుకాదుట మును. కుతువులను, నుచ్చలను గండములను తుండను, ప్రాతకొప్పలను అన్ని విధములకును గలుగు వర్మకొగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

వనోపధిసారసపరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైన మధ్యవర్ధిగను అన్ని విధములైన దోషములను తొలగిస్తును. కీరీటుకాదుట పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కాగలవిధమున బొగ్గులకు పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరుస్తును. కీరీటుకొగమును గలుగ జేయును. 16 కోణాలవర కుండుకుట 4 పోన్సుల బుడ్డలలో ఆమృతము.

ప్రాప్తియరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనాస్వాడి. నెం 2 బొంబాయి
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144. No. 2. BOMBAY.

వికభాషానిపి ప్రశంస

ఇది పెన్నులకంటే అపూర్వము విశేషము.
కల 0-2-0 పోస్టేజీ అధికము.

అన్ని నిర్వకకౌశల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది ప్రయుక్త కట్టుమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే
గ్రహించబడినది. కల 0-2-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 6 తంబుళెట్టి వీధి, మదరాసు.

మీ బాయిలర్లు

విశేషకాలము పనిచేయవలెనన్న "ఇంగ్లీషుబాయిలరు కామోజుజిప్"ను యుపయోగింపవలయును. దాని ని పయోగించిన బాయిలర్లు త్రుప్పుపట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక షెల్ ఫ్లిట్సుకు చక్కని మెరుగు నిచ్చును; ఆనమనున్న గొట్టములనున్న త్రుప్పు పట్టకుండగను శుభ్రముగాను నుంచును. ఈ కామోజుజిప్ యుపయోగించినచో సువత్సరముల తరబడి బాయిలరు చెడిపోకుండు ఎప్పుటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యుపయోగమును గురించియు సలహాను గురించియు అసలు యేజంటకే వ్రాయవలయును

6 గాలనులుగల రము 1-కి రు 26-0-0

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్సు,

తపాలపెట్టె నెం 553 రు

389

మదరాసు

(పై కామోజుజిప్ గోరునచ్చును. ఇది పత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము)

ఆంగ్లేయ వైద్యయోగ చంద్రిక.

తెనుగుభాషలో రచింపబడినది.

(గ్రంథకర్త: డాక్టరు పి. గోపాలకృష్ణగారు యం. డి. ఇందు నాలుగువందల ప్రకీరణాలు గలవు. శ్రీ పునఃము యీ గ్రంథము చూచినచో వారంకంటే వారే వైద్యము చేసు కొనగలరు. కల రు 1-4-0

2 తైయిఫాయిడు కీగున అను విషయ భృగము. ఇది ఇంగ్లీషుభాషలో చక్కగా వ్రాయబడినది. (గ్రంథకర్త డాక్టరు పి. గోపాలకృష్ణగారు, యం. డి. కల రు 1-0-0
3. సరస్వతి సమాఖ్యకు పులకుర్ల లక్ష్మీనరసమంబగా రిచే వ్రాయబడిన స్వరములుగల మంగళవారతుల శేషము. యీ గ్రంథము ప్రతి శ్రీ చేతులో నుండవలసింది. ప్రతి శుభకార్యమునకు దానిలో పాటలు అకళ్యము కల రు 0.8-0
ఇవి ప్రతి పుస్తక మెప్పుడూ కొరకును. 750
ఉ. లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రి బి. ఎ, సుబ్రహ్మణ్యం, కాకినాడ.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

వ్యాసమహర్షి పరదితములగు పద నెరిమిది పురాణము లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టినదో ముఖ్యము శైల కలిగి ఆచారవ్యవహారము లెట్లుంటాయో ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవా రీగ్రంథమునై నుంచినపుడైతే ప్రాయము నిచ్చి యున్నారని. శైలి మిగుల సులభము. 900 పుటలు. ఆమృతము ప్రతిమాత్రమున్నవి కల రు 5.0-0 కొప్పులు వేలు.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

సులభము, మృదువుగాను, భావగర్భితము. 2000 పద్యములుకలవు. మంచికాగితములపై అచ్చు, కాలికోనైందు ధర రు. 1-8-0. పొక్కులుకలవు వేలు.

26] జనమంచి శేషాద్రిశర్మ, తెలుగు పండితుడు. మునిసిపల్ ప్రెస్, మదరాసు, కడప.

చలనచిత్రము. ఓటోపరస్తా 490

ఇది సూతనమైన గొప్పవాగదగలది. స్పిరిట్ గంబంధము లేనిది. శ్రేష్ఠమైన. పుష్పము యొక్క సత్తులతో చేయబడినది. ఒక బొట్టు ప్రత్యమమైన తగిన వాసన వదలక నుండును. ఇతర వాసనల వలె గాదు. మనోహరమును కలిగించు వది. ఒకతూరి తెప్పించి చూచిన నిజమును తెగుగ గలరు.
1 బొట్టు బుడ్డి 2-0-0
1 డ్రాము " 0-12-0
1 డ్రాము " 0-8-0
4గ బుడ్డి 1-కి రు. 1-0-0 సాంబిర 0.0-6
ఏతెట్లు కావలయును: తాము చెల్లించగలగిన ధరావతు తెలియపరచినచో ధరభాక్తు చేయవలయును.
ఈ త్రితములు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలయును.
ది పరస్తా పెన్సామెరీ కో, నెం 1, నెహ్రోని, బొంబాయి నెంబరు 3.

కుంకుమ పువ్వు

కుంకుమ పువ్వు

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ (53) 21. హమ్మంపేటి, బొంబాయి.

పాణము గల బొమ్మలు
అయిదొక్కటా - పిండుము - డేరాలు - గ్యామరీక
ము - బొమ్మలకాష్టలు - గారడి పుస్తకములు నిగ్రహించి
కము. క్యాటలాగు కాలెనా? (592)
బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్సు, విశాఖపట్టణము.